

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

LETNO POROČILO 2024

KAZALO VSEBINE

POSLOVNO POROČILO	3
1 VIZIJA IN POSLANSTVO	3
2 KRATKA PREDSTAVITEV IER	4
3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA ZA LETO 2023	4
4 POUĐARKI ZA LETO 2023	5
4.1 Osnovni podatki o znanstvenoraziskovalni dejavnosti	5
4.2 Najpomembnejši dosežki na področju znanosti in inovacij	6
4.3 Najpomembnejši dogodki	8
4.4 Najpomembnejši nakupi raziskovalne (in druge) opreme in investicije	10
4.5 Pomembni pridobljeni raziskovalni projekti oziroma programi	10
4.6 Patenti in inovacije	11
4.7 Osnovni finančni podatki.....	11
4.7.1 Celotni prihodki in odhodki ter poslovni rezultat (AOP 888 ali AOP 889).....	11
4.7.2 Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti in delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom	11
4.8 Osnovni kadrovske podatki.....	11
4.9 Drugi poudarki.....	11
5 PODATEK O IZPOLNITVI PROGRAMA DELA ZA LETO 2023	12
6 POROČILO ZA LETO 2023 O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV	12
7 POROČILO ZA LETO 2023: ETIKA IN INTEGRITETA V ZNANOSTI NA IER	12
8 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH za leto 2023	15
8.1 Zakonske in druge pravne podlage	15
8.2 Dolgoročni cilji	15
8.3 Letni/kratkoročni cilji	19
8.4 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	20
8.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela	64
8.6 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let	64
8.6.1 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev, upošteva kazalnike (indikatorje), določene v programu dela 2019–2023.....	64
8.6.2 Ocena učinkov raziskovalne dejavnosti JRZ v obdobju 2019–2023 in doprinos k razvoju znanosti in družbe.....	66
8.6.3 Uresničevanje investicijskega načrta (izpostavi se samo najpomembnejše investicije vključno z najpomembnejšimi nakupi raziskovalne opreme)	66
8.6.4 Uresničevanje kadrovske projekcije	66
8.6.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela 2019–2023.....	67

8.7 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja in ukrepi za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja	67
8.8 Ocena notranjega nadzora javnih financ in opis ugotovitev revizorja.....	67
8.9 Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi	69
8.10 Ocena učinkov poslovanja na druga področja	69
8.11 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih	70
8.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja)	70
8.13 Poročilo o izvajanju investicijskega projekta	71
8.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbena struktura.....	71
8.14.1 Število zaposlenih glede na vir financiranja na dan 1. 1. 2023 in 1. 1. 2024 v primerjavi z načrtom na dan 1. 1. 2024	71
8.14.2 Število zaposlenih po plačilnih podskupinah, trajanju zaposlitve in po spolu na dan 31. 12. 2023.....	73
8.14.3 Število raziskovalcev glede na skupin raziskovalnih nazivov in kategorije raziskovalcev po spolu, državljanstvu in starosti na dan 31. 12. 2023	74
8.14.4 Število mladih raziskovalcev na dan 31. 12. 2023	75
8.14.5 Število upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas, odpovedi pogodb o zaposlitvi iz poslovnega razloga po delovnih mestih (v FTE) v letu 2023	75
8.14.6 Število novih zaposlitev glede na trajanje zaposlitve po delovnih mestih (v FTE) v letu 2023.....	76
8.14.7 Število tujih raziskovalcev, gostujočih pri nas, in domačih raziskovalcev, gostujočih v tujini glede na trajanje gostovanja in državo gostovanja.....	76
8.14.8 Število odličnih tujih uveljavljenih znanstvenikov, gostujočih na IER v letu 2023	76
8.14.9 Število raziskovalcev, vključenih v pedagoški proces v letu 2023.....	77
8.14.10 Kratka pojasnila izvajanja kadrovskega načrta za leto 2023 in morebitnih odstopanj realizacije od kadrovskega načrta za leto 2023.....	78
RAČUNOVODSKO POROČILO	79
1.1 Splošno.....	79
1.2 Bilanca stanja na dan 31. 12. 2023.....	103
1.2.1 Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.....	103
1.2.2 Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil.....	103
1.3 Izkaz prihodkov in odhodkov - določenih uporabnikov.....	103
1.3.1 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti	103
1.3.2 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka	103
1.3.3 Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov	103
1.3.4 Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov	103
1.3.5 Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.....	103
1.3.6 Popis izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb ter izvensodnih poravnjav ter vir sredstev, iz katerega so bile obveznosti poravnave	103

POSLOVNO POROČILO

1 VIZIJA IN POSLANSTVO

Vizija in poslanstvo Inštituta za ekonomska raziskovanja (v nadaljevanju: Inštitut) sta zapisani v Strateškem razvojnem programu Inštituta za ekonomska raziskovanja, ki ga je Upravni odbor Inštituta sprejel 15. septembra 2022.

Vizija Inštituta je naslednja: »Do leta 2030 še povečati prepoznavnost v mednarodnem raziskovalnem prostoru.«

Poslanstvo Inštituta se glasi: »Inštitut za ekonomska raziskovanja je javni raziskovalni zavod, katerega poslanstvo je ustvarjanje novega temeljnega znanja in izvajanje vrhunskih mednarodno priznanih raziskav na področju ekonomije.« Pri tem se usmerja na raziskovalna področja, ki so pomembna za družbeni, ekonomski, socialni in okoljski razvoj Republike Slovenije. Izjemno pomemben sestavni del poslanstva je tudi uporaba temeljnega znanja in razvitih znanstvenih metod v aplikativnih in razvojnih projektih, v vzgoji in usposabljanju mladih raziskovalcev ter v pedagoškem procesu na visokošolskih zavodih.

IER ima že dolgoletno tradicijo uspešnega sodelovanja z uporabniki znanja. Kakovostno delo in zmožnost prenosa pridobljenih znanj, metodologij in orodij tudi v prakso se odražata v uspešnem sodelovanju raziskovalcev z neposrednimi naročniki projektov in ekspertiz na lokalni, regionalni, državni, in evropski ravni. Kot specializiran inštitut na področju razvoja se povezuje predvsem z različnimi ministrstvi, uradi, javnimi agencijami in javnimi skladi (npr. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije; Ministrstvo za finance; Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport; Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo; Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; Ministrstvo za naravne vire in prostor; Ministrstvo za kulturo; Ministrstvo za solidarno prihodnost; Ministrstvo za regionalni razvoj in kohezijo; Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino; Urad za makroekonomske analize in razvoj). Zanje izvajamo različne uporabne/razvojne raziskave oziroma ekspertize kot strokovne podlage pri nastajanju in spreminjanju zakonodaje ter pri pripravi srednjeročnih/dolgoročnih strategij razvoja. Tako je Inštitut uspešno sodeloval pri pripravi strokovnih podlag za pripravo in izvedbo strukturnih reform na različnih področjih, kot so znanstveno-raziskovalna politika, zdravstvena politika, energetska politika, prostorska politika, davčni sistem, kmetijska politika, industrijska politika, sistem socialnih transferjev, pokojninska reforma, reforma regionalne politike, energetska politika, sistem dolgotrajne oskrbe, politika trga dela, spodbujanje kulturnega in kreativnega sektorja, inovacijska politika, kulturna politika, črpanje sredstev kohezijske politike EU itd. Inštitut že vrsto let sodeluje v okviru različnih konzorcijev in skupin, ki za potrebe Evropske komisije in druge naročnike pripravljajo neodvisne informacije, analize in ekspertize na področju javnih politik. Drugi krog uporabnikov predstavljajo podjetja in različne organizacije doma in v tujini (regionalne razvojne agencije, občine, deželne vlade, raziskovalni inštituti, nevladne organizacije ...), za katere izvajamo različne raziskovalne in svetovalne dejavnosti.

Prenos raziskovalnih metodologij in rezultatov v javno upravo (zlasti na ministrstva), razvojno-raziskovalne organizacije, podjetja, pedagoške organizacije ter mednarodne institucije ima pomemben vpliv na oblikovanje ekonomskih politik v Sloveniji ter prispeva k uravnoteženemu usmerjanju posameznih gospodarskih sektorjev ter k učinkovitemu prestrukturiranju podjetij, kar ustvarja sinergične učinke med akademskim, javnim in poslovnim okoljem.

Poleg tega ima delovanje Inštituta pomembno vlogo pri vzgoji in razvoju vrhunskih kadrov za potrebe univerz, visokih strokovnih šol, javne uprave, slovenske diplomacije in mednarodnih organizacij. S tem Inštitut ne le širi in prenaša znanje, temveč tudi aktivno soustvarja kompetentne kadre, ki so ključni za dolgoročni razvoj družbe in gospodarstva.

2 KRATKA PREDSTAVITEV IER

IER je nastal leta 1965 z združitvijo dveh samostojnih znanstvenih inštitutov, in sicer Ekonomskega inštituta SR Slovenije in Inštituta za ekonomiko, statistiko in demografijo v Ljubljani. Leta 1998 je bil preoblikovan v javni raziskovalni zavod.

IER upravlja petčlanski upravni odbor – vodstvo Inštituta predstavlja direktor. Znanstveni svet obravnava in odloča o vprašanjih s področja strokovnega dela Inštituta. Sestavlja ga sedem članov, ki jih imenuje upravni odbor na predlog direktorja.

IER sestavljata dva sektorja: raziskovalni in administrativni. Jedro raziskovalnega sektorja predstavljajo raziskovalci, vključeni v raziskovalni program »Nova razvojna strategija Slovenije v EU«, ki se v raziskovalnem procesu stalno in tesno povezujejo s preostalimi raziskovalci Inštituta. Srednjeročna raziskovalna usmeritev IER temelji na raziskovalnem programu, ki pa se vsebinsko nujno dopolnjuje z izvajanjem še preostalih številnih projektov v domačem in mednarodnem okolju: temeljnih, aplikativnih in ciljnih raziskovalnih projektov Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju: ARIS), razvojnih projektov in ekspertiz za različne vladne in druge institucije ter mednarodnih projektov, financiranih predvsem s strani EU. Manjši del dejavnosti predstavlja tudi svetovalno delo za posamezna podjetja in druge organizacije.

Koordinacijo dela raziskovalne skupine in celotnega raziskovalnega sektorja opravlja vodja raziskovalnega programa. Pri tem tesno sodeluje z direktorjem in vodi posameznih projektov ter se o strateških vprašanjih posvetuje z ostalimi člani Znanstvenega sveta. Notranji nadzor raziskovalnega dela izvaja direktor, za kakovost opravljenega dela pa so neposredno odgovorni vodje raziskovalne skupine oziroma projektov.

IER izvaja promocijo raziskovalne dejavnosti z rednimi objavami izsledkov raziskav v svojih publikacijah, v domačih in tujih revijah ter monografijah in s sodelovanjem s prispevki na mednarodnih konferencah doma in v tujini. V zadnjih letih je IER organiziral več mednarodnih posvetovanj in delavnic. Promocijo vsekakor predstavljajo tudi kvalitetno izvedene raziskave in zadovoljni naročniki. Intenzivno sodelovanje s številnimi mednarodnimi organizacijami, univerzami, razvojno-raziskovalnimi inštituti ter ostalimi nevladnimi organizacijami tudi pomembno prispeva k promociji delovanja Inštituta in s tem afirmaciji slovenske znanosti v evropskem in svetovnem merilu.

Leta 2023 smo tudi postavili novo, sodobno spletno stran Inštituta, ki jo redno ažuriramo, posodabljammo in vzdržujemo, novice pa objavljamo tudi na omrežjih LinkedIn in Facebook. IER je tudi en od sofinancerjev spletne revije Alternator, ki jo pišejo raziskovalci in raziskovalke za vse, ki jih znanost in z njo povezani razmisleki zanimajo, in je predvsem namenjena komuniciranju znanosti. V njem so objavljeni prispevki, ki se lotevajo pojavov, odkritij in spoznanj z vseh področij znanosti, in sicer v treh delokrogih: narava, družba, tehnika.

3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA ZA LETO 2024

V letu 2024 je imel Upravni odbor IER 4 redne in 4 korespondenčne seje. V skladu z aktom o ustanovitvi in s Statutom IER je Upravni odbor v preteklem letu:

- obravnaval in sprejel Letni program dela in finančni načrt za leto 2024 in dva Rebalansa programa dela 2024,
- obravnaval in sprejel Letno poročilo za leto 2023 ter razporeditev presežka prihodkov nad odhodki iz leta 2023,
- potrdil cenik raziskovalnih storitev IER,
- potrdil delovno uspešnost direktorja za leto 2023,
- odobril Letni načrt notranje revizije,
- potrdil Načrt sredstev za izvajanje stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti za leto 2024,
- sprejel naslednje pravilnike:
 - o Pravilnik o izboru in financiranju usposabljanja mladih raziskovalk in raziskovalcev na IER,
 - o Pravilnik o varstvu osebnih podatkov,
 - o Pravilnik o uporabi službenih kartic,
 - o Spremembe Pravilnika o nagrajevanju raziskovalcev IER,
 - o Spremembe Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest IER.

4 POUDARKI ZA LETO 2024

4.1 Osnovni podatki o znanstvenoraziskovalni dejavnosti

Inštitut je v letu 2024 poleg stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti (institucionalni steber, programski steber, razvojni steber) izvajal 45 projektov, od tega:

- projekt ROAD3P (financiran iz NOO),
- financiranje Inštituta za ekonomska raziskovanja za izvajanje nalog po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju za leto 2024,
- 18 domačih projektov, pridobljenih na trgu,
- 8 mednarodnih raziskovalnih projektov, od tega 2 projekta Obzorje Evropa in 1 projekt COST,
- projekt SHARE,
- 4 temeljne projekte,
- 1 temeljni podoktorski projekt,
- 11 projektov ciljnega raziskovalnega programa.

V letu 2024 smo pridobili še en temeljni projekt, in sicer kot vodilni partner. Tako smo v letu 2024 izvajali štiri temeljne projekte (pri dveh smo bili vodilni partner) in en temeljni podoktorski projekt. Na Javnem razpisu za (so)financiranje projektov okvirnih programov EU – projekti ERC perspektiva smo pridobili financiranje prilagojenega raziskovalnega projekta z naslovom Nadgrajevanje ocenjevanja ekonomskih učinkov v dobi umetne inteligence. Pridobili smo tudi projekt FIRMLAB: Vloga podjetij pri neenakostih na trgu dela: Dokazi iz Hrvaške in Slovenije v zadnjih petdesetih letih. Projekt bomo izvedli v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto iz Zagreba (Javni razpis za (so)financiranje slovenskega dela skupnega raziskovalnega projekta, kjer HRZZ (Hrvatska zaklada za znanost) deluje v vlogi vodilne agencije v letu 2024). Oba projekta se bosta začela izvajati v letu 2025.

Izvajali smo tudi že odobrene mednarodne projekte (projekta Obzorje Evropa, COST, ENASSP, EUROMOD 2021–2024, SHARE). V letu 2024 smo pridobili projekt Obzorja Evropa Social Aspects of the Green Transition (SoGreen) ter EUROMOD 2025–2028. Inštitut je v sodelovanju s Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino (WIPO) in Uradom RS za intelektualno lastnino pripravil Nacionalno strategijo intelektualne lastnine do leta 2030, ki jo je Vlada Republike Slovenije sprejela 19. junija 2024.

V letu 2024 smo na Inštitutu izvajali enajst projektov Ciljnega raziskovalnega programa (CRP), od tega smo leta 2024 pridobili štiri projekte. Pri šestih projektih CRP smo bili vodilni partner, pri petih pa soizvajalec. V letu 2024 smo pridobili tudi projekte, ki neposredno naslavljajo izzive posameznih ministrstev pri pripravi in izvajanju javnih politik, kot so Evalvacija ukrepov S4, Analiza stanja za pripravo Socialnega načrta za podnebje, Evalvacija uresničevanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030, Analiza smotrnosti vključitve Slovenije v mednarodno raziskovalno infrastrukturo IFMIF-DONES, Analiza cen kmetijsko-živilskih pridelkov in proizvodov ter Metodologija za izvajanje strategije IL 2030. V letu 2024 smo pridobili tudi osem projektov podjetniškega svetovanja, od tega dva v tujini.

4.2 Najpomembnejši dosežki na področju znanosti in inovacij

1. ZABAVNIK, Darja, VERBIČ, Miroslav. Unravelling the credit market shocks and investment dynamics : a theoretical and empirical perspective. *International review of financial analysis*. [Print ed.]. Jul. 2024, vol. 94, article no. 103283, 16 str. ISSN 1057-5219. DOI: [10.1016/j.irfa.2024.103283](https://doi.org/10.1016/j.irfa.2024.103283). [COBISS.SI-ID [193354755](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus].

Prispevek preučuje temeljne šoke na kreditnem trgu, ki so v preteklosti vplivali na poslovne naložbe v slovenskem gospodarstvu. V nasprotju z obstoječo literaturo raziskujemo globlje strukturne šoke, ki so prisotni pod površjem povpraševanja in ponudbe kreditov.

Za namen strukturne identifikacije predlagamo teoretični model kreditnega trga, ki razkriva nepopolnosti na strani ponudbe kreditov in povpraševanja po likvidnosti. Teoretična zasnova upravičuje naš nabor identifikacijskih omejitev, ki jih dodatno ocenjujemo s strukturnim Bayesovim VAR modelom.

Naši rezultati potrjujejo pomen šokov v ponudbi posojil za investicijsko dejavnost podjetij, kar nakazuje prisotnost nepopolnosti na kreditnem trgu. Poleg tega je poslovno investiranje močno odvisno od šokov povpraševanja po likvidnosti, ki pojasnjujejo velik del variacij v investicijski aktivnosti. Čeprav so šoki v ponudbi posojil omejevali investicijsko dejavnost v Sloveniji med finančno krizo, naši rezultati kažejo, da so banke v večji meri reagirale na naraščajoče finančno tveganje kot na spremembe v svojih dobičkonosnih funkcijah.

Na podlagi ugotovitev lahko sklenemo, da bi morala fiskalna politika v okviru skupnega monetarnega območja uvesti ukrepe, prilagojene posameznim državam, da bi učinkovito naslovila pričakovanja poslovnega sektorja glede srednjeročnega in dolgoročnega gospodarskega razvoja.

2. PRIMC, Kaja, ZABAVNIK, Darja, DOMINKO, Miha, SLABE ERKER, Renata. Green financing for cutting emissions and simultaneous economic upturn in the European Union : myth or reality?. *Sustainable futures*. 2024, 44 str., ilustr. ISSN 2666-1888. DOI: [10.1016/j.sftr.2024.100355](https://doi.org/10.1016/j.sftr.2024.100355). [COBISS.SI-ID [212593155](#)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus].

Sodobni izzivi, povezani z gospodarskim razvojem in varovanjem okolja, zahtevajo sočasno obravnavo, vendar ekonomske politične odločitve znotraj Evropske unije pogosto dajejo prednost gospodarski rasti

pred okoljsko trajnostjo. V zadnjem času literatura vse bolj izpostavlja potencialne prednosti zelenih fiskalnih izdatkov, saj ti lahko ustvarjajo delovna mesta, spodbujajo gospodarsko rast in hkrati naslovijo okoljske ter družbene izzive. Kljub temu pa se velik del obstoječih raziskav opira na hipotetične simulacije in ne na podatke iz realnega sveta.

Ta študija pregleduje obstoječo literaturo in nadgrajuje prejšnje raziskave z analizo dejanskih podatkov Eurostata in OECD, s čimer premika razpravo o zeleni rasti s teoretičnega modeliranja k praktičnim vpogledom v 22 državah članicah Evropske unije. Preučuje veljavnost štirih ključnih mitov, pri čemer jih poskuša delno potrditi ali ovreči.

Ex-post analiza nakazuje, da je mogoče emisije toplogrednih plinov zmanjšati tudi ob proračunih za zeleno okrevanje, ki so nižji od povprečnih, če so naložbe strateško usmerjene. Hkrati pa pomanjkanje povezave med velikostjo investicij in zmanjšanjem emisij v nekaterih novejših državah članicah poudarja potrebo po bolj prilagojenih političnih ukrepih. Poleg tega je kombinacija več pristopov k zelenemu financiranju skupaj z davčnimi olajšavami učinkovitejša pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov kot zgolj uporaba nepovratnih sredstev in posojil.

Empirični dokazi iz ex-post analize lahko ponudijo dragocene vpogleda za oblikovanje strategij, ki so hkrati učinkovite in optimalno izrabljajo razpoložljive vire.

3. ZABAVNIK, Darja, VERBIČ, Miroslav. Financial frictions in a macroeconomic model : a counterfactual analysis for the case of Slovenia. *Economic systems*. Dec.2024, vol. 48, iss. 4, article no.101224, 13 str. ISSN 0939-3625. DOI: [10.1016/j.ecosys.2024.101224](https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2024.101224). [COBISS.SI-ID [195918083](https://www.cobiss.si/id/195918083)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus].

Prispevek preučuje pomen modeliranja učinkov finančnih omejitev v makroekonometričnem okviru za majhno odprto gospodarstvo Slovenije. Model smo izboljšali z dodatnimi vedenjskimi enačbami, ki se nanašajo na poslovne in stanovanjske naložbe, ustrezne obrestne mere za posojila ter bruto poslovni presežek nefinančnih družb. Ocenitveno obdobje zajema obdobje od prvega četrtertletja leta 1999 do četrtega četrtertletja leta 2019, kar pomeni, da je v analizo vključeno tudi obdobje izrazite finančne nestabilnosti.

Izvedli smo t. i. analizo nasprotnih dejstev (angl. counterfactual analysis) s primerjavo rezultatov simulacij makroekonometričnega modela, ki eksplicitno vključuje modeliranje finančnih omejitev, z modelom z omejenimi transmisijskimi učinki. Rezultati kažejo, da finančne omejitve znatno zavirajo makroekonomski razvoj v neugodnih makroekonomskih scenarijih. Ukrepi oblikovalcev politik bi se morali osredotočiti na ohranjanje stabilnosti finančnega sektorja ter omogočanje dostopa do zunanjega financiranja za nefinančne družbe in gospodinjstva v obdobjih gospodarskih stisk.

4. CAMPBELL, Harlan, GUSTAFSON, Paul, SRAKAR, Andrej. Defining a credible interval is not always possible with "point-null" priors : a lesser-known correlate of the Jeffreys-Lindley paradox. *Bayesian analysis*. 2024 [advance pub.], 54 str., graf. prikazi. ISSN 1931-6690. <https://projecteuclid.org/journals/bayesian-analysis/advance-publication/Defining-a-Credible-Interval-Is-Not-Always-Possible-with-Point/10.1214/23-BA1397.full>, DOI: [10.1214/23-BA1397](https://doi.org/10.1214/23-BA1397). [COBISS.SI-ID [200210691](https://www.cobiss.si/id/200210691)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus].

V mnogih običajnih situacijah bo Bayesov interval zaupanja zelo podoben frekventističnemu intervalu zaupanja pri enakih podatkih, raziskovalci pa bodo te intervale interpretirali na podoben način. Vendar pa ne obstaja predvidljiva podobnost, kadar so intervali zaupanja osnovani na modelno povprečenih posteriornih porazdelitvah, še posebej kadar je eden od dveh ugnezdenih modelov tako imenovani »ničelni model«. Ne samo, da je lahko ta modelno povprečni interval verjetnosti precej drugačen od

frekventističnega intervala zaupanja, v nekaterih primerih je lahko celo nedoločen. To je manj znana posledica Jeffreys-Lindleyjevega paradoksa, ki je še posebej zanimiva zaradi priljubljenosti Bayesovega faktorja pri testiranju hipotez o ničelni točki.

5. RANT, Vasja, PUC, Anja, ČOK, Mitja, VERBIČ, Miroslav. Macroeconomic impacts of monetary and fiscal policy in the euro area in times of shifting policies : a SVAR approach. *Finance research letters*. Jun. 2024, vol. 64, article no. 105406, 21 str. ISSN 1544-6123. DOI: [10.1016/j.frl.2024.105406](https://doi.org/10.1016/j.frl.2024.105406). [COBISS.SI-ID [193365251](https://www.cobiss.si/id/193365251)], [JCR, SNIP, WoS, Scopus].

Prispevek analizira vplive monetarne in fiskalne politike evrskega območja na proizvodnjo in inflacijo v obdobju med letoma 2005 in 2022 z uporabo strukturnega vektorskega avtoregresivnega (SVAR) pristopa. Pri ocenjevanju učinkov v različnih podobdobjih uporabljamo tri alternativne kazalnike monetarne politike ter vladno porabo in prihodke kot fiskalne spremenljivke.

Rezultati kažejo, da zaostrovanje monetarne politike povzroča negativen in zakasnen učinek na proizvodnjo in inflacijo, pri čemer se učinki razlikujejo glede na izbrani kazalnik monetarne politike v smislu trajanja in intenzivnosti. Ugotavljamo, da fiskalni prihodkovni šok deluje inflacijsko, medtem ko ima fiskalni izdatkovni šok sprva negativen vpliv na gospodarsko rast, ki se kasneje prevesi v pozitivnega, vendar le kratkotrajno. Učinki fiskalne politike so izrazitejši kot učinki monetarne politike.

Rezultati prav tako nakazujejo, da se lahko učinki razlikujejo med podobdobji, odvisno od narave in intenzivnosti sprememb politik.

4.3 Najpomembnejši dogodki

a) Organizacija konferenc, delavnic in seminarjev:

- V okviru projekta ROAD3P, ki ga sofinancira Republika Slovenija, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije iz programa Next GenerationEU, NOO, je Inštitut 11. in 12. aprila 2024 organiziral dvodnevno delavnico o kreativnem razmišljanju in generiranju idej, ki jo je vodila predavateljica Nastja Mulej, licencirana tudi za treniranje tehnik razmišljanja in delovanja po dr. Edwardu de Bonu. Interaktivna delavnica je ponudila učenje metode I.D.E.A.S., ki predstavlja sistematično uporabo divergentnega (raziskovanje možnosti) in konvergentnega razmišljanja (odločitev za eno od možnosti).
- V okviru projekta ROAD3P smo 23. oktobra 2024 izvedli delavnico z naslovom "Finančno upravljanje in revizija projektov, financiranih iz centraliziranih EU programov", na kateri so sodelovali zaposleni iz projektnih pisarn in finančnih služb partnerskih organizacij. Dogodek je bil zasnovan praktično in interaktivno, s poudarkom na reševanju konkretnih izzivov, s katerimi se udeleženci srečujejo pri svojem delu.
- Dr. Damjan Kavaš in dr. Nika Murovec sta v okviru sodelovanja med Evropsko unijo in Japonsko kot strokovnjaka sodelovala na EU-Japan Region-to-Region Innovation Cooperation Community of Practice Networking Meeting, ki je bilo 24. junija 2024 v Tokiu. Med 25. in 28. junijem sta obiskala tudi Kawasaki Business Innovation Center, Nagoya Innovator's Garage, Nagono Campus and Pre-Station AI Nagoya, Kyoto Prefectural Government, Advanced Telecommunication Research Institute Kyoto in Art and Technology Village Kyoto. Obiski so bili namenjeni izmenjavi izkušenj na področju spodbujanja inovacij na regionalni ravni v EU in na Japonskem.

b) Sodelovanje IER pri pripravi posameznih uredb in reform:

Dr. Valentina Prevolnik Rupel je v letu 2024 nadaljevala delo ministrice za zdravje Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. decembra 2023, v 12.a členu določa, da Inštitut za ekonomska raziskovanja na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja in z njim povezanimi vsebinami na področju trga dela, socialnih transferjev in davkov za ministrstvo, pristojno za delo, opravlja naslednje naloge: i) izvaja vzdrževanje in posodabljanje mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev; ii) pripravlja izračune, analize in ukrepe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sredstva za naloge iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije. Tako so raziskovalci Inštituta v letu 2024 pripravili simulacije predlaganih scenarijev (116 različnih scenarijev) sprememb pokojninske zakonodaje z dinamičnim mikrosimulacijskim modelom DYPENSI. Model je bil tudi predstavljen socialnim partnerjem.

V okviru Ciljnega raziskovalnega projekta Nadaljnji razvoj in posodobitev modela generacijskih računov smo izračunavali različne scenarije glede priprave predlogov pokojninske reforme. Udeleževali smo se različnih predstavitev in sestankov z ministrstvi oz. oblikovalci ekonomskih politik glede potrebnih ukrepov za zagotovitev dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema. Predstavnikom pogajalske skupine na MDDSZ, ki sodeluje v pogajanjih glede pokojninske reforme, smo predstavili dinamični model DYPENSI.

Z raziskovalci Inštituta RS za socialno varstvo smo sodelovali pri pripravi strokovnih podlag za strukturne reforme na področju dolgotrajne oskrbe z uporabo podatkov SHARE.

Raziskovalci Inštituta v okviru projekta Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 pripravljajo priporočila za izvajanje regionalne politike v Sloveniji v prihodnosti, kar bo tudi ena od podlag za spremembo veljavnega Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2).

Inštitut je v sodelovanju s Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino (WIPO) in Uradom RS za intelektualno lastnino pripravil Nacionalno strategijo intelektualne lastnine do leta 2030, ki jo je Vlada Republike Slovenije sprejela 19. junija 2024.

Inštitut je sodeloval pri posodobitvi Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN). NEPN je akcijsko strateški dokument, ki za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040) določa cilje, politike in ukrepe na petih razsežnostih energetske unije: razogljičenje (emisije TGP in OVE), energetska učinkovitost, energetska varnost, notranji trg ter raziskave, inovacije in konkurenčnost.

c) Nagrade

Prof. dr. Miroslav Verbič je za prispevek »Od krize do blaginje: kako usklajene ekonomske politike oblikujejo našo prihodnost« prejel priznanje za najodličnejše raziskovalne dosežke Univerze v Ljubljani 2024.

Dr. Darja Zabavnik je v začetku novembra 2024 prejela nagrado prof. dr. Ivana Ribnikarja, ki jo Banka Slovenije podeljuje za najboljše doktorsko delo na širšem področju bančništva, financ in makroekonomije. Nagrada je priznanje za doktorsko disertacijo z naslovom »The Effects of Financial Frictions on the Real Economy and Fiscal Dynamics« pod mentorstvom prof. dr. Miroslava Verbiča z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani.

Prof. dr. Miroslav Verbič je prejel priznanje Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani za najboljše znanstvene članke, objavljene v letu 2023.

4.4 Najpomembnejši nakupi raziskovalne (in druge) opreme in investicije

V letu 2024 smo uspešno zaključili zamenjavo vseh oken na poslovni zgradbi IER, pri čemer je skupna vrednost investicije znašala 315.554,92 EUR. Ta prenova prispeva k izboljšanju energetske učinkovitosti, delovnih pogojev in splošne infrastrukture zavoda, kar je ključnega pomena za zagotavljanje sodobnega in optimalnega raziskovalnega okolja.

Ob tem nenehno vlagamo tudi v posodabljanje strojne in programske računalniške opreme ter implementacijo naprednih varnostnih rešitev, kar nam omogoča sledenje izjemno hitremu razvoju na področju informacijske tehnologije. S tem ne le ohranjamo, temveč tudi izboljšujemo raziskovalno in delovno okolje, ki predstavlja osnovo za kvalitetno znanstvenoraziskovalno delo, hkrati pa zagotavljamo zanesljivo in učinkovito podporo delovanju zalednih sistemov, ki so ključni za nemoteno poslovanje in upravljanje podatkov.

V letu 2024 smo poleg številnih manjših nabav periferne računalniške opreme, posodobitev programske opreme ter zamenjav izrabljenih in okvarjenih IT komponent izvedli tudi več strateških investicij v informacijsko infrastrukturo. Nabavili smo šest prenosnih delovnih postaj, ki so osnovno delovno orodje zaposlenih na Inštitutu, saj omogočajo izvajanje zahtevnih analiz, simulacij ter obdelavo podatkov v raziskovalnem procesu. Poleg tega smo na našem strežniku, ki je lociran na Statističnem uradu Republike Slovenije, nadgradili večuporabniško različico programskega paketa STATA, kar raziskovalcem omogoča dostop do sodobnih analitičnih orodij, ki so nepogrešljiva za obdelavo kompleksnih podatkov in pripravo raziskovalnih poročil.

S ciljem povečanja produktivnosti in digitalne povezanosti smo, tako kot v preteklem letu, tudi v 2024 vsem zaposlenim omogočili uporabo pisarniškega paketa MS365. Ta sodoben paket omogoča raziskovalcem in drugim zaposlenim izkoristiti napredne možnosti za pripravo dokumentov, učinkovito sodelovanje med sodelavci ter hitro in varno komunikacijo znotraj in izven Inštituta.

Za zagotavljanje najvišje ravni kibernetske varnosti smo v letu 2024 uspešno zaključili implementacijo napredne rešitve omrežnega požarnega zidu, ki predstavlja ključni varnostni sistem za zaščito celotne IT infrastrukture. Požarni zid deluje kot prva obrambna linija pred zunanjimi grožnjami in kibernetskimi napadi, saj nadzira in filtrira promet v omrežju, preprečuje nepooblaščen dostop ter varuje kritične podatke pred morebitnimi vdori in zlonamernimi programskimi kodami. S tem pomembno prispevamo k varnemu in stabilnemu IT okolju, ki raziskovalcem in zaposlenim omogoča nemoteno delo brez tveganja izgube podatkov ali zunanjih vdorov.

Z vsemi omenjenimi ukrepi in nadgradnjami še naprej zagotavljamo visoko raven digitalne varnosti, tehnične zmogljivosti ter sodobno raziskovalno infrastrukturo, ki omogoča konkurenčno in inovativno raziskovalno dejavnost na nacionalni in mednarodni ravni.

4.5 Pomembni pridobljeni raziskovalni projekti oziroma programi

V letu 2024 je bil Inštitut uspešen pri pridobivanju novih projektov. V letu 2024 smo uspešno pridobili štiri projekte ciljnega raziskovalnega programa – CRP, štirinajst domačih tržnih projektov, med katerimi je šest projektov s področja podjetniškega svetovanja in en domači javni projekt. Poleg tega smo

pridobili štiri mednarodne projekte, od tega enega iz programa Obzorje Evropa (Social Aspects of the Green Transition – SoGreen), ter tri tržne projekte.

4.6 Patenti in inovacije

V okviru projekta »Izdelava aplikativnega modela za merjenje družbenih učinkov socialnih podjetij (CRP 2021)« smo izdelali modelsko orodje, za katerega smo prijavi patent. Patentna prijava za »A computer-implemented model for measuring and reporting social impacts of social enterprises : patent application number EP22197266.4, 22. 9. 2022« je bila oddana na Evropski patentni urad. V letu 2024 smo vložili dokumente za popolni preizkus. Ti dokumenti so vključevali popravke na osnovi pripomb presojevalca.

Sicer pa smo v letu 2024 ustvarili 2 inovaciji. Nadgradili smo mikrosimulacijski dinamični pokojninski model DYPENSI in razvili ter naročniku predali izračunljivi model splošnega ravnovesja z okoljsko in energetsko komponento.

4.7 Osnovni finančni podatki

4.7.1 Celotni prihodki in odhodki ter poslovni rezultat (AOP 888 ali AOP 889)

V letu 2024 so celotni prihodki Inštituta znašali 1.940.604,54 EUR (v letu 2023 1.812.155,65 EUR), celotni odhodki pa 1.851.577,83 EUR (v letu 2023 1.765.174,69 EUR). Presežek prihodkov nad odhodki (AOP888) je znašal 89.026,71 EUR (v letu 2023 46.980,96 EUR) in davek od dohodka pravnih oseb 3.104,11 EUR (v letu 2023 2.060,68 EUR).

4.7.2 Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti in delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom

Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti je v letu 2024 znašal 16 % celotnih prihodkov Inštituta, delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, pa je dosegel 5 % celotnih prihodkov. Deleža sta podobna kot v letu 2023, ko je delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti znašal 15 % celotnih prihodkov Inštituta, delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, pa je dosegel 4 % celotnih prihodkov.

4.8 Osnovni kadrovski podatki

Na Inštitutu je bilo na dan 31. 12. 2024 v rednem delovnem razmerju 26 zaposlenih, od tega 2 zaposlena z dopolnilno zaposlitvijo. S 1. 10. 2024 smo zaposlili 2 mlada raziskovalca, na dan 31. 12. 2024 se je upokojil dolgoletni raziskovalec.

4.9 Drugi poudarki

Nihanja v obsegu in strukturi sredstev, ki jih za posamezna leta pridobi IER, vedno znova odražajo dejstvo, da je Inštitut v pomembnem deležu projektno financiran. Pri tem je treba opozoriti na dosežen pozitiven preskok temeljnih projektov v strukturi financiranja, kot tudi na pozitiven premik v financiranju infrastrukturne dejavnosti razvoja in uporabe programskih orodij za potrebe tekoče ekonomske politike in pri pripravi nujnih strukturnih reform.

Positiven je tudi vpliv Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti. Cilj novega zakona je zagotoviti sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki bo državljanom omogočil višjo kakovost življenja in dvignil konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Upamo, da se bo kljub javno-

finančnim omejitvam načrtovan postopen dvig sredstev za znanost v naslednjih letih tudi uresničil. Zakon nam prinaša večjo avtonomijo, vključno s prenosom premoženja države, in ureja financiranje na način, ki omogoča stabilnost in avtonomen razvoj znanstvenoraziskovalne dejavnosti in njenih izvajalcev.

5 PODATEK O IZPOLNITVI PROGRAMA DELA ZA LETO 2024

Prva točka drugega odstavka 2. člena Pravilnika o merilih za ugotavljanje redne delovne uspešnosti direktorjev s področja visokega šolstva in znanosti (Uradni list RS, št. 78/22 in 122/22) določa, da se izpolnitev sprejetega letnega programa dela vrednoti po kriterijih a) program dela je izpolnjen, b) program dela je izpolnjen v povečanem obsegu za najmanj 5 % ali c) program dela je izpolnjen v povečanem obsegu za najmanj 7 %. Program dela je bil izpolnjen, in sicer v povečanem obsegu za 5,4 %.

6 POROČILO ZA LETO 2024 O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV

Na Inštitutu za ekonomska raziskovanja spoštujemo načela enakih možnosti, kar vključuje pravično vedenje in ravnanje v vseh procesih raziskovanja in podpornih dejavnostih. Naša predanost vključuje odpravljanje vseh oblik diskriminacije, ne glede na spol, narodnost, raso, etnično poreklo, jezik, vero, prepričanje, različne oblike oviranosti, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino, kot določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18, 1. člen). Zaposlene spodbujamo k večjemu razmisleku o vprašanih enakih možnosti spolov ter vključitvi dimenzije spola v raziskave.

V skladu z ukrepi Inštituta za ekonomska raziskovanja zoper spolno in drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu (<https://ier.4pm.si/files/allfiles.jsf?dir=10690>; https://www.ier.si/wp-content/uploads/2025/02/IER-Ukrepi_zoper_nadlegovanje_in_trpinčenje.pdf) ter Akcijskim načrtom za uveljavljanje enakosti spolov (https://www.ier.si/wp-content/uploads/2023/01/Akcijski_nacrt_enakost_spolov_IER.pdf) imamo oblikovane notranje kanale za poročanje o nespoštljivem obnašanju, zlorabi položaja ali spolnem nadlegovanju na delovnem mestu. Prav tako je imenovana tudi zaupnica oziroma notranja kontaktna oseba, odgovorna za obravnavanje tovrstnih pritožb, na katero zaposleni lahko naslovijo svoje pritožbe. Tako na Inštitutu izvajamo ukrepa 6.4.1 in 6.4.2 ReZ RIS30.

V letu 2024 smo nadaljevali z izvajanjem aktivnosti v skladu z Akcijskim načrtom. Za vse zaposlene smo 5. 3. 2024 izvedli usposabljanje o preprečevanju nasilja, nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu. Nadaljevali smo z uporabo spolno vključujočega jezika v uradnih dokumentih Inštituta ter s spremljanjem statistike števila raziskav in objav, ki vključujejo dimenzijo spola. V letu 2024 je IER to vprašanje obravnaval v raziskavah projekta SHARE ter pri pripravi Strategije intelektualne lastnine do leta 2030.

Zavezani smo k nadaljnjemu uveljavljanju načel enakosti spolov ter k soustvarjanju vključujočega in spoštljivega delovnega okolja za vse zaposlene. V prihodnjem letu bomo nadaljevali s prizadevanji za spodbujanje raznolikosti in enakih možnosti v vseh vidikih našega delovanja.

7 POROČILO ZA LETO 2024: ETIKA IN INTEGRITETA V ZNANOSTI NA IER

Inštitut upošteva visoke standarde etike, integritete in enakih možnosti v delovnem okolju. Pri tem nam kot osnovni okvir načel in praks na področju etike in integritete raziskovanja služi Evropski kodeks ravnanja za raziskovalno integriteto, ki ga je pripravila in objavila ALLEA – Zveza evropskih akademij (Berlin 2018).

V letu 2022 smo sprejeli Etični kodeks delavcev in delavk Inštituta za ekonomska raziskovanja, ki opredeljuje temeljna načela in vrednote ter pravila vedenja in ravnanja, ki so jih delavci in delavke Inštituta dolžni dosledno upoštevati in spoštovati pri opravljanju svojega dela za Inštitut. Zaposleni si prizadevajo za uresničevanje in ohranjanje poslanstva Inštituta tudi preko načel znanstvene in raziskovalne integritete, ki temeljijo na odgovornosti, komunikaciji in spoštovanju življenja, naravnega okolja, družbenih bogastev in vsakokrat veljavnih predpisov.

Inštitut pri svojem delovanju sledi načelom Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev (izvajanje ukrepov 6.3.5 in 6.3.6 ReZRIS30. Slovenski zakonodajni okvir dokaj podrobno ureja ključna področja, ki jih vsebujeta Listina in Kodeks). V letu 2025 smo izdelali analizo stopnje implementacije načel Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev na Inštitutu za ekonomska raziskovanja. Analiza predstavlja prvi korak v postopku pridobitve evropskega znaka za odličnost človeških virov v raziskovanju (»Human Resources Strategy for Researchers« (HRS4R)).

8 POROČILO ZA LETO 2024: IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA ZA ODPRTO ZNANOST ZA IZVEDBO UKREPA 6.2: ODPRTA ZNANOST ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI, UČINKOVITOSTI IN ODZIVNOSTI RAZISKAV V OKVIRU ReZRIS30

Na Inštitutu za ekonomska raziskovanja smo se v letu 2024 aktivno seznanjali z novostmi na področju odprte znanosti. V ta namen smo leta 2023 ustanovili delovno skupino za odprto znanost. V letu 2024 smo nadaljevali dejavnosti ozaveščanja, izobraževanja in opolnomočenja sodelavcev na Inštitutu z namenom pridobivanja ustrezne ekspertize in kompetenc na področju odprte znanosti. Poudarek je bil na upravljanju s podatki ter objavljanju znanstvenega dela v skladu z načeli odprte znanosti.

Izvajalec / poročevalec	Zap. št.	Aktivnost	Kazalniki	Začetek	Konec	Leto 2024 - načrt aktivnosti/ukrepov (kjer ni načrtovanih aktivnosti v letu 2024 ali za JRZ ni aktualno, pustite prazno)	Realizacija aktivnosti/ukrepov

JRO	A6.2.3/ 2.3	Povečati delež znanstvenih publikacij in raziskovalnim podatkom objavljenih v odprtem dostopu, ki izhajajo iz raziskav, financiranih z javnimi sredstvi (sofinancirane z javnimi viri v višini 50 % ali več in ki ne zapadejo med izjeme glede odprtega dostopa).	Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij: razmerje med številom recenziranih publikacij, ki so odprtodostopno objavljene glede na vse recenzirane publikacije v obravnavanem časovnem obdobju.	2023	2027	Stalno izobraževanje in ozaveščanje raziskovalcev o nujnosti objavljanja v odprtem dostopu in njegovem pomenu: preko e-poštnih obvestil in občasnih internih delavnic. Spremljanje aktivnosti in rezultatov projekta Spoznaj preko odgovorne osebe za spremljanje in komunikacijo ter podpora raziskovalcem znotraj institucije. Podpora pri objavljanju v odprtem dostopu: finančno kritje stroškov objavljanja v odprtem dostopu.	Raziskovalci so bili seznanjeni z nujnostjo objavljanja v odprtem dostopu in njegovim pomenom, prav tako pa je bilo zagotovljeno finančno kritje stroškov objavljanja. Posledično je delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij visok in dosega 100 %. Delovna skupina za odprto znanost je nadaljevala z delom in je odgovorna za spremljanje, komunikacijo in podporo raziskovalcem znotraj institucije. Skupina redno spremlja rezultate projekta Spoznaj in novosti, ki jih uvaja ARIS. Kljub uspešni realizaciji je prišlo do nekaj odstopanj, predvsem pri izvedbi internih delavnic, ki bodo izvedene v letu 2025.
			Delež znanstvenih publikacij z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR: razmerje med številom znanstvenih publikacij, ki citirajo z DOI ali drugim trajnim identifikatorjem PID (Persistent Identifier) dostopne, v predmetni raziskavi ustvarjene raziskovalne podatke, glede na vse znanstvene publikacije v obravnavanem časovnem obdobju, ki uporabijo raziskovalne podatke.	2023	2027	Opredelitev internih smernic in navodil za objavljanje generiranih raziskovalnih podatkov v odprtem dostopu. Stalno izobraževanje in ozaveščanje raziskovalcev o nujnosti objavljanja generiranih raziskovalnih podatkov v odprtem dostopu in njegovem pomenu: preko e-poštnih obvestil in občasnih internih delavnic. Spremljanje aktivnosti in rezultatov projekta Spoznaj preko odgovorne osebe za spremljanje in komunikacijo ter podpora raziskovalcem znotraj institucije.	Delovna skupina za odprto znanost je intenzivno delala na opredelitvi internih smernic in navodil za objavljanje generiranih raziskovalnih podatkov v odprtem dostopu, pri čemer bo proces predvidoma zaključen v letu 2025. Do odstopanja od načrta je prišlo predvsem zaradi kompleksnosti tematike. Raziskovalci so bili seznanjeni z nujnostjo objavljanja v odprtem dostopu in njegovim pomenom, prav tako pa je bilo zagotovljeno finančno kritje stroškov objavljanja. Posledično je delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij visok in dosega 100 %. Delovna skupina za odprto znanost je nadaljevala z delom in je odgovorna za spremljanje, komunikacijo in podporo raziskovalcem znotraj institucije. Skupina redno spremlja rezultate projekta Spoznaj in novosti, ki jih uvaja ARIS. Kljub uspešni realizaciji je prišlo do nekaj odstopanj, predvsem pri izvedbi internih delavnic, ki bodo izvedene v letu 2025.

9 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2024

9.1 Zakonske in druge pravne podlage

Inštitut za ekonomska raziskovanja je postal javni raziskovalni zavod s Sklepom o preoblikovanju Inštituta za ekonomska raziskovanja v javni raziskovalni zavod (Ur.l. RS, št. 52/98, 65/99, 13/03, 11/06 in 47/11) in v skladu s sklepom o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Inštituta za ekonomska raziskovanja (Ur.l. RS, št. 114/22) nadaljuje svoje delo.

Poslovno in računovodsko poročilo je pripravljeno v skladu s finančnimi predpisi in z navodili MIZŠ. Pri pripravi smo upoštevali zlasti naslednje predpise:

- 9.i člen, drugi odstavek 62. člena ter prvi in drugi odstavek 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O in 76/23);
- V., XII. in XV. poglavje Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C in 114/06-ZUE);
- deseti odstavek 58. člena ZIPRS2526;
- Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23 in 102/24; v nadaljnjem besedilu ZZrID);
- Resolucijo o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (Uradni list RS, št. 49/22; v nadaljnjem besedilu: ReZRIS30);
- Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23 in 81/24);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10);
- 15. in 16. člen Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16);
- Uredba o metodologiji za pripravo in spremljanje izvajanja kadrovskih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 132/23 in 109/24);
- ustanovitveni akt JRZ.

9.2 Dolgoročni cilji

Skladno s svojo vizijo in poslanstvom se Inštitut usmerja v raziskovalna področja, ki v največji možni meri pokrivajo razvojne izzive Slovenije – torej raziskovalna področja, ki so pomembna za družbeni, ekonomski, socialni in okoljski razvoj. Seveda s ciljem, da pridobljena temeljna znanja in znanstvene metode uporabimo v aplikativnih in razvojnih projektih in tako doprinesemo k večanju blagostanja slovenske družbe. Področja znanstvenoraziskovalnega dela Inštituta se polno vklapljujejo v večino od dvanajstih razvojnih ciljev Strategije razvoja Slovenije 2030 (v nadaljevanju: Strategija). Skupaj z nadaljnjim razvojem obstoječih metodologij in programskih orodij ter vključevanjem novih omogočajo kakovitosten prispevek k pripravi strokovnih podlag za izvajanje in spremljanje uresničevanja Strategije.

V Strategiji se je Slovenija opredelila za trajnostni razvoj, ki omogoča zadovoljevanje potreb današnjih generacij, ne da bi omejeval možnosti prihodnjih ob vsaj enako uspešnemu zadovoljevanju njihovih potreb. Trajnostni razvoj se tako izraža: a) strukturno – skozi tri vire blaginje – gospodarsko, socialno in okoljsko, b) medčasovno – medgeneracijsko in c) prostorsko – s poudarkom na regionalni skladnosti razvoja. Glavni cilj raziskovalnega programa IER je razvoj novih modelov, metod, analiz ter nadaljnji razvoj relevantnih teorij s ciljem reševanja izbranih gospodarskih, družbenih in okoljskih izzivov v skladu s Strategijo razvoja Slovenije 2030. V okviru raziskovalnega programa IER sta medčasovna dimenzija razvoja in prostorsko uravnotežen razvoj vključena kot horizontalni prioriteti, prav tako pa je njegov pomemben del tudi nadaljnji razvoj modelskih orodij in metodologij.

S Strategijo razvoja Slovenije 2030 je usklajena Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2030 (v nadaljevanju: ZRISS), ki je ključni strateški dokument za področje raziskav, razvoja in inovacij, in je podlaga za oblikovanje politik, povezanih s področji družbenega, gospodarskega in trajnostnega razvoja ter družbenimi izzivi. Uresničevanje zastavljenih dolgoročnih ciljev IER je neločljivo povezano z uspešnim doseganjem zastavljenih petih krovnih ciljev, horizontalnih ciljev in ključnih ukrepov, ki bodo prispevali k približevanju zastavljenemu cilju uvrstitve Slovenije med deset najuspešnejših držav EU, merjeno z evropskim inovacijskim indeksom.

Ključni strateški in dolgoročni cilji Inštituta, opredeljeni v Strateškem razvojnem programu Inštituta za ekonomska raziskovanja 2022–2027 so naslednji:

1. Zagotavljanje znanstvene odličnosti

V okviru raziskovalnega programa smo nadaljevali z znanstveno-raziskovalnim delom na razvojnem programu »Razvojna strategija Slovenije kot članice Evropske unije«, ki po vsebini pomeni nadaljevanje raziskovalnega programa iz predhodnega programa dela za obdobje 2015–2019. Glavni cilj raziskovalnega programa je razvoj novih modelov, metod, analiz ter nadaljnji razvoj relevantnih teorij s ciljem reševanja izbranih gospodarskih, družbenih in okoljskih izzivov v skladu s Strategijo. V okviru raziskovalnega programa sta medčasovna dimenzija razvoja in prostorsko uravnotežen razvoj vključena kot horizontalni prioriteti, prav tako pa je njegov pomemben del tudi nadaljnji razvoj modelskih orodij in metodologij. Raziskovalno delo raziskovalne skupine Inštituta prispeva k znanstvenim metodam in dognanjem v svetu z uporabo teorij in razvitih metodologij v specifičnem kontekstu malega odprtega gospodarstva in njegove vključenosti v globalne proizvodne, tehnološke, trgovinske in finančne tokove s svetom. Poleg razvoja različnih orodij, potrebnih za kakovostno izvedbo raziskovalnega programa, ki že sami predstavljajo prispevek k razvoju znanosti, je pomembna tudi dolgoletna vpetost raziskovalne skupine v številne mednarodne projekte in tudi številne mednarodne raziskovalne mreže, kar neposredno kaže na relevantnost raziskovalnega programa. Nedvomno so izjemno pomembni tudi številni stiki in poznanstva sodelavcev raziskovalne skupine s sodelavci tujih univerz, inštitutov in organizacij, ki se odražajo v pripravi skupnih člankov, vabljenih predavanjih, konferencah in objavah poglavij v tujih znanstvenih monografijah. Znanstvene objave in njihova odmevnost so, glede na poslanstvo Inštituta, zelo pomemben kazalnik znanstvene uspešnosti. V skladu z veljavnim Strateškim razvojnim programom Inštituta za ekonomska raziskovanja smo nadaljevali z objavljanjem v visoko citiranih znanstvenih revijah, vendar smo se v skladu z reformo ocenjevanja raziskav, raziskovalcev in raziskovalnih organizacij začeli prilagajati premiku in odmiku od prekomernega poudarjanja kvantitativnih meril (informiranje raziskovalcev).

Za krepitev znanstvene odličnosti smo v letu 2024 okrepili prijavljanje na javne razpise, ki jih objavlja ARIS (npr. temeljni projekti), kar bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih. Pridobili smo še en temeljni

projekt, in sicer kot vodilni partner. Tako smo v letu 2024 izvajali pet temeljnih projektov, ki so bili odobreni v preteklem oziroma preteklih letih. Leta 2023 smo se prvič prijavili na razpis Evropskega raziskovalnega sveta (ERC), in sicer na ERC razpis za utrditev samostojne raziskovalne poti (Consolidator Grant), kjer nismo bili uspešni, vendar smo v letu 2024 na Javnem razpisu za (so)financiranje projektov okvirnih programov EU – projekti ERC perspektiva pridobili financiranje prilagojenega raziskovalnega projekta z naslovom Nadgrajevanje ocenjevanja ekonomskih učinkov v dobi umetne inteligence. Pridobili smo tudi projekt FIRMLAB: Vloga podjetij pri neenakostih na trgu dela: Dokazi iz Hrvaške in Slovenije v zadnjih petdesetih letih. Projekt bomo izvedli v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto iz Zagreba (Javni razpis za (so)financiranje slovenskega dela skupnega raziskovalnega projekta, kjer HRZZ (Hrvatska zaklada za znanost) deluje v vlogi vodilne agencije v letu 2024).

2. Krepitev sodelovanja z javnim sektorjem in gospodarstvom

Raziskovalni program Inštituta je vsebinsko naravnano na prenos teoretičnih spoznanj in metodologij v pripravo strokovnih podlag za številne aktualne gospodarske in družbene potrebe. Raziskovalci so tako neposredno vključeni v uporabne in razvojne projekte, katerih cilji so analiza stanja na posameznih področjih, predlogi sprememb zakonodaje, politik, strategij in ocena posledic predlaganih sprememb ali reform. Izjemna vpetost v aktualne družbene procese v Sloveniji se vsekakor neposredno zrcali v številnih uporabnih in razvojnih raziskavah, ki jih izvajamo za posamezne uporabnike. Obstoječe intenzivno sodelovanje Inštituta z ministrstvi in gospodarstvom bomo v prihodnjih letih okrepili. To bo zahtevalo aktivno usmerjanje znanstveno-raziskovalnih aktivnosti v raziskovalna področja, ki v največji možni meri pokrivajo sedanje in bodoče razvojne izzive Slovenije. Okrepili bomo informiranje uporabnikov našega znanja (predvsem ministrstva) o znanstveno-raziskovalnem potencialu Inštituta in o smiselnosti vzpostavljanja dolgoročnega sodelovanja med Inštitutom in uporabniki našega znanja (sklepanje večletnih pogodb). Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. decembra 2023, v 12.a členu določa, da Inštitut za ekonomska raziskovanja na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja in z njim povezanimi vsebinami na področju trga dela, socialnih transferjev in davkov za ministrstvo, pristojno za delo, opravlja naslednje naloge: i) izvaja vzdrževanje in posodabljanje mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev; ii) pripravlja izračune, analize in ukrepe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sredstva za naloge iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

V letu 2024 smo na Inštitutu izvajali enajst projektov Ciljnega raziskovalnega programa (CRP). CRP-i omogočajo aplikacijo novih modelov, metod, analiz ter nadaljnji razvoj relevantnih teorij, razvitih v okviru temeljnega raziskovanja. Tak način sodelovanja zagotavlja pripravo ustreznih strokovnih podlag, izdelavo ocen posledic posameznih ukrepov in/ali reform posameznih sistemov (socialne, trga dela, izobraževanja ...). V letu 2024 smo pridobili tudi projekte, ki neposredno naslavlajo izzive posameznih ministrstev pri pripravi in izvajanju javnih politik, kot so Evalvacija ukrepov S4, Analiza stanja za pripravo Socialnega načrta za podnebje, Evalvacija uresničevanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030, Analiza smotrnosti vključitve Slovenije v mednarodno raziskovalno infrastrukturo IFMIF-DONES, Analiza cen kmetijsko-živilskih pridelkov in proizvodov ter Metodologija za izvajanje strategije IL 2030. V letu 2024 smo pridobili tudi osem projektov podjetniškega svetovanja.

3. Krepitev mednarodne prepoznavnosti Inštituta

Kot izhaja iz vizije Inštituta, želimo v naslednjem obdobju še okrepiti mednarodno prepoznavnost, in sicer s povečanjem števila pridobljenih mednarodnih projektov, pri čemer bomo stremeli h koordinaciji vsaj enega mednarodnega projekta. To bo zahtevalo ustrezno podporo raziskovalcem pri prijavljanju in izvajanju evropskih projektov: v ta namen smo v letu 2023 vzpostavili projektno pisarno. Krepili bomo prisotnost v mednarodnem raziskovalnem okolju z mreženjem z evropskimi in slovenskimi (raziskovalnimi) organizacijami (raziskovalni inštituti, akademske organizacije, razvojne organizacije, subjekti inovativnega okolja) in drugimi mednarodnimi aktivnostmi (uvodna/vabljen predavanja, članstva v organih združenj, v uredniških odborih tujih revij, udeležba na mednarodnih konferencah, udeležba na informativnih dnevih evropskih programov).

Tako smo v letu izvajali delo na že odobrenih projektih (projekta Obzorje Evropa, COST, ENASSP, EUROMOD 2021–2024, SHARE). V letu 2024 smo pridobili projekt Obzorja Evropa Social Aspects of the Green Transition (SoGreen) ter EUROMOD 2025–2028. V letu 2024 smo zaključili projekt priprave slovenske strategije intelektualne lastnine, ki ga je financirala WIPO (World Intellectual Property Organization).

4. Usposobljeni, motivirani in zdravi zaposleni

V letu 2024 smo še posebno skrb namenili razvoju obstoječega kadra. Nadaljevali smo z ukrepi usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja (npr. fleksibilen delovni čas, možnost delnega opravljanja dela na domu, pravica do odklopa, možnost uporabe delovnih sredstev (računalnika, telefona) tudi za zasebne namene ipd.).

Okrepili smo aktivnosti načrtovanja in izvedbe kariernega razvoja zaposlenih. Direktor je z vsemi zaposlenimi opravil individualni pogovor o ključnih osebnostnih ciljih in ciljih podjetja, o motivih, ambicijah, vlogi in delovnih nalogah posameznih zaposlenih, o preteklih in prihodnjih aktivnostih, o ustreznosti organizacije Inštituta ter odnosih v organizaciji. Organizirali smo tri zборе zaposlenih, kjer so bile zaposlenim posredovane informacije, pomembne za delovanje Inštituta in zaposlenih (npr. sprejetje/posodobitev pravilnikov, spremembe zakonodaje, plačna reforma, pravica do odklopa, 64. člen ZZrID, informacije o poslovanju Inštituta (predstavitev Programa dela in finančnega načrta ter Letnega poročila, načrtovane aktivnosti ...).

Nadaljevali smo tudi s krepitvijo kompetenc zaposlenih. Pri tem ima pomembno vlogo projektna pisarna (projekt ROAD3P). Inštitut je 11. in 12. aprila 2024 organiziral dvodnevno delavnico, ki jo je vodila predavateljica Nastja Mulej, licencirana tudi za treniranje tehnik razmišljanja in delovanja po dr. Edwardu de Bonu. Interaktivna delavnica je ponudila učenje metode I.D.E.A.S., ki predstavlja sistematično uporabo divergentnega (raziskovanje možnosti) in konvergentnega razmišljanja (odločitev za eno od možnosti). Zaposleni so kompetence pridobivali z udeležbo na dogodkih in na usposabljanjih v Sloveniji (npr. Delavnica AI in pisanje projektov) in tujini (npr. Energy and Environmental CGE Modeling using GAMS: obisk šole modeliranja EcoMod (Energy and Environmental CGE)).

5. Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

V letu 2023 smo nadaljevali krepitev infrastrukturne dejavnosti Inštituta. Infrastrukturna dejavnost naj bi v skladu s Strateškim razvojnim programom IER 2022–2027 postala specifičen laboratorij na področju družboslovnih znanosti s ciljem nujnega zagotavljanja hitre in kvalitetne pomoči pri pripravi

in obdelavi podatkov ter uporabi modelskih orodij tako raziskovalnemu programu, temeljnemu projektu in CRP-om kot tudi aplikativnim projektom, ki jih izvajajo sodelavci Inštituta oziroma širša domača in tuja raziskovalna skupnost. Za doseg tega naj bi povečali število raziskovalcev, ki so vključeni v infrastrukturno dejavnost s sedanjih 1,05 FTE na 3 z ustreznim usmerjanjem načrtovanega povečevanja sredstev stabilnega financiranja v infrastrukturno dejavnost. Zastavljen cilj je z vidika predvidenega dviga sredstev stabilnega financiranja preambiciozen. Tako bomo za pripravo in obdelavi podatkov ter uporabo modelskih orodij poskušali pridobiti projektna sredstva.

Nadaljevali smo tudi aktivnosti v okviru mednarodnega infrastrukturnega programa SHARE, ki ga je Slovenija uvrstila med načrt razvoja raziskovalne infrastrukture (NRRI). Podatki SHARE so že bili uporabljeni za pripravo strokovnih podlag za strukturne reforme na področju pokojnin, dolgotrajne oskrbe in zdravstva.

6. Okrepljeno razširjanje rezultatov raziskav

Okrepili smo komunikacijske aktivnosti, s katerimi se prizadevamo za večjo prepoznavnost rezultatov našega dela in znanosti v slovenski družbi (strokovna in splošna javnost) in uveljavitev njenega pomena za splošni družbeni in gospodarski razvoj. Tako smo krepili promocijo znanstvenih in razvojnih dosežkov v medijih, na konferencah in seminarjih. V letu 2023 smo tudi ustanovili Delovno skupino za komunikacijo, katere namen je izboljšati notranjo (interno) in zunanjo komunikacijo Inštituta. Posodobili smo spletno stran inštituta, ki jo sprotno ažuriramo, objavljamo tudi na omrežjih LinkedIn in Facebook. IER je tudi en od sofinancerjev spletne revije Alternator. Leta 2024 je bilo deset raziskovalcev vključenih v pedagoške procese visokošolskih organizacij.

9.3 Letni/kratkoročni cilji

Kratkoročni cilji temeljijo na dolgoročnih, vendar morajo hkrati slediti tudi tekočim potrebam naročnikov, ki se odražajo v vsebinah posameznih javnih razpisov. Poleg nujne usmeritve v zagotavljanje pogojev za preživetje Inštituta morajo slediti tudi cilju nadaljnjega uveljavljanja Inštituta tako doma kot tudi v mednarodnem raziskovalnem prostoru, seveda v danih razmerah. Cilji se odražajo v sprejetem Strateškem razvojnem programu Inštituta za ekonomska raziskovanja 2022–2027. Raziskovalno delo IER je bilo v letu 2024 usmerjeno v proučevanje, razvoj in uporabo ustreznih metodologij in orodij. Kratkoročni prednostni cilji Inštituta so torej nujno vezani na že pridobljene projekte, katerih pogodbe so bile podpisane v letu 2024 ali že v predhodnih letih. Pri tem je bil poudarek na izvajanju raziskovalnega programa, izvajanju pridobljenih domačih in tujih projektov ter na novih projektnih prijavih, kjer smo bili uspešni tako na razpisih ARIS, na programu Obzorje Evropa (pridobitev projekta Social Aspects of the Green Transition – SoGreen), kakor tudi na javnih razpisih ministrstev.

Za leto 2024 smo si zastavili naslednja letna cilja, ki izhajata iz dolgoročnih usmeritev:

- a. Okrepljena prepoznavnost IER v tuji in domači strokovni javnosti. Kot izhaja iz vizije Inštituta, želimo v naslednjem obdobju še okrepiti mednarodno prepoznavnost, in sicer s povečanjem števila vrhunskih revijalnih objav, čistih citatov in števila monografskih objav ter števila pridobljenih mednarodnih projektov. Letni cilj sledi dolgoročnemu cilju 6: Okrepljeno razširjanje rezultatov raziskav, kakor tudi cilju 1: Zagotavljanje znanstvene odličnosti. Kazalniki: število vrhunskih revijalnih objav; število monografskih objav; število mednarodnih projektov v izvajanju; število članstev IER v relevantnih slovenskih in mednarodnih združenjih/partnerstvih.

- b. Kadrovska okrepitev Inštituta. Cilj je usklajen z dolgoročnim ciljem 4: Usposobljeni, motivirani in zdravi zaposleni. Tako bomo posebno skrb namenili razvoju obstoječega kadra, kakor tudi novim zaposlitvam. V letu 2024 bomo povečali tudi število usposabljanj zaposlenih na Inštitutu. Kazalnika: število zaposlenih; število usposabljanj.

9.4 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Fizični kazalniki doseganja ciljev

V preglednici 1 so izbrani kazalniki, ki merijo uresničevanje doseganja ključnih strateških ciljev Inštituta v programskem obdobju 2022–2027. Ciljne vrednosti so podane na podlagi znanih dejstev (izhodiščno stanje, dvig sredstev stabilnega financiranja). Preglednica dopolnjuje nabor kazalnikov iz »Programa raziskovalne dejavnosti JRZ« z namenom dodatne pojasnitve dolgoročnih ciljev.

Preglednica 1: Kazalniki z izhodiščno vrednostjo v letu 2021, ciljnim vrednostmi v letu 2027 ter vrednosti v letu 2024 za spremljanje doseganja strateških in dolgoročnih ciljev

Zap. št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost (2021)	Ciljna vrednost (2027)	Vrednost 2024	Št. strateškega cilja
1	Število vrhunskih revijalnih objav v letu	20,5	23	18,8	1
2	Število znanstvenih monografskih objav v letu	8,2	8,5	7,5	1
3	Število čistih citatov v letu	207,7	250	135,8	1
4	Delež prihodkov izven prihodkov stabilnega financiranja v skupnih prihodkih (v %)	57	51	53	2
5	Število novih projektov z javno upravo v letu	6,2	6,5	8,8	2
6	Število novih projektov z gospodarstvom v letu	6,5	6,5	6,1	2
7	Število novih mednarodnih projektov v letu	3,5	4,0	3,3	3
8	Število novih mednarodnih koordiniranih projektov v letu	0	1	0	3
9	Število aktivnih članstev v uredniških odborih, strokovnih odborih, delovnih skupinah, strateških svetov mednarodnih organizacij	41	45	22	3
10	Število zaposlenih (v FTE)	26,2	27	24,7	4
11	Zastopanost spolov na vodilnih delovnih mestih in strokovnih telesih (%Ž)	25	50	25	4
12	Število novih mladih raziskovalcev	2	3	3	4
13	Število raziskovalcev (v FTE), vključenih v infrastrukturno dejavnost	1,05	3	1,25	5
14	Število aktivnih udeležb raziskovalcev na znanstvenih/strokovnih konferencah v letu	29,7	30,0	36,8	6
15	Število raziskovalcev, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov	8	10	10	6

Opomba: Metodologija za izračun posameznega kazalnika je natančno opredeljena v posebnem internem dokumentu.

Analiza vrednosti doseženih kazalnikov v letu 2024 v primerjavi z izhodiščnimi vrednostmi iz leta 2021 in zastavljenimi ciljnim vrednostmi za leto 2024 je pokazala naslednje:

- Dosežene vrednosti v okviru dolgoročnih ciljev Inštituta 1, 2 in 6 (Zagotavljanje znanstvene odličnosti; Krepitev sodelovanja z javnim sektorjem in gospodarstvom; Okrepljeno razširjanje rezultatov raziskav) so v veliki meri skladni s ciljnim vrednostmi leta 2027. Negativno izstopata število vrhunskih revijalnih objav v letu in doseženo število citatov. Pri obeh kazalnikih je treba vzeti v ozir, da sta kazalnika »volatilna«, saj so med leti velike razlike v vrednosti kazalnikov. Vrhunske objave zahtevajo veliko časa, medtem ko se število citatov posameznih objav odraža na daljši rok.

- Dosežene vrednosti pri dolgoročnih ciljnih 3, 4 in 5 (Krepitev mednarodne prepoznavnosti Inštituta; Usposobljeni, motivirani in zdravi zaposleni; Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo) niso skladne s ciljnimi vrednostmi leta 2027. Nižje vrednosti pri strateškem cilju 3 kažejo na pravilnost odločitve, da smo leta 2023 ustanovili projektno pisarno. Negativni trendi pri strateškem cilju 4 so povezani z znižanjem števila zaposlenih v FTE, saj od oktobra 2023 dvema raziskovalcema mirujejo pogodbene pravice, s tem, da smo z enim sklenili dopolnilno pogodbo v višini 20 %, in sicer za čas trajanja mandata ministrice za zdravje. Zelo pozitivno je dejstvo, da smo v letu 2024 sklenili pogodbo o zaposlitvi z dvema mladima raziskovalcema. Pri strateškem cilju 5 pa smo načrtovali povečanje števila raziskovalcev, ki so vključeni v infrastrukturno dejavnost, s 1,05 FTE na 3 z ustreznim usmerjanjem načrtovanega povečevanja sredstev stabilnega financiranja v infrastrukturno dejavnost. Načrtovali smo, da bomo vzdrževanje in nenehno posodabljanje mikrosimulacijskih modelov, ki se uporabljajo na področjih pokojninskega sistema, trga dela in socialnih transferjev izvajali preko infrastrukturne dejavnosti, zdaj pa to izvajamo v skladu z 12a členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (pogodba z MDDSZ). Zato je vrednost kazalnika Število raziskovalcev (v FTE), vključenih v infrastrukturno dejavnost, za leto 2027 previsoka.
- Zastavljene ciljne vrednosti dolgoročnih strateških ciljev Inštituta so zelo ambiciozne. Pri določanju njihovih vrednosti smo izhajali iz ambicioznega dviga sredstev stabilnega financiranja v naslednjih letih, kar je izhajalo iz leta 2021 sprejetega Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti. Trenutna javno-finančna situacija tega ne omogoča, zato bi bilo potrebno zastavljene vrednosti korigirati, kar bomo naredili v okviru priprave Načrta izvajanja stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti za obdobje 2022–2027.

Preglednica 2: Nabor dolgoročnih kazalnikov z izhodiščno vrednostjo v letu 2023, doseženimi vrednostmi v letu 2024 ter ciljnimi vrednostmi v letih 2027 in 2030

Zap. št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2023	Ciljna vrednost 2027	Ciljna vrednost 2030	Realizacija 2024
SODELOVANJE MED ZNANOSTJO, VISOKIM ŠOLSTVOM, GOSPODARSTVOM, PRENOS ZNANJA IN INOVACIJE					
1	Število raziskovalnih projektov, v katerih z JRZ sodeluje vsaj en visokošolski zavod	12	12	12	18
2	Število raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov (v osebah)	10	11	11	10
3	Število raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, ki so v gospodarstvu oz. pri drugih uporabnikih znanja opravili vsaj enomesečno raziskovalno delo (v osebah)	0	0	0	0
4	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	8	7	6	10
5	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta (v EUR)	54.336	57.053	63.573	91.228
6	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto	4	4	4	2
7	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)	44.020	52.824	57.226	9.190
8	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v Sloveniji	0	0	0	0
9	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v tujini, ki so opravili popolni preizkus patentne prijave	0	0	0	0
10	Število inovacij	4	4	4	2

11	Število gospodarskih družb, ki so bile ustanovljene na podlagi ZZrID	0	0	0	0
Enake možnosti in enakost spolov					
12	Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)	50	67	67	50
13	Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)	57	63	63	57
14	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, pri katerih ni preteklo več kot sedem let od zagovora prvega doktorata znanosti med vsemi raziskovalci (v %)	11	14	14	11
15	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, ki so zaposleni za nedoločen čas (v %)	89	91	91	84
16	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, pri katerih ni preteklo več kot sedem let od zagovora prvega doktorata znanosti, ki so zaposleni za nedoločen čas (v %)	11	9	14	13
17	Delež mladih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, med vsemi raziskovalci (v osebah)	5,56	9	5	16
Odlična znanost, mednarodno sodelovanje in razvoj kadrov					
18	Število sofinanciranih projektov iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije za obdobje 2021–2027 (Obzorje Evropa)	2	3	3	2
19	Število prijavljenih projektnih predlogov v okviru stebra odlična znanost - MSCA v programu Obzorje Evropa	0	0	0	0
20	Število prijavljenih projektnih predlogov v okviru stebra odlična znanost - ERC v programu Obzorje Evropa	1	1	1	0
21	Delež uspešnih prijav v okviru stebra odlična znanost - MSCA	0	0	0	0
22	Delež uspešnih prijav v okviru stebra odlična znanost - ERC	0	1	1	0
23	Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ (v osebah)	1	1	1	1
24	Število raziskovalcev, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih na JRZ, ki so se v zadnjih 5 letih vrnili iz tujine (v osebah)	0	0	1	0
25	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	0	1	1	0
26	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	0	1	1	0
27	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	0	0	1	0
28	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili več kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	0	0	1	0
29	Število raziskovalcev JRZ, ki so opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo na tujih univerzah ali tujih znanstvenih institucijah (v osebah)	0	0	1	0
Raziskovalna oprema					
30	Skupna nabavna vrednost raziskovalne opreme				
31	Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)				
Odporna znanost					
32	Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij (sofinanciranih z javnimi viri v višini 50 % ali več)	100,0	100	100	92
33	Delež odprtodostopnih objav z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR (raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi viri v višini 50 % ali več)	53,7	70	75	75

Iz preglednice 2 je razvidno, da Inštitut že danes na vseh področjih v veliki meri dosega ciljne vrednosti za leti 2027 in 2030. Tudi v primerjavi z letom 2023 so vrednosti kazalnikov boljše. Izjema je Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja, in trajajo vsaj eno leto in posledično tudi Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR). Inštitut sodeluje z

gospodarstvom in drugimi uporabniki znanja v projektih, ki so krajši od enega leta. V primerjavi z letom 2023 (4 inovacije) je padlo tudi število inovacij (2 inovaciji), vendar je bilo leto 2023 zaradi dokončanja projekta Nadgradnja analitičnih modelov na področju pokojninskega sistema »posebno«. Do leta 2022 Inštitut ni poročal o ustvarjenih inovacijah, zato sta dve inovaciji uspeh.

Letni cilji in realizacija v letu 2024 so podrobneje predstavljeni v preglednici 3.

Preglednica 3: Opredeljena letna cilja z navedbo kazalnikov za merjenje in njihove izhodiščne ter ciljne vrednosti

Zap. št.	Letni cilj / kazalnik	Izhodiščna vrednost (2023)	Načrtovana vrednost (2024)	Dosežena vrednost (2024)
1	Okrepljena prepoznavnost IER v tuji in domači strokovni javnosti			
	Kazalnik 1: število vrhunskih revijalnih objav	20	22	17
	Kazalnik 2: število monografskih objav (2A -2C&3A-3F)	4	7	8
	Kazalnik 3: število mednarodnih projektov v izvajanju	10	12	10
	Kazalnik 4: število članstev IER v relevantnih slovenskih in mednarodnih združenjih/partnerstvih	0	2	2
2	Kadrovska okrepitev IER			
	Kazalnik 1: število zaposlenih (v osebah)	25	27	26
	Kazalnik 2: število usposabljanj	9	15	13

Iz zgornje preglednice je razvidno, da nam ni v celoti uspelo doseči vseh kazalnikov letnih ciljev, zato smo tudi v Programu dela Inštituta za leto 2025 določili enaka letna cilja. Primerjava vrednosti kazalnikov za leto 2023 z doseženimi vrednostmi v letu 2024 pokaže, da je trend pozitiven. Še posebej bi izpostavili, da smo leta 2024 postali člani Regional Studies Association in da je infrastrukturni projekt SHARE nadgradil partnerstvo s prijavo skupnih projektov, zato udeležbo v »projektu« SHARE štejejo med članstvo IER v relevantnih slovenskih in mednarodnih združenjih/partnerstvih.

Finančni kazalniki doseganja zastavljenih ciljev

Inštitut je v letu 2024 ustvaril 1.940.604,54 EUR prihodkov in 1.851.577,83 EUR odhodkov. Presežek prihodkov nad odhodki je znašal 89.026,71 EUR, davek od dohodka pravnih oseb pa 3.104,11 EUR.

Finančni kazalniki, doseženi v letu 2024, so boljši kot v letu 2023 in tudi boljši od vrednosti v Rebalansu II programa dela in finančnega načrta za leto 2024. Podrobnosti o finančnem poslovanju so podane v Računovodskem poročilu.

Opisni kazalci doseganja zastavljenih ciljev

Inštitut je v letu 2024, poleg stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti (institucionalni steber, programski steber, razvojni steber), izvajal 45 projektov.

V letu 2024 je bil Inštitut uspešen pri pridobivanju novih projektov. V letu 2024 smo uspešno pridobili štiri projekte ciljnega raziskovalnega programa – CRP, štirinajst domačih tržnih projektov, med katerimi je šest projektov s področja podjetniškega svetovanja in en domači javni projekt. Poleg tega smo pridobili štiri mednarodne projekte, od tega enega iz programa Obzorje Evropa (Social Aspects of the Green Transition – SoGreen), ter tri tržne projekte.

Raziskovalci IER so se v letu 2024 udeležili 57 dogodkov (konferenc, delavnic, posvetov), 39 mednarodnih konferenc ter organizirali eno domačo konferenco na temo EU programov, ki finančno podpirajo projekte na področju kulturne dediščine in kulturnega turizma, ki je pritegnila 66 udeležencev. Raziskovalci so organizirali še večje število drugih domačih dogodkov, vključujoč posvete, delavnice, izobraževanja in usposabljanja.

V nadaljevanju so po raziskovalnih področjih povzete vsebine raziskovalnih projektov ter nanizani njihovi rezultati v obliki strokovnih in znanstvenih objav, študij, monografij in udeležb na konferencah in drugih dogodkih v letu 2024. Raziskovalni projekti so ločeni na: i) projekte, pridobljene v letu 2024, in ii) ostale projekte v izvajanju v letu 2024, ki so bili pridobljeni že pred tem letom. Podane so tudi informacije o v letu 2024 prijavljenih projektih, ki so v času priprave letnega poročila še v fazi ocenjevanja. Pod posebno točko podajamo podrobnejšo predstavitev dela programske skupine in rezultatov, doseženih v njenem okviru.

A. KONKURENČNOST IN RAZVOJ

V okviru področja konkurenčnost in razvoj smo v letu 2024 nadaljevali delo na petih projektih in pridobili štiri nove projekte. Pri večini projektov Inštitut nastopa v vlogi vodje projekta, pri enem projektu smo v vlogi vodje delovnega sklopa in pri enem partner na projektu. Od desetih projektov, ki smo jih izvajali v letu 2024, se jih je polovica zaključila.

A.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Vpliv vlaganja v znanost na rast konkurenčnosti gospodarstva

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja delovnega sklopa, partner na projektu

Trajanje: 2024–2026

Osnovni namen in cilji: (i) oblikovanje in izvedba mednarodno primerljive metodologije merjenja povezanosti vlaganj v raziskave na rast inovacij in prenos znanja v gospodarstvo z rezultatom dviga konkurenčnosti gospodarstva (npr. refleksija glede na »Lamyjevo poročilo«), kot nadgradnja analize vlaganj v raziskave in razvoj Poročila o produktivnosti UMAR; (ii) priprava mednarodne primerjave aktivnosti raziskovalnih institucij, podjetij in instrumentov države in njihovega vpliva na dvig dodane vrednosti in kazalnike Evropskega inovacijskega indeksa ter (iii) oblikovanje priporočil za izboljšanje in uvedbo novih instrumentov in ukrepov politik (ZRISS 2030) za dvig učinkovitosti vlaganj v znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Priprava konceptualnega okvira za primerjalno vrednotenje, oceno učinkovitosti vlaganj v R&R&I ter identifikacijo prednosti in slabosti slovenskega inovacijskega sistema in razširitev Evropskega inovacijskega indeksa (European Innovation Scoreboard – EIS).

Analiziranje podatkov o cenah in količinah kmetijskih pridelkov in živilskih proizvodov po poreklu v verigi preskrbe s hrano – sklop 1 (letna analiza)

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je spremljanje podatkov v verigi preskrbe s hrano in priprava letnega poročila 2024, ki vsebuje ustrezne analize. Cilji so: (i) analizirati trende v verigi preskrbe s hrano v državah članicah Evropske unije; (ii) analizirati statistične podatke in makroekonomske kazalnike in (iii) analizirati podatke, zbrane na podlagi odredbe, od januarja 2024 do vključno decembra 2024.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Projekt se je pričel konec novembra 2024. V tem letu smo začeli izvedbo mednarodne analize cenovnih trendov na področju hrane. Pregledali smo ključne podatkovne baze in opredelili strukturo poročila, ki se nanaša na mednarodne primerjave. Izbrali smo kazalnike, ki prikazujejo ozadje in ključne trende na agroživilskem trgu, kazalnike, ki omogočajo primerjave drobnoprodajnih, proizvodnih in kmetijskih cen, ter kazalnike vplivov na cenovna gibanja.

Izvedba letne raziskave spremljanja konkurenčnosti Slovenije v letu 2024 po metodologijah IMD in WEF

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Projekt je namenjen spremljanju mednarodne konkurenčnosti Slovenije po metodologijah dveh svetovno priznanih institucij s področja merjenja konkurenčnosti, to sta IMD in WEF.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: i) prevod anketnega vprašalnika IMD in WEF v slovenščino ter testiranje obeh anketnih vprašalnikov; ii) priprava baze podjetij, vključenih v anketiranje, in izvedba obeh anket med vodji podjetij ter iii) analiza rezultatov za Slovenijo in priprava priporočil za izboljšanje konkurenčnosti Slovenije.

Priprava metodologije za opredelitev kazalnikov v okviru akcijskega načrta za izvajanje Nacionalne strategije intelektualne lastnine do leta 2030

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Naročilo zajema pripravo metodologije za opredelitev kazalnikov za spremljanje uspešnosti izvajanja Nacionalne strategije intelektualne lastnine do leta 2030. Naloga med drugim vključuje sodelovanje pri zasnovi strukture predloga akcijskega načrta in pregled v procesu priprave akcijskega načrta opredeljenih ukrepov in aktivnosti; pripravo metodologije za opredelitev kazalnikov, vezanih na opredeljene ukrepe v okviru predloga akcijskega načrta, ki vključuje tudi navedbo virov podatkov za določitev njihove (začetne in ciljne) vrednosti; implementacijo metodologije v akcijski načrt – opredelitev kazalnikov na nivoju ukrepov in aktivnosti.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo pripravili predlog metodologije za opredelitev kazalnikov za spremljanje uspešnosti izvajanja Nacionalne strategije intelektualne lastnine.

A.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

Spremljanje kratkoročnega gibanja tržnega gospodarstva v čim bolj realnem času

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje projekta: 2023–2025

Osnovni namen in cilji: Za uspešno delovanje v sodobnem gospodarstvu je za večino akterjev ključnega pomena razpolaganje s čim bolj ažurnimi in čim bolj točnimi informacijami. Za kazalnik kratkoročnega gibanja tržnega gospodarstva, ki ga Statistični urad RS objavlja na mesečni ravni z dvomesečnim zamikom, se v današnjem času velikih pretresov, ko sprejemanje odločitev poteka čedalje hitreje, kaže, da je njegova objava prepozna. Na podlagi temeljitega pregleda dobrih praks pri objavljanju kazalnikov v realnem času v tujini in uporabe sodobnih metod modeliranja zato želimo predlagati metodologijo, na podlagi katere bi bile čim bolj točne ocene kratkoročnega gibanja tržnega gospodarstva na voljo znatno hitreje, po možnosti že takoj ob koncu opazovanega obdobja oz. kmalu po njem, po možnosti z le nekaj dnevi zamika.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Pripravljen je bil temeljit pregled literature in trenutnih praks oz. razvojnega dela inštitucij v nacionalnem prostoru (SURS, BS, UMAR) in v uveljavljenih tujih statističnih uradih na področju kratkoročnega gibanja tržnega gospodarstva z vidika glavnih dejavnosti (industrija, gradbeništvo, trgovina in storitve). Pregledani so bili potencialno uporabni razpoložljivi viri podatkov v Sloveniji (statistični, administrativni in drugi), ocenjena je bila tudi njihova vsebinska ustreznost. Začeli smo z urejanjem izbranih podatkov in pripravili izhodiščni predlog metodologije kazalnika, ki bo odražal kratkoročno gibanje tržnega gospodarstva v realnem času oz. blizu tega (t + nekaj dni).

Ocena smiselnosti vzpostavitve finančnega mehanizma za dostop do finančnih virov ter aplikativni predlogi za oblikovanje finančnega mehanizma za spodbujanje razvoja zadružništva in socialne ekonomije v Sloveniji

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje projekta: 2023–2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: V okviru predloga projekta smo predlagali izdelavo analize smiselnosti vzpostavitve finančnega mehanizma za dostop do finančnih virov ter oblikovanje predlogov za vzpostavitev ustreznega finančnega mehanizma, ki bi podprl ustanavljanje in razvoj storitev ter omogočal trajno delovanje na trgu organizacij na področju zadružništva in socialne ekonomije. Predloge za oblikovanje mehanizma bomo oblikovali na podlagi izkušenj delovanja finančnih mehanizmov oziroma dobrih praks za spodbujanje razvoja zadružništva in socialne ekonomije v mednarodnem prostoru, kot tudi obstoječih rešitev v primerljivih sektorjih v Sloveniji. Pri tem pa bomo upoštevali tudi potrebe in sposobnosti subjektov, ki delujejo na področju zadružništva in socialne ekonomije v Sloveniji.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) analiza finančnih mehanizmov oziroma dobrih praks za spodbujanje razvoja zadružništva in socialne ekonomije v mednarodnem prostoru ter obstoječih rešitev v primerljivih sektorjih v Sloveniji; (ii) identifikacija in opredelitev potreb za oblikovanje finančnega mehanizma za razvoj zadružništva in socialne ekonomije v Sloveniji; (iii) oblikovanje predlogov za razvoj finančnega mehanizma ter (iv) oblikovanje priporočil za aplikacijo predlaganih rešitev.

Platform OF policy Evaluation community for improvED EU policies and Better ACKnowledgement (PROFEEDBACK)

Vrsta projekta: Tuji projekt (COST)

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2022–2025

Osnovni namen in cilji: Namen COST akcije PROFEEDBACK je spodbujati mreženje evalvatorjev EU politik, ozaveščati o pomenu raziskav na področju evalvacij javnih politik in okrepiti vpliv evalvacij na oblikovanje javnih politik v EU in v državah članicah.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo bili aktivni v delovni skupini 1 'Theoretical concept of policy evaluation'.

Strategija intelektualne lastnine

Vrsta projekta: Tuji projekt (naročnik: World Intellectual Property Organization)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2023–2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen je pripraviti predlog nacionalne strategije intelektualne lastnine (IL), ki bo omogočila podlago za optimalno usmeritev razpoložljivih virov v nadaljnji razvoj področja IL. To bo omogočilo različnim deležnikom v Sloveniji, da se razvijajo in učinkovito konkurirajo na globalnem tržišču preko sistema varstva IL. Dober in uravnotežen sistem varstva IL je eden od ključnih dejavnikov za razvoj inovativnosti ter kreativnosti, ki sta temeljna dejavnika gospodarskega razvoja v na znanju temelječem gospodarstvu. Predlog bo pripravljen na podlagi predhodno opravljene analize stanja IL v Sloveniji ter v sodelovanju z vsemi relevantnimi deležniki.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo v sodelovanju z naročnikom, WIPO-m, in deležniki (3 delavnice, medministrska delovna skupina, medministrsko usklajevanje) pripravili nacionalno strategijo intelektualne lastnine, ki jo je Vlada Republike Slovenije sprejela 19. junija 2024.

Študija širših ekonomskih učinkov za avtocesto na odseku Postojna-Jelšane

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2021–2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: V okviru ocenjevanja ekonomskih učinkov za avtocesto Postojna-Jelšane smo želeli oceniti posredne dolgoročne ekonomske učinke, ki vključujejo širše ekonomske koristi izgradnje prometne infrastrukture in izhajajo iz koristi, ki nastajajo z uporabo prometne infrastrukture s strani gospodarskih subjektov. Ocenili smo dodaten output, ki bi ga proizvedli poslovni subjekti v Sloveniji, če bi razpolagali z boljšo prometno infrastrukturo oziroma bi bila izvedena investicija v avtocesto Postojna-Jelšane. Namen ocenjevanja ekonomskih učinkov predmetne investicije je bil pripraviti ocene za presojo ekonomske upravičenosti investicije.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Pripravljena je bila ocena ekonomskih učinkov za avtocesto Postojna-Jelšane.

A.3. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Objave:

- KAVAŠ, Damjan, MUROVEC, Nika, KOMAN, Klemen, KAVAŠ, Damjan (urednik). Analiza stanja na področju intelektualne lastnine v Sloveniji. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2024. II, 64 str., tabele, graf. prikazi. Knjižna zbirka EkonomIERa, Konkurenčnost in razvoj, 02/2024. ISBN 978-961-6906-81-4. ISSN 2630-2896. https://www.ier.si/wp-content/uploads/2024/05/monografija_02-2024.pdf. [COBISS.SI-ID 193741571].
- ČRNIGOJ, Matjaž, KALAR, Barbara, ZABAVNIK, Darja, SLAVEC GOMEZEL, Alenka, MALENKOVIĆ, Saša, KAVAŠ, Damjan (urednik), KOMAN, Klemen (urednik). Financiranje zadrug in drugih organizacij socialne ekonomije v Sloveniji. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2024. II, 156 str., tabele, graf. prikazi. Knjižna zbirka EkonomIERa, Konkurenčnost in razvoj, 04/2024. ISBN 978-961-6906-83-8. ISSN 2630-2896. [COBISS.SI-ID 211160067].

Študije in poročila:

- Črnigoj, M., Ogorevc, M., Bartolj, T. (2024). Študija širših ekonomskih učinkov za avtocesto na odseku Postojna-Jelšane: končno poročilo. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. [COBISS.SI-ID 214926339]
- Nacionalna strategija intelektualne lastnine do leta 2030. COBISS.SI-ID 214930435.
- Uršič, S., Drnovšek, M., Stanovnik, P. (2024). Spremljanje nacionalne konkurenčnosti Slovenije po metodologiji IMD: poročilo 2024. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta. [COBISS.SI-ID 208024323]
- Uršič, S., Drnovšek, M., Stanovnik, P. (2024). Izvedba letne raziskave spremljanja nacionalne konkurenčnosti Slovenije po metodologiji WEF: poročilo o rezultatih ankete med vodji podjetij v letu 2024. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta. [COBISS.SI-ID 221455619]
- Uršič, S., Drnovšek, M., Stanovnik, P. (2024). Spremljanje nacionalne konkurenčnosti po metodologiji WEF za leto 2023: zaključno poročilo. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta. [COBISS.SI-ID 207998467]
- V okviru projekta Ocena smiselnosti vzpostavitve finančnega mehanizma za dostop do finančnih virov ter aplikativni predlogi za oblikovanje finančnega mehanizma za spodbujanje razvoja združništva in socialne ekonomije v Sloveniji so bili pripravljani:
 - o Poročilo o rezultatih analize finančnih mehanizmov oziroma dobrih praks za spodbujanje razvoja združništva in socialne ekonomije v mednarodnem prostoru ter obstoječih rešitev v primerljivih sektorjih v Sloveniji.
 - o Poročilo o rezultatih identifikacije in opredelitve potreb za oblikovanje finančnega mehanizma za razvoj združništva in socialne ekonomije v Sloveniji.
 - o Predloge za razvoj finančnega mehanizma.
 - o Priporočila za aplikacijo predlaganih rešitev.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Lotrič Dolinar, A., Bavdaž, M., Bartolj, T., Kos, J., Mörec, B., Peljhan, D., Polanec, S., Redek, T., Zorić, J. (2024). Nowcasting monthly indicators in official statistics. Applied Statistics 2024: international conference; program and abstracts; September 23-25, 2024, Koper, Slovenija. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci.
- V okviru projekta Strategija intelektualne lastnine smo izvedli tri delavnice:
 - o 1. delavnica za pripravo nacionalne strategije intelektualne lastnine, 14. marec 2024.
 - o 2. delavnica za pripravo nacionalne strategije intelektualne lastnine, 15. marec 2024.
 - o 3. delavnica za pripravo nacionalne strategije intelektualne lastnine, 18. marec 2024.
- Direktor Inštituta je sodeloval na okrogli mizi o samoevalvaciji raziskovalnih organizacij, ki je bila organizirana v okviru Letne konference o prenosu tehnologij, ki je potekala na Institutu »Jožef Stefan« 9. oktobra 2024.

B. TEHNOLOŠKI RAZVOJ IN INOVACIJE

V okviru področja tehnološki razvoj in inovacije smo v letu 2024 nadaljevali delo na enem projektu in pridobili tri nove projekte. Pri vseh na novo pridobljenih projektih Inštitut nastopa v vlogi vodje projekta. Trije od štirih projektov so se v letu 2024 zaključili.

B.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Presoja učinkovitosti izbranih ukrepov Strategije pametne specializacije

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Naročnik je želel pridobiti poglobljen vpogled v rezultate ključnih ukrepov v podporo raziskavam, razvoju in inovacijam, izvedenih v predhodni finančni perspektivi (obdobje 2014–2020), z namenom, da nadgradi pogoje in podmerila za izbor konkretnih operacij v aktualni finančni perspektivi v luči večje ekonomske učinkovitosti in doseganja večje raziskovalne odličnosti ter povečanega števila inovacij. Cilji projekta so: (i) oblikovanje dodatnih ocen učinkov izbranih ukrepov iz naslova Strategije pametne specializacije; (ii) opredelitev ključnih odstopanj rezultatov posameznih izbranih ukrepov ali skupin ukrepov od celostne raziskave izvedene preko CRP projekta (V5-2126); (iii) na podlagi ugotovitev predmetne raziskave oblikovanje strokovnih priporočil za oblikovanje izboljšanih pogojev in podmeril izbranih ukrepov (v sklopu veljavnih meril) na strani naročnika z namenom doseganja višje ekonomske učinkovitosti novih predlogov ukrepov za raziskave, razvoj in inovacije Evropske kohezijske politike v RS.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) identifikacija aktivnosti in rezultatov pri izbranih ukrepih; (ii) priprava empiričnega modela za ocenjevanje; (iii) ocena učinkov ukrepov v obliki celovite analize in (iv) povzetek ugotovitev, oblikovanje priporočil in predstavitev ter interpretacija raziskave in izsledkov analize.

Evalvacija uresničevanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS30)

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Evalvacija uresničevanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategije Slovenije 2030 (ReZrIS30), ki bo prispevala k presoji napredka pri doseganju zastavljenih ciljev ter ukrepov, ki so navedeni v ReZrIS30, k izboljšanju njenega izvajanja ter k oblikovanju novih ali spremenjenih aktivnosti, kazalnikov in mejnikov za doseganje zastavljenih ciljev ter ukrepov.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Potekala je pripravljalna faza – izdelava natančnejšega koncepta evalvacije z metodologijo.

Analiza smotrnosti vključitve Slovenije v mednarodno raziskovalno infrastrukturo IFMIF-DONES

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje projekta: 2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen projekta je bil odgovoriti na vprašanja naročnika (MVŠZI): (i) pomen aktivnega sodelovanja Slovenije v transnacionalnih raziskovalnih infrastrukturah; (ii) ocena mednarodnega potenciala projekta IFMIF-DONES; (iii) pomen projekta v primeru, da se vanj ne vključijo najmočnejše države EU na področju fuzijskih raziskav; (iv) ocena dostopnosti infrastrukture za slovenske raziskovalce (v primeru, da Slovenija ne vstopi kot članica in slovenski raziskovalci dostopajo prek asociacije F4E (Fusion for Energy)); (v) okvirna ocena potenciala raziskav, ki jih bo izvajala nova infrastruktura, za slovensko gospodarstvo. Ključni cilj projekta je odgovoriti na vprašanje, ali je smiselno članstvo Slovenije v projektu IFMIF-DONES.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) zbiranje in analiza dokumentacije projekta IFMIF-DONES; (ii) izvedba intervjujev s ključnimi deležniki projekta IFMIF-DONES in (iii) priprav poročila za naročnika.

B.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

Analiza uspešnosti Strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP) in Kompetenčnih centrov. Pregled in ocena delovanja ter priporočila za spremembe in izboljšave

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja delovnega sklopa, partner na projektu

Trajanje: 2023–2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je pregled delovanja KC-jev in SRIP-ov in posledično ocena uspešnosti teh instrumentov ter presoja sprememb konkurenčnosti slovenskega gospodarstva na prednostnih področjih. Cilji projekta so: (i) identifikacija ključnih področij vlaganj javnih sredstev s stališča največjega vpliva na raziskovalno-razvojno in investicijsko aktivnost v podjetjih in posledično dvig dodane vrednosti; (ii) analiza potreb po nadgradnji znanja in kompetenc (upskilling in reskilling) glede na predvidene zaposlitvene profile in delovna mesta po sektorjih v Sloveniji glede na identificirana ključna področja delovanja; (iii) razviti metodološki okvir vrednotenja ukrepov industrijske, znanstvene in inovacijske politike na povečanje dodane vrednosti v podjetjih; (iv) preučiti vpliv ukrepov industrijske in inovacijske politike skladno z razpoložljivimi podatki z vidika prednostno določenih področij in (v) identifikacija meril za izbor ključnih prednostnih področij.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) pregled vlaganj javnih sredstev po ključnih/prednostnih področjih s stališča vpliva na raziskovalno-razvojno in investicijsko aktivnost v podjetjih; (ii) testiranje in rezultati modela vrednotenja ukrepov industrijske, znanstvene in inovacijske politike na povečanje dodane vrednosti v podjetjih; (iii) preverba spremembe dodane vrednosti po področjih ter (iv) oblikovanje priporočil in predlogov za uporabnike instrumentov in oblikovalce politik.

B.3. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Študije in poročila:

- Črnigoj, M., Kalar, B., Burger, A., Jaklič, A. (2024). Presoja učinkovitosti izbranih ukrepov strategije pametne specializacije: končno poročilo. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. [COBISS.SI-ID 214913539]
- V okviru projekta *Evalvacija uresničevanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (ReZrIS30)* smo izdelali natančnejši koncept evalvacije z metodologijo.
- V okviru projekta *Analiza uspešnosti Strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP) in Kompetenčnih centrov. Pregled in ocena delovanja ter priporočila za spremembe in izboljšave* smo pripravili več študij:
 - o Identifikacija ključnih področij vlaganj javnih sredstev s stališča vpliva na raziskovalno-razvojno in investicijsko aktivnost v podjetjih in posledično dvig dodane vrednosti v gospodarstvu.
 - o Vrednotenje ukrepov industrijske, znanstvene in inovacijske politike z vidika povečanja dodane vrednosti v podjetjih.
 - o Identifikacija meril za izbor ključnih (strateških) področij.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Drugo skupno zasedanje članov posvetovalnih skupin za vzpostavitev RRI stičišča, Ljubljana, SPIRIT Slovenija. 30. 1. 2024.
- Tretje skupno zasedanje članov posvetovalnih skupin za vzpostavitev RRI stičišča, Ljubljana. Ljubljana, SPIRIT Slovenija. 18. 4. 2024.

C. SOCIALNA VKLJUČENOST IN POKOJNINE

Na področju socialne vključenosti in pokojnin v letu 2024 smo pridobili en nov projekt. Delo smo nadaljevali na petih projektih, od tega so trije tuji projekti, med njimi en projekt programa Obzorje Evropa (Sustainwell).

C.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Izvajanje nalog na podlagi 12.a člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Vrsta projekta: Javna služba

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt je zaključen)

Aktivnosti so bile usmerjene v posodabljanje in vzdrževanje mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev, s čimer zagotavljamo, da modeli odražajo trenutne

ekonomske in socialne razmere ter so sposobni natančno napovedovati učinke potencialnih ali dejanskih sprememb. Obenem smo v okviru nalog izvedli poglobljene analize in pripravili natančne izračune, ki so bili osredotočeni na pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Namen je zagotoviti podrobno razumevanje trenutnih razmer in napovedati potencialne učinke predlaganih politik na sistem zavarovanja glede na potrebe naročnika. S pomočjo uporabe dinamičnega pokojninskega modela DYPENSI smo pripravili projekcije primernosti pokojnin v Sloveniji do leta 2070. Namen tega poročila je za izbrane države (Belgijo, Slovenijo, Češko in Norveško) pokazati, da lahko dinamični mikrosimulacijski modeli ustvarijo projekcije prihodnjih stopenj tveganja revščine starejših in upokojencev. Te simulacije so skladne s projekcijami tako Eurostata (za demografijo) kot Delovne skupine za staranje (AWG), ki dobi mandat od Odbora za ekonomsko politiko. Na ta način projekcije omogočajo skupno oceno finančne in socialne vzdržnosti pokojnin v teh državah z uporabo referenčnega scenarija AWG ter več testov občutljivosti in alternativnih scenarijev politike.

C.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

SUSTAINWELL – Sustainable Welfare: Rethinking the roles of Family, Market and State

Vrsta projekta: Tuji projekt (program Obzorje Evropa)

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2023–2027

Cilji projekta so: (i) analiza priložnosti, ki izhajajo iz daljše pričakovane življenjske dobe in zdravega življenja ter na splošno iz srebrnega gospodarstva; (ii) analiza odzivov posameznikov in gospodinjstev (pri tržnih in netržnih rezultatih) ter drugih akterjev v družbi, ki se soočajo z izzivi staranja; (iii) analiza vpliva staranja na neenakost (znotraj generacij in med njimi) ob zavedanju, da je socialna kohezija ključna za soočanje z izzivom staranja; (iv) predlogi politik, ki bodo uravnotežene glede na spol in življenjski cikel.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) ocenili smo nadomestitvena razmerja za nadomestila v primeru starševstva in brezposelnosti za osem držav; (ii) ocenili smo nadomestitvena razmerja za pokojnine za osem držav ter (iii) pripravili prvi osnutek tax-benefit kalkulatorja, ki bo vključen v dinamični mikrosimulacijski model.

Regular Maintenance of the EUROMOD Tax-benefit Microsimulation Model and Preparation of its Transfer to the EC

Vrsta projekta: Tuji projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2021–2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: (i) delujoč model davkov in socialnih prejemkov z vključenimi posrednimi davki (davek na dodano vrednost in trošarine) za Slovenijo in (ii) priprava poročila Country report.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo zaključili redno letno delo na projektu "EUROMOD", ki ga od leta 2021 vodi Joint Research Centre in ga financira Evropska komisija. Od leta 2024 je na razpolago evropski mikrosimulacijski model, ki temelji na podatkih iz leta 2022, omogoča pa simulacijo

davčnih sistemov in sistemov socialnih prejemkov v letih od 2021 do 2024 v vseh državah EU-27. V letu 2024 so bili v model prvič dodani davki na potrošnjo, kot sta davek na dodano vrednost in trošarine. V okviru projekta je bil pripravljen pisni izdelek imenovan "Country Report", ki dokumentira, kako je za Slovenijo modeliran sistem davkov in socialnih prejemkov v letih 2021–2024. Country report bo na spletni strani JRC objavljen v začetku leta 2025.

Nadaljnji razvoj in posodobitev modela generacijskih računov

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2023–2025

Osnovni namen in cilji: i) delo na domačih dolgoročnih napovedih posameznih predpostavk; ii) nadgradnja obstoječih scenarijev (na primer simulacija vezave starosti ob upokojitvi na pričakovano življenjsko dobo); iii) posodobitev in testiranje modelov (model generacijskih računov in dinamičen mikrosimulacijski pokojninski model) za dolgoročne projekcije tudi drugih javnofinančnih prejemkov in izdatkov razen stroškov staranja ter (iv) opravljanje različnih testiranj in nadgradnja znanja.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V okviru delovnega svežnja DS3 smo posodobili spremenljivke glede na nove razpoložljive podatke (stopnje aktivnosti, rast plač, pokojnin ...) in izvedli kalibracijo modela za dve spremenljivki – maso pokojnin in BDP za obdobje 2019–2023. V okviru delovnega svežnja DS4 smo: (i) izvedli analizo uporabnosti modela DYPENSI za potrebe izpolnjevanja vprašalnika, ki ga vsake tri leta pripravljajo članice EK za potrebe AWG; (ii) v okviru naloge N.4.1 (Poročilo o staranju) smo v letu 2024 sodelovali na sestanku skupine AWG na temo objavljenega Poročila o staranju ter sodelovali pri pripravi Informacije o Poročilu o staranju 2024 za Vlado Republike Slovenije; (iii) v okviru Naloge N.4.2 (Program stabilnosti) je bil model generacijskih računov uporabljen za pripravo Programa stabilnosti; (iv) v okviru Naloge N.4.3 (Sprotne simulacije) smo prilagodili model DYPENSI, izvedli simulacije za 7 predlaganih scenarijev s strani Ministrstva za finance in pripravili poročilo.

Primerjalna analiza metodologij izračuna minimalnih življenjskih stroškov

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2023–2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je bil primerjati različne metodologije izračuna minimalnih življenjskih stroškov v izbranih državah Evropske unije ter kritično oceniti obstoječo metodologijo izračuna minimalnih življenjskih stroškov v Sloveniji. Sledil je štirim ključnim ciljem: (i) identificirati in analizirati ključno znanstveno in strokovno literaturo ter primere dobrih praks na temo metodologij izračuna minimalnih življenjskih stroškov; (ii) preučiti zakonske podlage in druge mehanizme določanja višine minimalne plače in denarne socialne pomoči ter drugih socialnih transferjev v navezavi na minimalne življenjske stroške; (iii) analizirati razmerja med višino denarne socialne pomoči, praga tveganja revščine, minimalne plače in razpoložljivega ter povprečnega dohodka; (iv) podati kritično oceno obstoječe metodologije izračuna minimalnih življenjskih stroškov.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Uspešno smo zaključili vse delovne sklope in dosegli ključne cilje projekta. Svoje delo smo zaključili s pripravo končnega poročila.

Expert Network for Analytical Support in Social Policies (ENASSP)

Vrsta projekta: Tuji projekt

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2022–2026

Osnovni namen in cilji: V okviru ESPAN (del ENASSP) projekta (koordinator je Luxembourg Institute of Socio-Economic Research (LISER)) sledimo naslednjim ciljem: i) podpora Evropski komisiji v obliki kakovostnih in pravočasnih neodvisnih informacij, nasvetov, analiz in ekspertize na področju socialne politike in ii) spremljanje napredka Slovenije pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020, Odprte metode koordinacije na socialnem področju in Paketa socialnih investicij.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo pripravili naslednje analize in ekspertize: i) slovensko tematsko poročilo na temo "Access for domestic workers to labour and social protection"; ii) slovensko tematsko poročilo na temo "Flexible retirement pathways"; ter iii) posodobitev Country Profile za Slovenijo.

C.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Objave:

- Dekkers, G., Kump, N., et al. (2024). Long-term projections of pension adequacy in a selection of countries : report produced in the context of the 2024 Pension adequacy report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3b970944-2ebf-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-en> [COBISS.SI-ID 208460547]
- Lebar, L., Stropnik, N. (2024). Access for domestic workers to labour and social protection: Slovenia: 2024. Luxembourg: Publications Office of the European Union. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?pager.offset=30&advSearchKey=ESPAN_domesticWorkers2024&mode=advancedSubmit&catId=22&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0&iframe=true. [COBISS.SI-ID 223964675]
- Majcen, B. (2024). Flexible retirement pathways: Slovenia: 2024. Luxembourg: Publications Office of the European Union. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?pager.offset=30&advSearchKey=ESPAN_domesticWorkers2024&mode=advancedSubmit&catId=22&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0&iframe=true Poročilo bo predvidoma objavljeno v prvi polovici februarja 2025.

Študije in poročila:

- Discussion note: Tax-Benefit Modeling and Accounting in the microWELT Continuous-Time Microsimulation Platform (2024).
- V okviru projekta Regular Maintenance of the EUROMOD Tax-benefit Microsimulation Model and Preparation of its Transfer to the EC je bil pripravljen "Country Report", ki dokumentira, kako je

za Slovenijo modeliran sistem davkov in socialnih prejemkov v obdobju 2021–2024. Poročilo bo na spletni strani JRC objavljeno v začetku leta 2025.

- V okviru projekta Primerjalna analiza metodologij izračuna minimalnih življenjskih stroškov smo pripravili končno poročilo.
- V okviru projekta Nadaljnji razvoj in posodobitev modela generacijskih računov smo pripravili vmesno letno poročilo o opravljenih raziskovalnih aktivnostih v letu 2024 z dodanimi 6 prilogami.
- Vmesno poročilo o izvajanju nalog na podlagi 12.a člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Predstavitev prispevka Cost of Living and Minimum Wage in Slovenia na International Discussion Forum: Living Wage- Tool For Reducing Inequalities and Poverty, CITUB, Bulgaria and on-line.
- EUROMOD Annual Meeting and Research Workshop 2024, <https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/news-and-events/events/euromod-annual-meeting-and-research-workshop-2024>.
- Predstavitev slovenskega mikrosimulacijskega modela trga dela in dinamičnega pokojninskega modela DYPENSI na 9th World Congress of the International Microsimulation Association.
- Predstavitev dinamičnega modela DYPENSI predstavnikom pogajalske skupine na MDDSZ v okviru rednih pogajanj glede pokojninske reforme.
- V okviru projekta Nadaljnji razvoj in posodobitev modela generacijskih računov, smo rezultate diseminirali na naslednjih dogodkih:
 - o Predstavitev obeh modelov na delavnici »PENSION & AGE-RELATED MODELING Building shared capacity between the EU and the Western Balkans«, 6.–7. marec 2024, Bruselj.
 - o Udeležba na seji Strateškega sveta za makroekonomska vprašanja 13. marca 2024 na temo prenove pokojninskega sistema.
 - o Predstavitev modela DYPENSI predstavnikom Ministrstva za finance 7. junija 2024.
 - o Udeležba na letnem sestanku projektne skupine projekta SUSTAINWELL, 10.–11. oktober 2024 v Barceloni.

Drugo:

V okviru projekta Regular Maintenance of the EUROMOD Tax-benefit Microsimulation Model and Preparation of its Transfer to the EC je bil pripravljen EUROMOD model za Slovenijo do leta 2024, to je delujoč model davkov in socialnih prejemkov z vključenimi posrednimi davki (davek na dodano vrednost in trošarine) za Slovenijo.

V okviru projekta Nadaljnji razvoj in posodobitev modela generacijskih računov smo januarja 2024 izračunavali različne scenarije glede priprave predlogov pokojninske reforme. Udeleževali smo se različnih predstavitev in sestankov z ministrstvi oz. oblikovalci ekonomskih politik glede potrebnih ukrepov za zagotovitev dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema. Poleg tega smo izvajali aktivnosti na konceptualizaciji člankov: članka o izboljševanju dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema in dolgoročno višjih pokojninah s pomočjo obveznega drugega stebra ter članka o učinkih posameznih scenarijev ukrepov in posameznih demografskih scenarijev na dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema.

D. ZDRAVSTVO IN DOLGOTRAJNA OSKRBA

V okviru področja zdravstva in dolgotrajne oskrbe smo nadaljevali delo na projektu IMPROVE programa Obzorje Evropa ter pridobili nov projekt, ki se osredotoča na razvoj in implementacijo modela za hitro odkrivanje in upravljanje poslovnih tveganj v javnih zdravstvenih zavodih (JZZ) v Sloveniji, kjer smo v vlogi vodje projekta.

D.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Model upravljanja za hitro odkrivanje in upravljanje tveganj v javnih zdravstvenih zavodih

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Projekt se osredotoča na razvoj in implementacijo modela za hitro odkrivanje in upravljanje poslovnih tveganj v javnih zdravstvenih zavodih (JZZ) v Sloveniji. Trenutno stanje kaže, da poslovanje mnogih JZZ pogosto ne dosega ciljev glede učinkovitega in gospodarnega ravnanja z javnimi sredstvi, kar vpliva na kakovost zdravstvenih storitev in trajnostni razvoj teh zavodov. Cilji projekta vključujejo razvoj modela ključnih kazalnikov uspešnosti (KPI-jev) za hitro odkrivanje poslovnih tveganj, izdelavo podatkovnega modela in avtomatskega vmesnika za zajem podatkov, razvoj metodologije za analizo KPI-jev in razvrščanje JZZ v različne kategorije tveganja, opredelitev ukrepov za upravljanje tveganj, pripravo protokolov za implementacijo ukrepov in testno implementacijo modela v izbranem JZZ. Model bo temeljil na mesečnih ocenah poslovanja, kar bo omogočilo pravočasno zaznavanje odstopanj in hitro ukrepanje.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V okviru prvega delovnega svežnja (Vodenje in koordiniranje projekta ter diseminacija rezultatov) smo v sodelovanju z vsebinskim spremljevalcem pripravili podroben plan dela s časovnico, ki jasno določa ključne aktivnosti, roke in odgovornosti. Poleg tega je bilo v poročevalskem obdobju več notranjih srečanj projektne ekipe, ki so omogočila učinkovito razdelitev nalog in zagotavljanje jasne odgovornosti raziskovalcev. V okviru drugega delovnega svežnja (Podatkovne entitete in zajem podatkov) smo izvedli poglobljen pregled strokovne in znanstvene literature, da bi identificirali ključne kazalnike uspešnosti (KPI-je), ki najbolje odražajo poslovno in finančno stanje v javnih zdravstvenih zavodih. Na podlagi pregleda relevantnih virov in literature je bil pripravljen osnutek nabora KPI-jev, ki je deloma že usklajen s specifikami slovenskega zdravstvenega sistema.

D.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

IMPROVE – Framework to IMPROVE the Integration of Patient Generated Health Data to Facilitate Value Based Healthcare

Vrsta projekta: Tuji projekt (program Obzorje Evropa)

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2023–2028

Osnovni namen in cilji: Projekt IMPROVE, financiran iz programa Obzorje Evropske unije, je namenjen spodbujanju uvajanja zdravstvene oskrbe, osredotočene na vrednost (NaVTeZ), po vsej Evropi. S

poudarkom na pacientu kot osrednjem delu oskrbe se projekt osredotoča na doseganje najboljših zdravstvenih izidov ob učinkoviti rabi virov. Projekt rešuje ključne izzive, kot so razvoj standardiziranih sistemov za merjenje izidov pacientov, izboljšanje kakovosti podatkov ter optimizacija stroškovno učinkovitih poti zdravstvene oskrbe. Pomemben vidik projekta je njegov poudarek na sodelovanju med državami za izboljšanje procesov zbiranja in izmenjave podatkov. To je ključno za izvajanje načel NaVTeZ, ki zahtevajo dosledno spremljanje izidov in sprotne povratne informacije.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo intenzivno sodelovali pri pripravi okvirja za izvajanje sistematičnih pregledov, pregledov literature in potencialnih meta-analiz. Vključeni smo bili v pripravo izhodiščne podatkovne zbirke, ki vsebuje nabor pomembnejših dokumentov z znanstvenimi dokazi, obstoječimi okvirji in modeli ter obstoječimi praksami za vključevanje izidov, ki jih poročajo pacienti. Prav tako smo pričeli z aktivnostmi v okviru delovnega paketa, ki se nanaša na testiranje in validiranje IMPROVE modela na petih izbranih terapevtskih področjih. IER pokriva področje oftalmologije, pri čemer testiranje in validiranje zahteva vključitev pacientov in zdravstvenih delavcev: v letu 2024 smo pripravili metodološki okvir in pripravili načrt vključevanja vseh deležnikov. Prav tako smo bili intenzivno vključeni v organizacijo konzorcijskega srečanja, ki bo potekalo v Ljubljani 22. in 23. januarja 2025.

D.3. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

V okviru projekta IMPROVE smo se v letu 2024 udeležili dveh delavnic:

- Delavnica v okviru delovnega paketa 2 (sistematični pregledi) v Utrechtu, Nizozemska.
- Delavnica v okviru delovnega paketa 5 (testiranje in validiranje IMPROVE modela) v Madridu, Španija.

E. PODJETNIŠKO SVETOVANJE

Področje podjetniškega svetovanja vključuje tako znanstvenoraziskovalno kot poslovno svetovalno delo. Na eni strani proučujemo zakonitosti in trende, ki definirajo dogajanje na podjetniški ravni, odzivanje podjetij na aktualne izzive (npr. pandemija covid-19), primerjamo uspešnost slovenskih podjetij s podjetji iz drugih držav ter nosilcem ekonomskih politik zagotavljamo ustrezno znanstveno in strokovno podporo pri definiranju učinkovitih strategij, politik in ukrepov. Na drugi strani znanstvenoraziskovalna spoznanja prenašamo v prakso in podjetjem pomagamo slediti najnovejšim poslovnim trendom, izboljševati njihovo konkurenčnost in poslovne rezultate.

V letu 2024 smo pridobili šest novih tržnih projektov in nadaljevali z delom na dveh projektih.

E.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Izvedba podpornih aktivnosti za pripravo akcijskega načrta SRIP GoDigital

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen je izvedba podpornih storitev za pripravo akcijskega načrta SRIP GoDigital. Cilji so: (i) priprava metodologije za izvedbo procesa podjetniškega odkrivanja (EDP) in analize

inovacijskega potenciala kot osnove za pripravo akcijskega načrta; (ii) izvedba raziskav in analiz za identifikacijo in prioritizacijo FP in PS ter ugotovitev tržnega potenciala na osnovi podane metodologije; (iii) podpora izvedbe EDP s člani SRIP GoDigital in ključnimi deležniki.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) priprava metodologije za pripravo akcijskega načrta; (ii) identifikacija globalnih in evropskih trendov; (iii) identifikacija relevantnosti trendov za inovacijski ekosistem v Sloveniji ter (iv) podpora posvetovanju s člani SRIP GoDigital in ključnimi deležniki.

Projekt 2 – Načrt strateškega povezovanja družb v skupini

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: V okviru projekta smo želeli v sodelovanju z naročnikom oblikovati dva predloga koncepta strateškega partnerstva. Za vsakega od predlogov koncepta strateškega povezovanja smo želeli izdelati presojo izvedljivosti, nazadnje pa na podlagi primerjave konceptov glede na kriterije, oblikovane skladno s pogledi in interesi naročnika in njegovih lastnikov, predlagati optimalni predlog strateškega povezovanja za eno izmed družb v skupini.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) oblikovanje alternativnega koncepta strateškega partnerstva; (ii) presoja izvedljivosti predlaganih konceptov strateških partnerstev; (iii) oblikovanje predloga optimalnega koncepta strateškega povezovanja.

Projekt 3 – Oblikovanje strateškega dokumenta družbe

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt je zaključen)

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen je oblikovati strateški dokument, ki bo služil družbi tako za pospešitev aktivnega vključevanja in prevzemanja odgovornosti za realizacijo strategije družbe s strani vseh zaposlenih kot tudi za predstavitve različnim skupinam deležnikov (lastniki, zaposleni, kupci in potrošniki, mediji). Cilji so: (i) pregled in po potrebi dopolnitev strategije poslovnih funkcij; (ii) izdelava čistopisa izvedbenih ciljev; (iii) oblikovanje strateškega dokumenta ter (iv) priprava predloga komuniciranja strategije različnim skupinam deležnikov.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) seznanitev z izdelano strategijo družbe; (ii) izdelava strateškega dokumenta ter (iii) priprava predstavitev strateškega dokumenta.

Projekt 4 – Ocena kvalitete notranjih dobaviteljev

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen je izboljšati stroškovno učinkovitost družbe s povečanjem odzivnosti enot na celotni verigi ustvarjanja dodane vrednosti in povečevanja zadovoljstva kupcev podjetja. Cilji projekta so: (i) ugotoviti kritične elemente, aktivnosti, ki v poslovnih procesih zavirajo potek dela, zmanjšujejo kakovost izvedenega dela in s tem povečujejo stroške poslovanja ter stopnjo nezadovoljstva notranjih dobaviteljev in kupcev; (ii) pridobiti ideje in pobude za še boljše medsebojno sodelovanje in s tem dvigniti organizacijsko kulturo družbe na še višji nivo; (iii) odprava "funkcijskih silosov" z izboljšanim komuniciranjem in sodelovanjem med poslovnimi funkcijami in organizacijskimi vlogami; (iv) optimizacija poslovnega procesa in odprava težav na prehodih med oddelki z implementacijo ugotovljenih koristnih predlogov.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Vzpostavitev pogojev za izvedbo ocenitve ter izvedba ocenjevanja.

Projekt 5 – Analiza članskega produkta

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen projekta je analizirati porabo članarine in pregledati dosežene rezultate za leti 2022 in 2023 ter glede na ugotovljena dejstva preveriti veljaven delilnik članarine. Cilji so: (i) preveriti učinek vpeljanih ukrepov iz leta 2022; (ii) nadgraditi analize iz leta 2022 s podatki za leti 2022 in 2023 ter (iii) pripraviti predlog dopolnitev ali sprememb obstoječih ugodnosti, ki bodo osnova za boljše vrednotenje višine članarine in razporeditev članskih sredstev.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) preveritev uporabljene metodologije in uskladitev metodoloških podlag za izvedbo posnetka stanja; (ii) izvedba posnetka stanja in pregled učinkov vpeljanih ukrepov.

Projekt 6 – Priprava strategije družbe

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen je izdelati usklajeno strategijo za doseganje ciljev podjetja. Cilji projekta so: (i) izdelati analizo notranjega poslovanja in zunanjega poslovnega okolja ter identificirati nove priložnosti za rast in razvoj; (ii) definirati strateške usmeritve in kazalnike uspešnosti ter (iii) oblikovati strateške ukrepe za implementacijo strategije in določiti odgovorne nosilce.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) preveritev strateških izhodišč, (ii) strateška analiza, (iii) formuliranje strategije podjetja ter (iv) priprava strateškega dokumenta.

E.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

Delo smo obenem nadaljevali na dveh projektih podjetniškega svetovanja, od katerih se je en v letu 2024 zaključil.

Projekt 1 – Spremljanje izvajanja strategije podjetja

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2024 (projekt zaključen)

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen projekta je vpeljati poenoten sistem spremljanja izvajanja strategije podjetja zaradi zagotovitev učinkovitejše implementacije strategije in poistovetenja zaposlenih z zastavljenimi cilji, strateškimi usmeritvami in izvedbenimi projekti. Cilji projekta so: (i) vzpostaviti sistem spremljanja izvajanja strategije po področjih delovanja; (ii) zagotoviti upoštevanje zastavljenih terminskih planov izvajanja strateških ukrepov in opredeliti ključne vzroke eventualnih zamud (strateški cilji, kazalniki, prednosti in slabosti, ukrepi) ter (iii) priprava predloga nadaljnjih aktivnosti.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) priprava predlog za pregled realizacije opredeljenih aktivnosti in identifikacija vzrokov eventualnega nedoseganja razvojnih ciljev; (ii) vpeljava rednega polletnega spremljanja izvajanja strategije; (iii) dopolnitev strateških ukrepov s sintezo ugotovitev ter (iv) oblikovanje dodatnih ukrepov in nadaljnjih aktivnosti.

Projekt 2 – Izboljševanje učinkovitosti procesov v podjetju

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: vodja projekta

Trajanje: 2023–2025

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je usmerjanje nosilcev ukrepov za njihovo uspešno izvedbo. Cilj projekta je realizacija zastavljenih ukrepov v okviru rokov in opredeljenih ciljev.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: (i) usmerjanje nosilcev odgovornih ukrepov pri izvajanju akcijskih načrtov; (ii) spremljanje učinkovitosti izvedenih aktivnosti v okviru rednega poročanja ter (iii) oblikovanje korektivnih ukrepov.

E.3. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Študije in poročila:

- Črnigoj, M., Koren, M. (2024). *Načrt strateškega povezovanja družb v skupini Premogovnik Velenje (PV) – družba Sipoteh: končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2024. [COBISS.SI-ID 214918147]

F. TRG DELA IN IZOBRAŽEVANJE

Na področju trga dela in izobraževanja smo nadaljevali delo na projektu Omejitve agilnega dela: Preučevanje učinkov agilnosti na spanje in inovativnost, kjer preučujemo učinke agilnosti na spanje in inovativnost ter začeli delo na dveh novih projektih.

F.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Vojaški poklici in mladi v RS

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja delovnega sklopa, partner na projektu

Trajanje: 2024–2026

Osnovni namen in cilji: Namen predlaganega projekta je ponuditi celostno sliko o stališčih in vrednotah mladih v sodobni slovenski družbi, o trgu delovne sile in pozicioniranju mladih na trg delovne sile, ter identificirati relacije do vojaških poklicev, tako od nizko do visoko specializiranih. Cilji projekta so: (i) analiza ključnih ugotovitev iz do sedaj opravljenih raziskav, identifikacija trendov v spremembi interesa in pričakovanj mladih do vojaškega poklica od leta 2000 dalje; (ii) razumevanje trga delovne sile in položaja mladih na njem ter razumevanje vrednot in stališč posebne skupine mladih, ki izražajo interes za vojaške aktivnosti; (iii) razumevanje vrednot in stališč mladih ter morebitne spremembe v odnosu do domoljubja in vojaškega poklica zaradi spremenjenih varnostnih okoliščin v Evropi in svetu; (iv) stališča, interes in motivacija mlajših kategorij zaposlenih v Slovenski vojski ter (v) analiza vpliva poznavanja in uporabe naprednih vojaških tehnologij na odločitve mladih zaposlenih.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Projekt se je začel novembra 2024, faze, na katerih sodeluje IER, pa se začnejo v letu 2025. V letu 2024 so bile tako aktivnosti vezane predvsem na dogovarjanje in izmenjavo informacij z ostalimi partnerji.

Stanje in razvoj kariernega sistema raziskovalk in raziskovalcev v Sloveniji glede na priporočila Sveta Evropske unije in OECD

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja delovnega sklopa

Trajanje: 2024–2026

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen dvoletnega projekta je pripraviti mednarodno primerjalno analizo stanja sistema zaposlovanja, izvolitev v nazive ter napredovanja raziskovalk in raziskovalcev v izbranih državah in skladnost njihovih ukrepov z ukrepi Evropske unije na tem področju, izdelati analizo sistemskih in normativnih razlik ter usklajenosti kariernega sistema raziskovalk in raziskovalcev v Sloveniji glede na priporočila Sveta Evropske unije, OECD ter Listine in Kodeksa za raziskovalce ter oblikovati usmeritve in priporočila na sistemski/nacionalni ravni ter na institucionalnih ravneh za usklajevanje ter izboljšanje kariernega sistema raziskovalk in raziskovalcev v Sloveniji.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo skupaj z vodilno institucijo (FDV) in naročnikom (MVZI) na sestanku uskladili in dogovorili podrobnejši načrt dela ter pričeli z aktivnostmi na delovnem sklopu priprave in izvedbe delavnice z deležniki, ki bo potekala na FDV 28. januarja 2025. Tako smo pripravili dnevni red delavnice, oblikovali povabilo deležnikom in razposlali vabila. Za potrebe izvedbe praktičnega dela delavnice smo pripravili osnutek delovnih listov za evidentiranje izzivov raziskovalk in raziskovalcev v Sloveniji. V okviru delovnega sklopa priprave mednarodne primerjalne analize sistema zaposlovanja ter kariernih poti raziskovalk in raziskovalcev v izbranih državah (Avstrija, Danska, Hrvaška, Finska, Češka) smo razvili metodologijo za analizo ter pričeli z inventarizacijo in analizo obstoječe literature in virov.

F.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

Omejitve agilnega dela: Preučevanje učinkov agilnosti na spanje in inovativnost

Vrsta projekta: Javna služba (temeljni projekt)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2022–2025

Osnovni namen in cilji: Temeljni cilj projekta je natančno preučiti, kako pojavi na delovnem mestu vplivajo na spanje in obratno. Raziskava se tega loti z uporabo objektivnih meritev spanja (s klinično validiranimi napravami) v naravnem okolju spanja, ki se jih kombinira z vsakodnevnimi zaznavami, temelječimi na zbranih izkušnjah, in izkušnjami udeležencev v realnem delovnem okolju. To je narejeno skozi čas, kar omogoča, da se zazna vzročnost v osnovnem razmerju med spanjem in delom, prouči njuno vzajemnost in učinke skozi čas v okviru agilnega, kreativnega in inovativnega dela.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Da bi raziskali razmerje med kakovostjo spanja in ustvarjalnostjo opazovanih posameznikov, smo uporabili pristop panelne vektorske avtoregresije na podlagi spremenljivk, ki se nanašajo na kakovost spanja, kreativnost, stres in število delovnih ur. Naši rezultati kažejo, da je povečanje ustvarjalnosti, ki je posledica drugih dejavnikov, daljše v primerjavi s povečanjem ustvarjalnosti, ki je posledica izboljšane kakovosti spanja.

G. REGIONALNI IN STRUKTURNI RAZVOJ

Na področju regionalnega in strukturnega razvoja smo nadaljevali delo na projektu vrednotenja ukrepov regionalne politike v Sloveniji, obenem pa je v ocenjevanju prijava enega novega raziskovalnega projekta na program Interreg EURO-MED Programme.

G.1. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja delovnega sklopa, partner na projektu

Trajanje: 2022–2025

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je vrednotenje relevantnosti, učinkovitosti, uspešnosti, koristnosti in trajnosti ukrepov slovenske regionalne politike v obdobju 2014–2020. Vrednotenje bo med drugim identificiralo najbolj uspešne in učinkovite ukrepe za doseganje ciljev regionalne politike, najbolj primerne ukrepe za podporo večjim strateško pomembnim regijskim projektom, najustreznejše ukrepe z vidika uresničevanja regionalnih razvojnih programov itd., hkrati pa bomo identificirali tudi ključne razloge za večjo ali manjšo učinkovitost in uspešnost posameznih obravnavanih ukrepov. V okviru projekta bomo na podlagi vrednotenja ter izkušenj primerljivih evropskih držav (vrednotenja, regionalna politika) pripravili priporočila za izvajanje regionalne politike v Sloveniji v prihodnosti in predloge sprememb veljavnega zakona (ZSRR-2).

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo v sodelovanju z naročnikom naredili pregled razpoložljivih podatkov o podprtih projektih in analizirali podprte projekte (prostorsko, vsebinsko, finančno). Pripravili smo tudi metodologijo vrednotenja ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2024, ki ga bomo izvedli v letu 2025.

G.2. Prijave raziskovalnih projektov v ocenjevanju

ASTRAI - Advanced solutions for sustainable Tourism in the Mediterranean – using Artificial Intelligence and data analytics for promoting sustainable development, resilience and climate change adaptation

Vrsta projekta: Tuji projekt

Razpis: Interreg EURO-MED Programme

Koordinator: Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i računarstva

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Osnovni namen in cilji: Gre za mednarodni projekt transnacionalnega sodelovanja v Sredozemlju pod vodstvom Univerze v Zagrebu, Fakultete za elektrotehniko in računalništvo. Glavni cilj projekta je razviti napredne rešitve za trajnostni turizem v Sredozemlju z uporabo umetne inteligence in analitike podatkov za spodbujanje trajnostnega razvoja, odpornosti in prilagajanja podnebnim spremembam. IER v projektu nastopa kot partner.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V času odprtja razpisa (med marcem in junijem) je IER s strani koordinatorja prejel povabilo k sodelovanju s ponujeno vlogo partnerja. V obdobju usklajevanja skupne prijave je IER pripravil administrativne, vsebinske in finančne podatke, potrebne za prijavo. Aktivnosti, v kateri bo Inštitut sodeloval, so: (i) analiza politike obstoječega okvira izbranih politik in strateških dokumentov za trajnostni razvoj ter raziskave, razvoj in inovacije (R&R&I) v sredozemskem turizmu, (ii) validacija kazalnikov, priporočil za politike in politične ukrepe, usmerjene v trajnostni razvoj sredozemskega turizma in (iii) izboljšanje in maksimizacija uporabe obstoječih zbirk podatkov (zbiranje podatkov) ter drugih orodij, ki so tematsko povezana in relevantna za trajnostni turizem.

G.3. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Slovenski regionalni dnevi 2024, Novo mesto, 16.–17. maj 2024.
- Prvi posvet o prihodnosti kohezijske politike po letu 2027 v Sloveniji, Ljubljana, MKRR, 10. september 2024.
- Decentralizacija in učinkovit javni servis: razvojna vizija Slovenije za naslednje desetletje, Ljubljana, Državni svet, 12. september 2024.
- Drugi nacionalni posvet o kohezijski politiki za obdobje 2028–2034, Ljubljana, MKRR, 6. november 2024.

H. OKOLJE IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

Na področju okolja in trajnostnega razvoja smo delo nadaljevali na petih projektih, od katerih so trije temeljni projekti. Poleg tega smo pridobili en nov projekt, dve projektni prijavi na razpis COST Action pa sta v ocenjevanju.

H.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Analiza stanja za pripravo Socialnega načrta za podnebje

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je analizirati vplive uvedbe sistema trgovanja z emisijami (ETS2) ali nacionalnega davka na ogljik na energetske revščine v gospodinjstvih in mikropodjetjih ter predlagati ukrepe za zmanjšanje negativnih posledic. Cilji projekta vključujejo oceno učinkov povišanja cen energentov na energetske ranljive skupine, prepoznavanje obsega energetske revščine ter oblikovanje priporočil za nacionalni Socialni podnebni načrt.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 so bile narejene vse analize, vključno z interpretacijami. Naročniku je bil poslan osnutek končne študije, rezultati pa so bili na MOPE predstavljeni deležnikom.

H.2. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

Ovrednotenje dejavnikov za učinkovito zniževanje emisij toplogrednih plinov

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2023–2026

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je analizirati in ovrednotiti ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v različnih sektorjih ter oblikovati usklajene strategije, prilagojene specifičnim razmeram v Sloveniji, za doseganje trajnostnega razvoja. Cilji projekta vključujejo temeljit pregled literature, prilagoditev ugotovitev slovenskemu kontekstu, preučitev sinergij in nasprotnih učinkov ukrepov, vključitev deležnikov v razpravo ter opredelitev prioritarnih političnih paketov za učinkovito zmanjšanje emisij in podporo trajnostnemu razvoju.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 je bil vzpostavljen metodološki okvir za ovrednotenje ukrepov in dejavnikov za učinkovito zniževanje emisij TGP za področja: raba energije v stavbah, promet in industrija, kmetijstvo in odpadki. Okvir temelji na MCDA analizi ukrepov in AHP uteževanju kriterijev. Ta bo v končni fazi omogočil pripravo prednostnega seznama ovrednotenih ukrepov zniževanja emisij TGP.

Premagovanje mobilnostne revščine v dobi zelenega prehoda: Pristop raziskav mešanih metod

Vrsta projekta: Javna služba (temeljni projekt)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2023–2026

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je zapolniti vrzeli v raziskavah na področju mobilnostne revščine z združitvijo mikro in makro vidikov, da bi omogočili celovito razumevanje tega perečega problema. Cilji projekta vključujejo analizo življenjskih izkušenj posameznikov in gospodinjstev, ki jih mobilnostna revščina najbolj prizadene, preučitev njihovih posebnih potreb in izzivov ter raziskavo širših družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov, ki prispevajo k mobilnostni revščini.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 je bil opredeljen pojem mobilnostne oziroma prevozne revščine, hkrati pa so potekale aktivnosti zbiranja ključnih podatkov za empirične analize in regulativno kartiranje tega področja. Poseben poudarek je bil namenjen vlogi pravosodnega sistema pri

zagotavljanju pravičnega prehoda na področju mobilnosti. Osvetljena je bila tudi tematika prevozne revščine v mestih.

Poleg tega smo pripravljali za objavo in poslali v recenzijo članek *Transport poverty vulnerability index: Making use of standardised databases*. Prevozna revščina je kompleksen vidik v urbanem razvoju in socio-ekonomskih razpravah, kar predstavlja osrednjo temo članka. Kljub njenemu pomenu obstaja vrzel v merjenju različnih dimenzij prevozne revščine, predvsem zaradi pomanjkanja usklajene definicije in ustreznih kazalnikov. Članek predlaga sestavljeni kazalnik za oceno prevozne revščine v EU.

Za objavo smo pripravljali in poslali v recenzijo še komentar *Transport poverty in cities and related challenges*.

Integriran pristop za hkratno reševanje okoljske in gospodarske krize

Vrsta projekta: Javna služba (temeljni projekt)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2022–2025

Osnovni namen in cilji: Osnovni namen projekta je razviti celovit nabor znanstvenih orodij za korenit politično-sistemski prehod v zeleno in odporno gospodarstvo prihodnosti. Projekt prispeva k doseganju splošnih ciljev: (i) znatno zmanjšanje okoljskih pritiskov s premiki v oblikovanju politike, regulaciji in vedenju; (ii) ozaveščenost o akutni okoljski krizi kot spregledanem sestavnem delu okrevanja gospodarstva po pandemiji.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo zaključili z razvojem dvodelnega indeksa uspešnosti okoljske politike (EPPI) in oddali v objavo članek *Beyond Single-Dimension Metrics: Environmental Policy Performance Index and its Implication for Environmental Governance in Europe*. Izdali smo znanstveno monografijo *Teoretični in empirični vidiki zelenega oživljanja gospodarstva* v zbirki *EkonomIERa*. Zaključen je bil tudi pregled literature o trajnostnem proračunu in evalvacija različnih predlaganih pristopov (UL FU). Poleg tega je potekalo delo na analizi vedenja sodobnega potrošnika v podporo trajnostnemu razvoju (UL EF). Pripravljen je bil vprašalnik in izvedli smo anketiranje v novembru/decembru 2024. V objavo sta bili oddani dve poglavji v monografijah: *Routledge Companion to Marketing and Sustainability: Connecting with consumers – communication & relationships in EF* raziskuje: Segmentacija prebivalcev Slovenije glede na stališča do podnebnih sprememb in priporočila za komuniciranje (UL EF).

Sindikati in trajnostni prehod: pričakovanja in paradoksi

Vrsta projekta: Javna služba (temeljni projekt)

Projektna vloga IER: Vodja delovnega sklopa

Trajanje: 2022–2025

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je s teoretično in empirično izvirnostjo prispevati k spoznanjem o vlogi sindikatov pri trajnostnem prehodu in razumevanju napetosti, s katerimi se soočajo. Glavni cilj projekta je analizirati, ali in kako je (bilo) delovanje sindikatov vzpostavljeno v okviru kompleksnih in večplastnih problemov, povezanih trajnostnim prehodom. Znotraj tega imamo dva pod-cilja: (i)

analizirati vključenost sindikatov v trajnostni prehod v EU in Sloveniji in izzive (varstvo okolja/ustvarjanje delovnih mest/pričakovanja delavcev) ter (ii) oceniti vidike in stališča delavcev o vlogi in dejavnostih sindikatov pri obravnavi trajnostne potrošnje in proizvodnje ter okoljskih vprašanj.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 smo delali na nadgradnji članka Can trade unions in Europe afford to act sustainably? An index-based approach, naredili izbor relevantnih znanstvenih revij za njegovo objavo in bili v komunikaciji z uredniki. Članek raziskuje vlogo sindikatov v zelenem prehodu in njihov prispevek k trajnostni proizvodnji ter porabi. S pomočjo indeksnega pristopa identificira trajnostne priložnosti ("affordances") za sindikalne programe. Analiza v 20 evropskih državah razkriva razlike med sindikati v državah z močnimi tradicijami in tistimi iz tranzicijskih držav ter poudarja vpliv političnih in ekonomskih dejavnikov na njihovo delovanje.

Strokovna in tehnična podpora pri Celovitem nacionalnem poročanju o napredku pri izvajanju Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta in pripravi njegove posodobitve

Vrsta projekta: Tržni projekt

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2022–2024 (projekt zaključen)

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je bil pripraviti posodobljen dokument NEPN 2024, ki je nadomestil prvi NEPN, sprejet februarja 2020. Cilj, povezan z delom IER, je bil oceniti učinke novih energetske-podnebnih scenarijev na gospodarstvo in posamezne sektorje.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: V letu 2024 je potekalo intenzivno delo na analizi dveh scenarijev (OVE in jedrski) investiranja z vidika makroekonomskih učinkov, tj. učinkov na BDP, zaposlenost, potrošnjo, dohodke in druge kazalnike. Za potrebe strokovnih podlag NEPN so bili ocenjeni tudi sektorski učinki. Vse analize so bile narejene z uporabo modela splošnega ravnovesja za Slovenijo.

H.3. Prijave raziskovalnih projektov v ocenjevanju

BridgeAdapt. Network for adaptation of bridges to climate change

Vrsta projekta: Tuji projekt

Razpis: COST Action

Koordinator: Civil Research Group, Lusófona University, Lisbon, Portugal

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Osnovni namen in cilji: Namen projekta je ustvariti mrežo za prilagoditev mostov, ki temelji na treh aktivnostih: (i) pripraviti osnutek smernic za prilagajanje mostov podnebnim spremembam tako, da se združi najnovejša znanja o podatkih o podnebnih spremembah in gradnji mostov, (ii) vključiti nacionalne posebnosti vsake države in uporabe študij primerov mostov (priloge k smernicam) in (iii) uporabiti ugotovitve za posodobitev prihodnjih različic Evrokodov.

IMPACTxSDG

Vrsta projekta: Tuji projekt

Razpis: COST Action

Koordinator: HÉTFA Research Institute, Budapest

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Osnovni namen in cilji: Projekt si prizadeva vzpostaviti usklajeno in dinamično mrežo za ocenjevanje politik, povezanih s cilji trajnostnega razvoja (SDG), na evropski ravni, s poudarkom na razvoju metodologij za ocenjevanje, izboljšanje skladnosti politik ter krejitvi zmogljivosti in spodbujanju prenosa znanja med deležniki.

H.4. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Objave:

- Primc, K., Zabavnik, D., Dominko, M., & Slabe-Erker, R. (2024). Green financing for cutting emissions and simultaneous economic upturn in the European Union: Myth or reality?. *Sustainable Futures*, 100355. [COBISS.SI-ID 212593155] Članek analizira podatke za 22 držav EU o učinkovitosti zelenih fiskalnih politik pri zmanjševanju emisij TGP in povezovanju rasti z okoljsko trajnostjo.
- Slabe Erker, R., Primc, K., Zabavnik, D., Bartolj, T., Murovec, N., Dominko, M., Kavaš, D. (ur.). (2024). Teoretični in empirični vidiki zelenega oživljanja gospodarstva. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. *EkonomiERa, Okolje in trajnostni razvoj*, 03/2024. [COBISS.SI-ID 209340419]. Monografija analizira vlogo zelenih politik v gospodarskih krizah in z naprednimi metodami ocenjuje njihov vpliv na trajnostno rast.

Študije in poročila:

- Posodobljeni Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije, december 2024 (<https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/nacionalni-energetski-in-podnebni-nacrt-2024/>). Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN) je akcijsko strateški dokument, ki ga je skladno z Uredbo EU 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov dolžna sprejeti vsaka država članica EU. NEPN za obdobje do leta 2030 (s pogledom do 2040) določa cilje, politike in ukrepe na petih razsežnostih energetske unije: razogljičenje (emisije TGP in OVE), energetska učinkovitost, energetska varnost, notranji trg ter raziskave, inovacije in konkurenčnost.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Dominko, M. (2024). Izzivi merjenja makroekonomskih učinkov zelenega prehoda. V: Cigale, A. (ur.), Kozamernik, B. (ur.). *Vseslovenska energetska konferenca : 16.–17. oktober 2024*, Cankarjev dom v Ljubljani: Energetska prihodnost in pot v nizkoogljično družbo: zbornik prispevkov. Ljubljana: Slovensko združenje elektroenergetikov CIGRE - CIRED: Slovensko združenje za energetiko, 2024. Str. 34-35. <https://vslovenska.si/zbornik-2024/>. [COBISS.SI-ID 213448195]. Prispevek je bil osredotočen na dileme pri CGE modeliranju za potrebe analize energetske-podnebnih ukrepov, priložnosti za rast in izzive za družbeno enakost.
- DOMINKO, Miha. Izzivi merjenja makroekonomskih učinkov zelenega prehoda. Vabljeni predavanje na Banki Slovenije (24. september 2024).

- ITISE 2024: 10th International Conference on Time Series and Forecasting. 15.–17. julij 2024, prispevek z naslovom Forecasting energy poverty in national energy and climate plans.
- ICREM 2024: International Conference on Radiation and Emission in Materials, Khon Kaen 27.–29. november 2024, prispevek z naslovom: Strategic policies for advancing emerging low-carbon technologies: The case of plasma solutions for decarbonizing challenging sectors.
- RISK-2024 (COP-29). The Sixth Eurasian Conference, Innovations in Minimization of Natural and Technological Risks of Climate Changes: Methodology and Practice, aktivnosti v okviru organizacijskega znanstvenega odbora konference.

I. KULTURA IN KREATIVNI SEKTOR

V letu 2024 smo pridobili dvoletni projekt na področju kulture in kreativnega sektorja.

I.1. Projekti, pridobljeni v letu 2024

Kazalniki stanja kulture v Sloveniji

Vrsta projekta: Javna služba (aplikativni raziskovalni projekt / CRP)

Projektna vloga IER: Vodja projekta

Trajanje: 2024–2025

Osnovni namen in cilji: Ključni cilj projekta je izdelava celostne znanstveno podprte analitične metodologije za spremljanje kulture preko korpusov kazalnikov in indeksov, s katerimi bo mogoče spremljati procese v kulturi ter vpliv kulture na družbo v Sloveniji. Cilj raziskave je osredotočen na razvoj sistema dolgoročnih kazalnikov na ravni rezultatov, učinkov (angl. outcome) in vplivov (angl. impact), saj je na področju kulture prisoten predvsem monitoring na ravni kazalnikov neposrednega učinka (angl. output). Za celostno spremljanje učinkov, rezultatov in vplivov bomo izdelali celovit sistem metodologije za vsa področja kulture, s katero bodo določene spremenljivke za sledenje podatkov ter viri za njihovo pridobivanje.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Pridobitev in začetek projekta, več delovnih sestankov, prvi predlogi metodologij kazalnikov.

J. DRUGO – PROJEKTI ZA KREPITEV INSTITUCIONALNIH KAPACITET

J.1. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

ROAD3P Razširimo Obzorja Ambiciozno in Dinamično s Podporo Projektnih Pisarn

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2023–2026

Osnovni namen in cilji: Namen projekta, ki traja od aprila 2023 do konca junija 2026, je okrepiti podporno okolje projektnih pisarn (PP) za pripravo projektov v šestih javnih raziskovalnih organizacijah (ZAG, IER, UIRS, INV, HIDROINŠTITUT in IMFM) in povečati število oddanih prijav in posledično dvigniti število uspešno pridobljenih EU projektov. Cilj je okrepiti vlogo, položaj in uspešnost projektnih partnerjev v okviru centraliziranih programov EU, pri čemer se bo izboljšalo podporno okolje za pripravo kakovostnih predlogov, okrepile pa se bodo tudi kompetence zaposlenih v PP. Konzorcij bo v času trajanja projekta

organiziral skupno 35 dogodkov, ki bodo vključevali različne vsebine od mreženja (tudi s partnerji drugih konzorcijev predmetnega javnega razpisa), delavnice in seminarje za prijavo na razpise, za pripravo in izvajanje projektov, prenos dobrih praks tudi iz tujine ipd. s ciljem, da se na ravni organizacij poveča število in/ali uspešnost prijav. Vsak projektni partner bo v 3 letih organiziral vsaj 6 različnih dogodkov.

Izvedene aktivnosti v letu 2024: Leto 2024 je bilo zaznamovano s kontinuiranim delovanjem projektne pisarne (PP), ki deluje kot stalna podpora raziskovalnemu osebju, in je osrednje mesto celovite informacijske, svetovalne in administrativne podpore raziskovalcem pri načrtovanju, prijavi, izvedbi in spremljanju projektov. PP je vsakodnevno tesno sodelovala z raziskovalci v njihovi funkciji vodij projektov, projektnih sodelavcev, vodij raziskovalnih skupin ter z drugimi sodelavci splošnega sektorja, knjižnico in vodstvom Inštituta. V letu 2024 sta bili vsebinsko zasnovani in organizirani 2 delavnici krepitve kompetenc in usposobljenosti pisanja prijav na razpise evropskih programov za podporo raziskovanju in inovacijam (Kreativno razmišljanje in generiranje idej za raziskovalce in podporno administrativno osebje; Finančno upravljanje in revizija projektov). Poleg tega smo sodelovali pri organizaciji in se udeleževali dogodkov mreženja in krepitve kompetenc partnerskih organizacij ali drugih deležnikov.

J.2. Rezultati v letu 2024

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Delavnica Odprta znanost in ocenjevanje projektnih prijav in kako prepričati ocenjevalce pri prijavi Obzorje, 18.–19. januar 2024.
- Delavnica Priprava projektov za program CERV, 5.–6. februar, 2024.
- Nacionalni dogodek Nov zagon Misij EU v letu 2024, 4. april 2024.
- Delavnica Pisanje projektov za MSCA, 18.–19. april 2024.
- Delavnica projektne administracije Kaj je na Obzorju za Widening?, 21. maj 2024.
- Dogodek Prenos dobrih praks iz Interregovih projektov ter vključevanje makroregionalnih strategij v projektne vsebine, 6. junij 2024.
- Dogodek mreženja Business2Research: UI v raziskavah in pisanju evropskih projektov in Poslovne zmenkarije, 15. oktober 2024.
- Nacionalni dogodek Priložnosti v okviru delovnega programa WIDERA, 26. november 2024.

Drugo:

V aprilu smo izvedli dvodnevno delavnico z naslovom Kreativno razmišljanje in generiranje idej, na kateri so raziskovalci in osebje projektnih pisarn osvojili uporabo metode I.D.E.A.S., ki združuje divergentno (raziskovalno) in konvergentno (odločevalno) razmišljanje. Skozi interaktivno delavnico so spoznavali konkretne tehnike za namerno generiranje in ocenjevanje idej, kot je na primer tehnika 4P (Prednosti – Potenciali – Pomisleki – Preseganje).

Konec oktobra 2024 smo organizirali enodnevno delavnico, ki je bila posvečena finančnemu upravljanju in reviziji projektov, financiranih iz centraliziranih EU programov, na kateri so sodelovali zaposleni iz projektnih pisarn in iz finančnih služb partnerskih organizacij. Usposabljanje je bilo zasnovano praktično in interaktivno, s poudarkom na reševanju konkretnih izzivov, s katerimi se udeleženci srečujejo pri svojem vsakodnevnem delu.

K. INFRASTRUKTURNI PROJEKTI

Prilagoditev poslovanja IER na določbe ZZrID (Uradni list RS, št. 186/21 z dne 30. 11. 2021) je imelo za posledico izločitev infrastrukturnega projekta SHARE iz infrastrukturnega programa IER.

K.1. Projekti, ki so se nadaljevali v letu 2024

SHARE - Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe / Raziskava o zdravju, staranju in upokojevanju v Evropi

Projektna vloga IER: Partner na projektu

Trajanje: 2009–

Mednarodni projekt SHARE je v svoji vsebini raziskovalna infrastruktura. Gre za obsežno interdisciplinarno, mednarodno, longitudinalno zbirko mikropodatkov o zdravju, socialno-ekonomskem položaju ter socialnih in družinskih omrežjih posameznikov, starih 50 let in več, iz 27 evropskih držav in Izraela. SHARE podatki so ob predhodni registraciji brezplačno na voljo raziskovalcem po vsem svetu. Raziskava tako igra ključno vlogo pri zmožnosti ustvarjanja novega znanja in pomaga razumeti učinke zdravstvenih, socialnih, gospodarskih in okoljskih politik na življenje evropskih državljanov. Znanstvene ugotovitve na podlagi podatkov SHARE načrtovalcem javnih politik zagotavljajo kvalitetno analitsko podporo pri načrtovanju ustreznih politik in reform. Slovenija se je raziskavi SHARE priključila v 4. valu. Do danes je bilo izvedenih 9 rednih valov, ki potekajo okvirno na vsaki dve leti. Po izteku Načrta razvoja raziskovalne infrastrukture 2011–2020 je bila raziskava SHARE vključena v Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture za strateško obdobje do 2030. Z nadaljnjim sodelovanjem v raziskavi si bo Slovenija zagotovila možnost vzpostavitve panela, ki bo spremljal staranje posameznikov in odzive na spremenjene družbene in ekonomske razmere.

V letu 2024 so potekale aktivnosti za pripravo in izvedbo pilotnega zbiranja podatkov 10. vala ter aktivnosti za pripravo na glavno zbiranje podatkov 10. vala (testiranje programskega orodja, priprava anketarskih materialov, izvedba seminarjev namenjenih usposabljanju anketarjev). Z glavnim zbiranjem podatkov smo pričeli v oktobru 2024, potekalo pa bo 6 do 8 mesecev. V času zbiranja podatkov usmerjamo in podpiramo delo anketarske agencije, ki izvaja zbiranje podatkov na terenu z osebnim anketiranjem (CAPI), ter izvajamo sprotno kontrolo kakovosti zbranih podatkov in čiščenje podatkov. Poleg aktivnosti, povezanih z zbiranjem podatkov, smo v okviru projekta izvajali tudi naslednje aktivnosti:

- i) Z raziskovalci Inštituta RS za socialno varstvo smo sodelovali pri pripravi strokovnih podlag za strukturne reforme na področju dolgotrajne oskrbe z uporabo podatkov SHARE.
- ii) Aktivno smo se vključevali v mednarodne aktivnosti v okviru projekta SHARE: sodelovali smo v delovnih skupinah za prenovu SHARE vprašalnika, se udeleževali mednarodnih spletnih SHARE seminarjev (SISS), namenjenih predstavitvi raziskovalnih rezultatov z uporabo podatkov SHARE, in vodilnih mednarodnih znanstvenih konferenc.
- iii) Nadaljevali smo aktivnosti na področju podpore slovenskim uporabnikom podatkov SHARE, nadaljevali izvajanje predstavitev raziskave SHARE in njene podatkovne zbirke na slovenskih fakultetah (UL FDV, UL EF) ter vzdrževali obe spletni strani in Facebook stran projekta SHARE.

K.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Objave:

- Nagode, M., Šarec, E., Srakar, A. (2024). Dostopnost do dolgotrajne oskrbe. V: Gabrijelčič Blenkuš, M (ur.) (2024). Izzivi neenakosti v javnem zdravju : podatki in politike : znanstvena monografija. Elektronska izd. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje. Str. 110-124. https://nijz.si/wp-content/uploads/2024/09/Izzivi-neeakosti-v-javnem-zdravju-podatki-in-politike_znanstvena-monografija.pdf. [COBISS.SI-ID 207034883] V prispevku naslavljamo koncept dostopa oziroma dostopnosti dolgotrajne oskrbe. Najprej prikažemo anketni kazalnik o neizpoljenih potrebah po dolgotrajni oskrbi, nato analiziramo vključenost v formalno oskrbo na domu ter nazadnje prikažemo še mednarodno primerjavo izdatkov za dolgotrajno oskrbo.
- Srakar, A., Dominko, M. (2024). Neenakosti v oskrbi starejših : primerjava dolgotrajne in zdravstvene oskrbe. V: Gabrijelčič Blenkuš, M (ur.) (2024). Izzivi neenakosti v javnem zdravju : podatki in politike : znanstvena monografija. Elektronska izd. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje. Str. 157-163. ISBN 978-961-7211-42-9. https://nijz.si/wp-content/uploads/2024/09/Izzivi-neeakosti-v-javnem-zdravju-podatki-in-politike_znanstvena-monografija.pdf. [COBISS.SI-ID 207038211] V prispevku uporabljamo prilagojeno regresijsko dekompozicijo tipa Oaxaca-Blinder za ocenitev prispevka posameznih dejavnikov k neenakostim v razmerju med prejemanjem dolgotrajne in zdravstvene oskrbe starejših. Regresijsko dekompozicijo uporabimo za razgradnjo neposrednega in posrednega učinka v križno odloženem panelnem modelu analize posredovanosti, s katerim ocenjujemo razmerje med dolgotrajno in zdravstveno oskrbo.
- Srakar, A., Dominko, M. (2024). Razlike v prejemanju dolgotrajne oskrbe skozi različna življenjska obdobja. V: Gabrijelčič Blenkuš, M (ur.) (2024). Izzivi neenakosti v javnem zdravju : podatki in politike : znanstvena monografija. Elektronska izd. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje. Str. 164-168. https://nijz.si/wp-content/uploads/2024/09/Izzivi-neeakosti-v-javnem-zdravju-podatki-in-politike_znanstvena-monografija.pdf. [COBISS.SI-ID 207039491] V prispevku smo nadgradili predhodne analize s pomočjo retrospektivnih panelov SHARE in uporabo perspektive življenjskega cikla. Rezultati prikazujejo, da imata tako spol kot izobrazba pomembne vpliv. Obratno je z dohodkom, ki ima pomembno vlogo, še posebej v statistično nepojasnjem delu dekompozicije, narejeno po metodah Oaxaca-Blinder.
- Srakar, A., Dominko, M. (2024). Vzročna ocena učinkov prvega zaprtja slovenske države v času covida-19 na zdravstvene dejavnike in neenakosti v zdravju. V: Gabrijelčič Blenkuš, M (ur.) (2024). Izzivi neenakosti v javnem zdravju : podatki in politike : znanstvena monografija. Elektronska izd. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje. Str. 201-206. https://nijz.si/wp-content/uploads/2024/09/Izzivi-neeakosti-v-javnem-zdravju-podatki-in-politike_znanstvena-monografija.pdf. [COBISS.SI-ID 207041027] V prispevku smo uporabili regresijsko dekompozicijo tipa Oaxaca-Blinder za ocenitev prispevka posameznih socialno-ekonomskih dejavnikov k neenakostim v zdravju, ki so bile posledica pandemije covida19. Predstavimo oceno vzročnega učinka prvega zaprtja države na zmanjšanje števila okužb in smrti v tistem času.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Srakar, A. (2024). Artificial intelligence models in health research : presented at the conference 'Dialogues in neurodegenerative disorders: care, communication and biomedical challenges', Ljubljana, 6.–7. junij 2024. V prispevku je avtor najprej pregledal metode globokega strojnega učenja, ki so v splošnem v uporabi v matematični statistiki in podatkovni znanosti. Posebej je izpostavil metode, ki se uporabljajo na področju zdravstvene oskrbe. Nato je predstavil rezultate svojega prispevka, kjer je izračunal centralni limitni izrek za velike jezikovne modele z dodanim modulom podaljšane spomina.

- Srakar, A. (2024). Including Bouchaud's stochastic aging in modelling retrospective panel data : presented at the SHARE - Gateway User Conference, Berlin, 6.–8. november 2024. V prispevku je avtor matematično staranje, sledeč modelom pasti, ki jih je razvil Jean-Philippe Bouchaud, vključil v regresijsko modeliranje. Ker so koeficienti linearne regresije v tem primeru pristrani, je predlagal regularizacijsko (angl. penalty) korekcijo in metodo ocenjevanja kvazi-največjega verjetja. Asimptotska analiza je pokazala, da je takšna cenilka dosledna in se v limiti porazdeljuje Gaussovo oziroma normalno. Na tej osrednji konferenci za uporabnike SHARE podatkov je bil tudi član znanstvenega programskega odbora konference.
- Udeležba na 2 mednarodnih usposabljanjih Train-the-Trainer na temo usposabljanja anketarjev za zbiranje podatkov 10. vala raziskave SHARE:
 - o SHARE Wave 10 Field Rehearsal TTT, 27.–29. februar 2024, Nemčija (usposabljanje, vezano na izvedbo pilotnega zbiranja podatkov);
 - o SHARE Wave 10 Main TTT, 17.–19. september 2024, Nemčija (usposabljanje, vezano na izvedbo glavnega zbiranja podatkov).

Drugo:

Konvencija o pravicah invalidov (KOPI): IER je podal pojasnila k preliminarnim vprašanjem Odbora za pravice invalidov. V pojasnilih smo podrobno navedli, kateri podatki, relevantni za področje pravic invalidov po Konvenciji o pravicah invalidov, se zbirajo v okviru raziskave SHARE.

L. PROGRAMSKA SKUPINA

V letu 2024 je programska skupina nadaljevala z znanstveno-raziskovalnim delom na razvojnem programu z naslovom »Razvojna strategija Slovenije kot članice Evropske unije«. Inštitut za ekonomska raziskovanja je že v preteklosti vezal program raziskovalnega dela na osrednji strateški dokument, torej strategijo razvoja države s ciljem sledenja poslanstvu – uporabi temeljnega znanja in razvitih znanstvenih metod v aplikativnih in razvojnih projektih kot strokovnih podlag pri pripravi socialnih in ekonomskih reform. Poleg Strategije razvoja Slovenije 2030 smo pri svojem delu upoštevali tudi druge strateške dokumente, ki opredeljujejo delovanje javnih raziskovalnih zavodov.

L.1. Konkurenčnost in razvoj

L.1.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

Proučevali smo vpliv strukturnih šokov kreditnega trga na poslovne naložbe v Sloveniji, pri čemer smo z uporabo teoretičnega modela kreditnega trga in strukturnega Bayesijskega VAR modela identificirali nepopolnosti na strani kreditne ponudbe in povpraševanja po likvidnosti. Rezultati poudarjajo ključni vpliv obeh šokov na investicijsko aktivnost. Med finančno krizo so banke predvsem odzivale na naraščajoča finančna tveganja. Ugotovili smo, da mora fiskalna politika v skupnem monetarnem območju vključevati ciljno usmerjene ukrepe za spodbujanje dolgoročnega gospodarskega razvoja.

Analizirali smo vplive monetarne in fiskalne politike evrskega območja na rast in inflacijo med letoma 2005 in 2022 z uporabo strukturnega VAR pristopa. Analizirali smo tri kazalnike monetarne politike ter fiskalne spremenljivke (javna poraba in prihodki). Ugotovili smo, da zaostrovanje monetarne politike negativno vpliva na rast in inflacijo, pri čemer se učinki razlikujejo po trajanju in obsegu. Šoki fiskalnih prihodkov so inflacijski, medtem ko šoki fiskalne porabe sprva zmanjšajo rast, nato pa povzročijo kratkotrajen pozitiven učinek. Učinki fiskalne politike so močnejši in se razlikujejo glede na naravo ter intenzivnost politik v posameznih obdobjih.

Oblikovali smo ciljno funkcijo pri optimizaciji fiskalne politike z makroekonometričnim modelom. Trije scenariji vključujejo preference odločevalcev v kontrolne probleme, kar omogoča izračun optimalnih fiskalnih politik za Slovenijo do leta 2030 z uporabo modela SLOPOL10 in algoritma OPTCON2. Rezultati kažejo podobno vedenje sistema med scenariji, pri čemer pristop, ki temelji na rangiranju, presega ad-hoc predpostavke. Prispevek oriše možnosti vključitve tega pristopa v podporni sistem za oblikovanje makroekonomske politike.

Poleg tega smo raziskovali na področju stroškov kapitala in merjenja družbenih učinkov in financiranja podjetij.

V okviru programske skupine smo na področju konkurenčnosti in razvoja v letu 2024 pripravili in izdali dve znanstveni monografiji. V prvi sistematično in poglobljeno obravnavamo problematiko uspešnosti vključevanja slovenskih podjetij v globalne verige vrednosti nasploh (2015–2022) in specifično v odnosu do soočanja z izzivi izjemnih dogodkov, kot je bila pandemija covid-19 (2020–2022). Ključna ugotovitev je, da so se razlike v poslovni uspešnosti in stopnjah rasti med skupinami podjetij glede na vlogo v njihovih verigah vrednosti v celotnem obdobju ohranjale, še posebej pa so bile očitne v obdobju soočanja z izzivi pandemije covid-19. V drugi pa obravnavamo financiranje zadrug in drugih organizacij socialne ekonomije v Sloveniji.

Poleg monografij smo objavili štiri znanstvene članke, en članek je bil poslan v recenzijo v znanstveno revijo *Economic Analysis and Policy: Revisiting the impact of financial shocks on the fiscal position of euro area countries*, v pripravi pa so še štirje članki s področja stroškov kapitala in merjenja družbenih učinkov in financiranja podjetij.

L.1.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela

Objave:

- Bešter, J., Koren, M. (2024). Vključenost slovenskih podjetij v globalne verige vrednosti in pandemija covid-19. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. Knjižna zbirka EkonomlERa, Konkurenčnost in razvoj, 05/2024. [COBISS.SI-ID 218597635]
- Blueschke, D., Weyerstrass, K., Neck, R., & Verbič, M. (2024). How can the preferences of policy makers be operationalised in optimum control problems with macroeconomic models? A case study for Slovenian fiscal policies. *Public Sector Economics*, 48(2), 151-169. [COBISS.SI-ID 198699779]
- Bonilla, S., & Polanec, S. (2024). The impact of foreign demand shocks on organisational hierarchies. *The World Economy*, 47(4), 1741-1767. [COBISS.SI-ID 166763011]
- Burger, A., Marinč, M., Polanec, S., & Kotnik, P. (2024). Public Procurement and Bank Lending. *Finance Research Letters*, 105623. [COBISS.SI-ID 198109955]
- Črnigoj, M., Kalar, B., Zabavnik, D., Slavec Gomezel, A., Malenković, S., Kavaš, D. (ur.), Koman, K. (ur.) (2024). *Financiranje zadrug in drugih organizacij socialne ekonomije v Sloveniji*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. Knjižna zbirka EkonomlERa, Konkurenčnost in razvoj, 04/2024. [COBISS.SI-ID 211160067]. Znanstvena monografija, nastala v okviru aktivnosti programske skupine.
- Rant, V., Puc, A., Čok, M., & Verbič, M. (2024). Macroeconomic impacts of monetary and fiscal policy in the euro area in times of shifting policies: A SVAR approach. *Finance Research Letters*, 64, 105406. [COBISS.SI-ID 193365251]

- Zabavnik, D., & Verbič, M. (2024). Financial frictions in a macroeconomic model: A counterfactual analysis for the case of Slovenia. *Economic Systems*, 101224. [COBISS.SI-ID 195918083]
- Zabavnik, D., & Verbič, M. (2024). Unravelling the credit market shocks and investment dynamics: A theoretical and empirical perspective. *International Review of Financial Analysis*, 94, 103283. [COBISS.SI-ID 193354755]

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Polanec, S., Rautala, M., Toivanen, O., Van Biesebroeck, J. (2024). Trade frictions in European public procurement [Elektronski vir]. 51st Annual conference of European Association for Research in Industrial Economics (EARIE), 30th August - 1st September 2024 [Elektronski vir]. COBISS.SI-ID 206246659. Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci.

L.2. Tehnološki razvoj in inovacije

L.2.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

V okviru področja je sodelavec Inštituta raziskoval nove metodološke pristope v ekonomski analizi. Nastale so številne objave, udeleževal se je konferenc – s predstavitvami in organiziranjem posebnih sekcij na konferencah – ter bil član v več znanstvenih odborih osrednjih mednarodnih konferenc s področij verjetnosti in matematične statistike. Več o vsebini je predstavljeno pod posameznimi objavami v nadaljevanju.

L.2.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela

Objave:

- Campbell, H., Gustafson, P., Srakar, A. (2024). Defining a credible interval is not always possible with "point-null" priors : a lesser-known correlate of the Jeffreys-Lindley paradox. *Bayesian analysis* [COBISS.SI-ID 200210691]. V prispevku, ki je komentar k objavljenemu znanstvenemu prispevku Campbella in Gustafsona v reviji *Bayesian Analysis*, predlagamo pristop »peri-null« kot izhodišče bodočega raziskovanja problemov »point-null«, ki sta ga opazila in raziskala avtorja.
- Srakar, A., Vecco, M. (2024). Cultural firms' performance from a regional development perspective : evidence from Europe. V: JUNG, Yuha (ur.), VAKHARIA, Neville (ur.), VECCO, Marilena (ur.). *The Oxford handbook of arts and cultural management*. New York: Oxford University Press. Str. 761-781. Oxford handbooks series. [COBISS.SI-ID 196928259]. V prispevku avtorja regresijsko ocenita kazalnike regionalnega delovanja kulturnih podjetij.
- Srakar, A. (2024). Andrej Srakar's contribution to the Discussion of 'Root and community inference on the latent growth process of a network' by Crane and Xu. *Journal of the Royal Statistical Society Series B: Statistical Methodology*, 86(4), 870-871. [COBISS.SI-ID 198324227]. V diskusijskem prispevku je komentiran članek Harryja Cranea in Mina Xuja v *Journal of the Royal Statistical Society. Series B, Statistical Methodology*, kjer avtorja razvijeta nov pristop k matematični arheologiji omrežij.
- Srakar, A. (2024). Andrej Srakar's contribution to the Discussion of 'Safe testing' by Grünwald, de Heide, and Koolen. *Journal of the Royal Statistical Society Series B: Statistical Methodology*, 86(5), 1159-1159. [COBISS.SI-ID 200963331]. V diskusijskem prispevku je komentiran članek Grünwalda, de Heidejeve in Koolena v *Journal of the Royal Statistical Society. Series B, Statistical*

Methodology, kjer avtorji razvijejo nov pristop k e-vrednostim, ki so najbolj znana in prevladujoča alternativa za reševanje problemov p-vrednosti.

- Zupanič, S., Muršič, Z., Luštrik, R., Zorko, A., Slavec, A., Žibert, J. (sodelavec pri raziskavi), Srakar, A. (sodelavec pri raziskavi), Kocet, L. (sodelavec pri raziskavi), Založnik, P. (sodelavec pri raziskavi), Miklavec, M. (sodelavec pri raziskavi), Novak, J. (sodelavec pri raziskavi), Arhar, I. (sodelavec pri raziskavi), Hohkraut, T. (sodelavec pri raziskavi) (2024). Sledenje priporočilom za omejitve epidemije, 2020 : verjetnostni panel: ADP-IDNo: OMEPVE20. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov. <https://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/omepve20/>. [COBISS.SI-ID 219205635]. V prispevku je sodelavec Inštituta sodeloval pri podatkovni bazi skupine Sledilnik.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Srakar, A. (2024). Solution to stochastic Loewner equation with several complex variables using Nevanlinna theory. V: 9th European Congress of Mathematics (ECM), Sevilla 2024, July 15th to 19th : [abstracts]. Sevilla: European Mathematical Society. <https://intranet.pacifico-meetings.com/amsysweb/faces/publicacionOnlineLIBRO.xhtml?id=821>. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku je avtor kot prvi rešil stohastično Loewnerjevo diferencialno enačbo z več kompleksnimi spremenljivkami. Rešitev omogoča takojšnjo posplošitev limitnih procesov Schramm-Loewnerjeve evolucije v dimenzijah višjih od 2, kjer doslej še niso bili raziskani, in s tem omogoča mnoge možnosti nadaljnega raziskovanega dela. Rešitev tudi omogoča in predlaga način reševanja stohastičnih diferencialnih enačb z več kompleksnimi spremenljivkami (doslej neraziskana tema – takšne enačbe so denimo še Riccatijeva, Fermatova in Painlevejeve) prek vključevanja Nevanlinninih elementov v stohastičnem delu enačbe.
- Srakar, A. (2024). Spectral CLTs with long memory for large language models. V: Kastrin, A. (ur.), Lusa, L. (ur.). Applied Statistics 2024 : international conference : program and abstracts : September 23-25, 2024, Koper, Slovenia. Ljubljana: Statistical Society of Slovenia, 2024. <https://as.mf.uni-lj.si/uploads/pdf/as2024book.pdf>. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku je avtor dokazal centralni limitni izrek za velike jezikovne modele z dodanim modulom podaljšanega spomina. Pri tem je gradil na predlaganem matematičnem ogrodju analize Transformerjev v člankih Geshkovskega in soavtorjev, ki te modele preučujejo v verjetnostnem kontekstu interakcijskih sistemov naključnih delcev.
- Srakar, A. (2024). Solution to stochastic Loewner equation with several complex variables using Nevanlinna theory. V: Bernoulli-ims 11th World Congress in Probability and Statistics, August 12-16, 2024, Bochum, Germany : [abstracts]. Bochum: Bernoulli Society. <https://www.conftool.com/bernoulli-ims-worldcongress-2024/index.php?page=browseSessions&presentations=hide&search=srakar>. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku je avtor kot prvi rešil stohastično Loewnerjevo diferencialno enačbo z več kompleksnimi spremenljivkami. Rešitev omogoča takojšnjo posplošitev limitnih procesov Schramm-Loewnerjeve evolucije v dimenzijah višjih od 2, kjer doslej še niso bili raziskani, in s tem omogoča mnoge možnosti nadaljnega raziskovanega dela. Rešitev tudi omogoča in predlaga način reševanja stohastičnih diferencialnih enačb z več kompleksnimi spremenljivkami (doslej neraziskana tema – takšne enačbe so denimo še Riccatijeva, Fermatova in Painlevejeve) prek vključevanja Nevanlinninih elementov v stohastičnem delu enačbe.
- Srakar, A. (2024). Communicating climate change in the age of artificial intelligence : possibilities and challenges. V: Jontes, D. (ur.), Skapin, A. (ur.), Buhinjak, A. (ur.). Communicating climate crisis and extreme weather events : book of abstracts : [Ljubljana, October 10-11, 2024 : 2nd

International Science Communication Conference]. 1st e-ed. Ljubljana: University of Ljubljana Press. <https://www.uni-lj.si/dogodki/2024-10-10-mednarodna-konferenca-o-komuniciranju-podnebnе-krize-in-ekstremnih-vremenskih-dogodkov>. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku je avtor kritično ovrednotil hipotezo, da komuniciranje podnebnih sprememb v strani pobud občanske znanosti ne vodi k spodbujanju aktivnosti ljudi v smeri preprečevanja podnebnih sprememb. Predlaga tudi bodoče alternativne mehanizme takšnega komuniciranja s strani pobud občanske znanosti.

- Srakar, A. (2024). Spectral CLTs with long memory for causal inference in augmented large language models. V: HiTEc meeting & workshop on complex data in econometrics and statistics (HiTEc & CoDES 2024) : programme and abstracts : Cyprus University of Technology, Limassol, Cyprus, 23-24 March 2024. https://www.cmstatistics.org/hiteccodes2024/docs/HITECCODES2024_BoA.pdf. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku avtor dokazuje centralno limitne izreke za velike jezikovne modele z modulom podaljšanega spomina v kontekstu vzročnosti za velike jezikovne modele.
- Srakar, A. (2024). Pitman-Yor mixtures for BART : novel nonparametric prior for Bayesian causal inference. V: ISBA world meeting : July 1-7, 2024, San Giobbe Economics Campus, Ca'Foscari University of Venice. Venice: Ca'Foscari University of Venice. https://docs.google.com/document/d/1hA89Prb7TOOVIOXug2uN7VdLxVxZVVSt3pBO54xDt_k/edit. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku avtor razvije nov neparametrični Bayesov vzročni model na temelju mešanic naključnih procesov Pitman-Yor. V namen analize takšnega pristopa je uporabil in nadgradil predhodne analize asimptotskih značilnosti priorjev BART s strani Veronike Ročkove.
- Srakar, A. (2024). Spectral CLTs with long memory for large language and large multimodal models. V: RSS International Conference 2024 : the UK's annual showcase for statistics & data science, Brighton 2-5 September 2024: [abstracts]. London: Royal Statistical Society, 2024. <https://virtual.oxfordabstracts.com/#/event/6693/submission/86>. Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci. V prispevku je avtor dokazal centralni limitni izrek za velike jezikovne modele z dodanim modulom podaljšanega spomina. Pri tem je gradil na predlaganem matematičnem ogrodju analize Transformerjev v člankih Geshkovskega in soavtorjev, ki te modele preučujejo v verjetnostnem kontekstu interakcijskih sistemov naključnih delcev.
- Srakar, A. (2024). Who contributed? : demographics of public participation in science during COVID-19 pandemic : presented at the 2024 Conference for Advancing the Participatory Sciences, virtual, 3.-6. junij, 2024. Prispevek na konferenci brez natisa. V prispevku je avtor predstavil analizo vprašanja, kdo so bili sodelujoči v pobudah občanske znanosti v času pandemije Covid-19.
- Srakar, A. (2024). Bayesian probabilistic numerical method with product-Whittle-Matern-Yasuda kernel for Rosen's hedonic regression : free research seminar, School of Economics and Business, Research Centre, 20. marec 2024. V prispevku je avtor razvil Bayesov pristop k ocenjevanju hedoničnih regresij, ki se kot prvi navezuje na izvorni pristop takšnih regresij, razvit v članku Sherwina Rosena.
- Srakar, A. (2024). Modeli umetne inteligence pri raziskovanju zdravja in staranja prebivalstva : teoretski in empirični rezultati : predstavitev na dogodku 'AI v medicini', Društvo VTIS, Ljubljana, 24. april 2024. V prispevku je avtor najprej pregledal metode globokega strojnega učenja, ki so v splošnem v uporabi v matematični statistiki in podatkovni znanosti. Posebej je izpostavil metode, ki se uporabljajo na področju zdravstvene oskrbe. Nato je predstavil rezultate svojega

prispevka, kjer je izračunal centralni limitni izrek za velike jezikovne modele z dodanim modulom podaljšane spomina.

- Srakar, A. (2024). Preskok v višje dimenzije : kako s pomočjo verjetnosti razlagati dogajanja v vesolju? : predstavitev na dogodku Evropska noč raziskovalcev, ooooZnanost: znanstveni slam, Maribor, 27. september 2024. V prispevku je avtor kratko in poljudno/interaktivno predstavil svoj prispevek Solution to stochastic Loewner equation with several complex variables using Nevanlinna theory.
- Srakar, A., Vecco, M. (2024). Exchavating the history of a network: finding and modelling patient zero in large arts networks. V: 11th European workshop on applied cultural economics : EWACE 2024, 4-6 September 2024. Segovia: University of Valladolid, María Zambrano Campus. https://www.dropbox.com/scl/fo/sdpqeienk2n4om3k8ybob/AHg8zitrtsnhbID6eSseBCg?dl=0&e=1&preview=C1_02_Srakar.pdf&rlkey=zpbf5nqpy3uygcsvj1v0v2atk. [COBISS.SI-ID 208001283]. V prispevku je analizirana podatkovna baza nizozemskih galerij z vidika sodobnih napredkov v matematični analizi omrežij. V članku avtorja odkrijeta začetna zgodovinska vozlišča omrežja teh galerij v preteklosti.
- Srakar, A., Verbič, M. (2024). Level densities for general- β ensembles : an operator-valued free probability perspective : prispevek v okviru Seminarja VeSFiM, Ljubljana, Fakulteta za matematiko in fiziko, 18. januar 2024. V prispevku, predstavljenem v okviru seminarjev Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani, je avtor predstavil prispevek, ki izračuna formulo nivojskih gostot za splošne beta ansamble, ki so temeljni gradnik teorije naključnih matrik v verjetnosti. Prispevek je prejel 1. nagrado delavnice mlajših raziskovalcev 10. svetovnega kongresa verjetnosti in statistike združenj Bernoulli in IMS v letu 2021.

L.3. Socialna vključenost in pokojnine

L.3.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

Delo se je osredotočalo na pripravo znanstvene monografije, katere glavni cilj je zagotoviti celovit pregled zgodovinskega razvoja slovenskega pokojninskega sistema in prikazati projekcije tega sistema v prihodnosti. Monografija obravnava ključne mejnike in spremembe, ki so krojile razvoj slovenskega pokojninskega sistema skozi čas. Hkrati smo z napovedjo prihodnosti želeli ponuditi vpogled v prihodnjo finančno zdravje sistema. Z raziskovalnimi vprašanji smo ovrednotili ustreznost preteklih sprememb, predvsem z vidika njegove dolgoročne vzdržnosti. Pojasnili smo vpliv demografskih sprememb na pokojninski sistem ob upoštevanju spreminjajoče se demografske strukture. Nazadnje smo ocenili dolgoročno vzdržnost slovenskega pokojninskega sistema v obstoječi obliki.

L.3.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela

Objave:

- Čok, M., Istenič, T., Kump, N., Majcen, B., Porenta, J., Rant, V., Sambt, J. (2024). Pension system in Slovenia. E-ed. Ljubljana: School of Economics and Business, Publishing. <http://www.ef.uni-lj.si/zaloznistvoslike/507/Pension%20System%20in%20Slovenia.pdf>. [COBISS.SI-ID 191846915]

L.4. Regionalni in strukturni razvoj

L.4.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

V okviru področja smo sodelovali v mednarodni mreži RSA Transformative Knowledge Regions (TRAKR). Mreža raziskuje transformacijo regionalnih ekosistemov znanja v luči trajnostnih prehodov. Dogodki, prispevki in srečanja, ki potekajo v okviru mreže, so namenjena konceptualni, metodološki, empirični in politični dimenziji transformativnega znanja ter njegovi teritorialni dinamiki. Inštitut se znotraj tega še posebej osredotoča na vprašanje, ali in kako je transformativno znanje ter njegovo prostorsko dimenzijo možno izmeriti. Poleg sodelovanja v znanstvenih razpravah smo v letu 2024 na spletnem dogodku RSA predstavili svoje delo pri razvoju merjenja potenciala transformativnega znanja (prispevek na CREST TRACKR Webinar – 21. marec 2024). Mrežo vrhunskih strokovnjakov smo uporabili za določitev merskih uteži, in sicer s pomočjo pristopa alokacije proračuna. Rezultati apliciranega pristopa so bili uporabljeni za eksperimentalno merjenje potenciala transformativnega znanja ter pripravo znanstvene objave na to temo.

L.4.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela

Objave:

- Poglavlje v mednarodni znanstveni monografiji: Bartolj, T., & Murovec, N. (2024). AHP in Action: Comparative Exploration of Weighting Methods in Regional Transformative Knowledge Potential Analysis. V: De Felice, F., Petrillo, A. (ur.) Analytic Hierarchy Process - An Overview. IntechOpen, 2025.

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- 21. marca 2024 smo se udeležili CREST TRACKR Webinarja, kjer smo predstavili svoje delo pri razvoju merjenja potenciala transformativnega znanja.

L.5. Okolje in trajnostni razvoj

L.5.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

V letu 2024 se je naše delo osredotočalo na pripravo znanstvenih člankov in monografije. V recenzijo na znanstvene revije smo oddali štiri članke: (i) članek Can trade unions in Europe afford to act sustainably? An index-based approach (poslan v recenzijo na revijo Journal of Cleaner Production); (ii) članek Transport poverty vulnerability index: Making use of standardised databases; (iii) članek Can macroeconomic projections predict energy poverty? in (iv) članek The unseen impacts of public transport policies on social inequality. Poleg tega je bil v letu 2024 objavljen naš članek, v katerem na podlagi empiričnih podatkov Eurostata in OECD za 22 držav članic EU analiziramo učinkovitost zelenih fiskalnih politik pri zmanjševanju emisij TGP ter izzive in priložnosti za povezovanje gospodarske rasti z okoljsko trajnostjo.

V okviru področja smo pripravili tudi znanstveno monografijo, ki analizira vlogo zelenih politik v gospodarskih krizah in z naprednimi metodami ocenjuje njihov vpliv na trajnostno rast in zmanjšanje emisij. Udeležili smo se tudi štirih znanstvenih konferenc področja trajnostnega razvoja, kjer smo predstavili rezultate svojega raziskovalnega dela (glej v nadaljevanju).

L.5.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela

Objave:

- Primc, K., Zabavnik, D., Dominko, M., & Slabe-Erker, R. (2024). Green financing for cutting emissions and simultaneous economic upturn in the European Union: Myth or reality?. *Sustainable Futures*, 100355. [COBISS.SI-ID 212593155]
- Slabe Erker, R., Primc, K., Zabavnik, D., Bartolj, T., Murovec, N., Dominko, M., Kavaš, D. (ur.) (2024). Teoretični in empirični vidiki zelenega oživljanja gospodarstva. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. EkonomIERa, Okolje in trajnostni razvoj, 03/2024. [COBISS.SI-ID 209340419]

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- TISE 2024: 10th International conference on Time Series and Forecasting, 15.–17. julij 2024. Prispevek z naslovom Forecasting energy poverty in national energy and climate plans.
- SDEWES 2024: 19th Conference on sustainable development of energy, water and environment systems, 8.–12. september, 2024, Rim, Italija. Prispevek z naslovom Climate goals and economic divides : the inequality effects of the green transition.
- ICREM 2024: International Conference on Radiation and Emission in Materials, Khon Kaen, 27.–29. november 2024. Prispevek z naslovom Strategic policies for advancing emerging low-carbon technologies: The case of plasma solutions for decarbonizing challenging sectors.
- RISK-2024 (COP-29). The Sixth Eurasian Conference Innovations in Minimization of Natural and Technological Risks of Climate Changes: Methodology and Practice. Aktivnosti v okviru organizacijskega znanstvenega odbora konference.

M. RAZVOJNI STEBER FINANCIRANJA

V okviru RSF-O se prejemniku stabilnega financiranja zagotavlja financiranje razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti z vidika kakovosti, ustvarjalnosti, inovativnosti, internacionalizacije, odprtosti, prenosa znanja in sodelovanja z okoljem, ki pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov in nalog s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, opredeljenih v strateških dokumentih države in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), ob upoštevanju poslanstva in strategije posameznega prejemnika stabilnega financiranja, in sicer za pokrivanje stroškov dela, stroškov materiala in storitev ter amortizacije raziskovalne opreme in raziskovalne infrastrukture.

Ključni razvojni cilji Inštituta, ki se vežejo na razvojni steber financiranja, so naslednji:

1. Nadgradnja raziskovalne dejavnosti

Razvoj raziskovalnih dejavnosti na Inštitutu: odpiranje novih in nadgradnja obstoječih področij raziskovanja (različni vidiki trajnostnega razvoja, napovedovanje kompetenc za potrebe trga dela in izobraževanja, napovedovanje gospodarskih, političnih, okoljskih, tehnoloških in družbenih trendov, relevantnih za Slovenijo) in razvoj novih orodij (letni in kvartalni ekonometrični model, energetski model). V letu 2024 smo pripravili izhodišča/načrt priprave za pripravo strateških usmeritev inštituta. V okviru napovedovanja kompetenc za potrebe trga dela in izobraževanja smo nadaljevali z razvojem aplikacije izborij-studij.si. Cilj projekta je (i) identifikacija dejavnikov, ki vplivajo na izbiro študija, in kazalnikov, ki jih posamezniki potrebujejo za sprejemanje informiranih odločitev, ter (ii) izračun identificiranih kazalnikov ter njihova predstavitev v spletni aplikaciji, razviti za ta namen. Z informiranjem javnosti želimo vplivati na boljšo usklajenost povpraševanja in ponudbe na trgu dela.

2. Razvoj kadrov

V okviru razvojnega cilja posebno pozornost namenimo krepitvi kompetenc zaposlenih, tako raziskovalcev kot podpornega osebja. V letu 2024 smo financirali izobraževanje sodelavke iz administrativnega sektorja.

3. Mreženje za okrepitev mednarodne prepoznavnosti

Mednarodno prepoznavnost Inštituta naj bi okrepili z mreženjem z evropskimi in slovenskimi (raziskovalnimi) organizacijami (raziskovalni inštituti, akademske organizacije, razvojne organizacije, subjekti inovativnega okolja) in z vključitvijo v relevantna slovenska in mednarodna združenja/partnerstva). V letu 2023 smo se vključili in sodelovali v mednarodni mreži RSA Transformative Knowledge Regions. Mreža raziskuje transformacijo regionalnih ekosistemov znanja v luči trajnostnih prehodov. Dogodki, prispevki in srečanja, ki potekajo v okviru mreže, so namenjeni konceptualni, metodološki, empirični in politični dimenziji transformativnega znanja ter njegovi teritorialni dinamiki. Delo smo nadaljevali tudi v letu 2024. Še posebej bi izpostavili, da smo leta 2024 postali člani Regional Studies Association in da je infrastrukturni projekt SHARE nadgradil partnerstvo s prijavo skupnih projektov, zato udeležbo v »projektu« SHARE štejemo med članstvo IER v relevantnih slovenskih in mednarodnih združenjih/partnerstvih.

Preglednica 4: Kazalniki z izhodiščno vrednostjo v 2022, vrednostmi 2023 in 2024 ter ciljnim vrednostmi v 2027 za spremljanje doseganja razvojnih ciljev

Zap. št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2022	Vrednost 2023	Vrednost 2024	Ciljna vrednost 2027	Številka razvojnega cilja
1	Število razvitih novih orodij/metodologij	0	0	1	2	1
2	Število razvitih novih področij raziskovanja	0	0	1	2	1
3	Število usposabljanj zaposlenih	27	32	10	35	2
4	Število članstev IER v relevantnih slovenskih in mednarodnih združenjih/partnerstvih	0	0	2	2	3

Opomba: Metodologija za izračun posameznega kazalnika je natančno opredeljena v posebnem internem dokumentu.

V nadaljevanju je podrobnejše poročilo o aktivnostih, ki smo jih v letu 2024 opravili v okviru Razvojnega stebra financiranja po področjih.

M.1. Konkurenčnost in razvoj

M.1.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

V letu 2024 smo nadaljevali naše sodelovanje z ekonomskimi inštituti iz Jugovzhodne Evrope pri pripravi periodične publikacije SEE-6 Economic Outlook (dostopni na <https://www.library.iien.bg.ac.rs/index.php/see6>). Publikacija analizira kratkoročne makroekonomske trende ter podaja kratkoročno napoved ključnih agregatov za Bosno in Hercegovino, Hrvaško, Makedonijo, Črno goro, Romunijo, Srbijo in Slovenijo. Inštitut je odgovoren za pripravo analize za Slovenijo. Projekt poteka kontinuirano od leta 2015.

Poleg tega je 6. julija 2024 v Zagrebu potekalo srečanje ekonomskih inštitutov iz jugovzhodne Evrope v okviru dogodkov ob 85-letnici Ekonomskega inštituta Zagreb. Prvi dan srečanja je bil posvečen izmenjavi izkušenj in izzivov, ki jih prinaša proces priključevanja in članstvo v EU. V okrogli mizi na temo Ekonomskih učinkov širitve EU je sodeloval tudi direktor IER. Drugi dan je potekalo delovno srečanje inštitutov, na katerem smo predstavniki inštitutov predstavili naše trenutno delo in se dogovarjali o morebitnih prihodnjih sodelovanjih.

M.1.2. znanstveno-raziskovalnega dela

Objave:

- Uršič, S. (2024). Slovenia: economic growth slowed by weak external demand and falling investment. *See - 6 economic outlook*, 10(2), str. 54–63. <https://www.library.iien.bg.ac.rs/index.php/see6>. [COBISS.SI-ID 221461251]
- Uršič, S. (2024). Slovenia: war in Ukraine and the fight against inflation weigh on economic growth. *See - 6 economic outlook*. 10(2), str. 54–63. <https://www.library.iien.bg.ac.rs/index.php/see6>. [COBISS.SI-ID 202000387]

M.2. Tehnološki razvoj in inovacije

M.2.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

Internacionalizacija. V okviru sodelovanja med Evropsko unijo in Japonsko je Inštitut sodeloval na EU-Japan Region-to-Region Innovation Cooperation Community of Practice Networking Meeting, ki je bilo 24. junija 2024 v Tokiju. Na srečanju smo predstavili vsebino in postopek priprave Regionalne inovacijske strategije Ljubljanske urbane regije. Med 25. in 28. 6. smo v okviru tega sodelovanja obiskali tudi Kawasaki Business Innovation Center, Nagoya Innovator's Garage, Nagono Campus and Pre-Station AI Nagoya, Kyoto Prefectural Government, Advanced Telecommunication Research Institute Kyoto in Art and Technology Village Kyoto. Obiski so bili namenjeni izmenjavi izkušenj na področju spodbujanja inovacij na regionalni ravni v EU in na Japonskem.

Poleg tega smo v letu 2024 pripravili znanstveno monografijo, v kateri poglobljeno in sistematično obravnavamo najpomembnejše (identificirane) megatrende, ki smo jih opredelili kot »dolgoročne, obsežne in prelomne spremembe tako v tehnologijah, gospodarstvih, našem odnosu do okolja kot v človeški družbi nasploh«. Nabor obravnavanih megatrendov je na prvi pogled povsem tehnološki, vendar so njihove implikacije za različna področja družbenega življenja (demografija, medicina in zdravje, vojaški nameni, finančni sektor, trg dela ...) očitne in dejansko primarne, v samem besedilu pa tudi ustrezno izpostavljene.

M.2.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela v letu 2024

Objave:

- Bešter, J., Kavaš, D. (ur.) (2024). *Megatrendi: obrisi naše prihodnosti*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. Knjižna zbirka EkonomIERa, Konkurenčnost in razvoj. [COBISS.SI-ID 189965571]

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- EU-Japan Region-to-Region Innovation Cooperation Community of Practice Expert Visit. 23.–29. junij 2024.

M.3. Trg dela in izobraževanje

M.3.1. Vsebina znanstveno-raziskovalnega dela

Nadaljevali smo z razvojem aplikacije izberi-studij.si. Pridobili smo tudi dostop do posodobljenih baz podatkov.

Leta 2024 je IER prvič sodeloval pri pripravi poročila "Future of Jobs Report 2025" Svetovnega gospodarskega foruma, ki je bilo objavljeno januarja 2025. Poročilo prvič vključuje tudi podatke in analize za Slovenijo, kar predstavlja pomemben mejnik za našo državo. Globalni makrotrendi na področjih tehnologije, gospodarstva, geopolitike, demografije in zelene tranzicije naj bi do leta 2030 ustvarili 170 milijonov novih delovnih mest, medtem ko naj bi jih 92 milijonov izgini, kar pomeni neto povečanje za 78 milijonov delovnih mest. Kljub temu je nujno potrebno izboljšanje veščin, saj naj bi se skoraj 40 % potrebnih veščin na delovnem mestu spremenilo. Vljučitev Slovenije v poročilo omogoča boljše razumevanje in primerjavo trendov na trgu dela ter potrebnih prilagoditev v naši državi. IER bo še naprej aktivno sodeloval pri raziskavah in analizah, ki prispevajo k razvoju slovenskega gospodarstva in družbe.

M.3.2. Rezultati znanstveno-raziskovalnega dela

Organizacija in udeležbe na konferencah, delavnicah in drugih dogodkih:

- Predstavitev prispevka "Informed Choices: Using Administrative Data to Compare Graduate Labor Market Outcomes by Field of Study" na Conference in quality in higher education, ki jo je organiziral NAKVIS (7. november 2024).

N. INFRASTRUKTURNI PROGRAM

Podpora infrastrukturnega programa raziskovalnemu programu in projektom IER se je v okviru razpoložljivih sredstev v letu 2024 odrazila preko zbiranja podatkov, priprave, vzdrževanja in uporabe podatkovnih baz, hkrati pa tudi z zagotavljanjem ustrezne znanstvene in strokovne literature, sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije, vzdrževanjem in posodabljanjem inštitutskega spletišča ter zagotavljanjem pomoči pri razvoju, vzdrževanju in dopolnjevanju metodoloških in programskih orodij, ki so ključni za izvedbo raziskovalnega programa in projektov Inštituta. Aktivnosti infrastrukturnega programa so se zrcalile tudi v realizaciji tehnične obdelave rezultatov pri izdelavi končnih poročil in diseminaciji rezultatov naročnikom in zainteresirani javnosti – med drugim smo v letu 2024 pripravili in izdali štiri znanstvene in strokovne monografije v okviru knjižne zbirke EkonomIERa, dve z letnico 2024 sta pa še v pripravi in bosta izdani v začetku leta 2025.

P. PEDAGOŠKO DELO IN MENTORSTVA

V letu 2024 je v pedagoškem procesu univerz in drugih visokošolskih institucij sodelovalo 10 raziskovalcev Inštituta. Sodelovali so z Ekonomsko fakulteto UL, Doba fakulteto, Fakulteto za matematiko in fiziko UL ter Pravno fakulteto UL in bili skupno udeleženi v izobraževalnem procesu pri 23 predmetih. Sedem raziskovalcev IER je bilo vključenih v mentorstvo/somentorstvo, pri čemer so bili mentorji trem študentom pri doktorskih disertacijah, šestim študentom pri magistrskih delih in sedmim študentom pri diplomskih delih ter bili somentorji sedmim študentom pri magistrskih delih.

R. IZOBRAŽEVANJA

Vzgoja in izobraževanje mladih raziskovalcev – v letu 2024 so delo na doktorskem študiju nadaljevali trije mladi raziskovalci. Dr. Darja Zabavnik v začetku novembra 2024 prejela nagrado prof. dr. Ivana Ribnikarja, ki jo Banka Slovenije podeljuje za najboljše doktorsko delo na širšem področju bančništva, financ in makroekonomije. Nagrada je priznanje za doktorsko disertacijo z naslovom »The Effects of Financial Frictions on the Real Economy and Fiscal Dynamics« pod mentorstvom prof. dr. Miroslava Verbiča z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani.

Vzgoja in izobraževanje raziskovalnih sodelavcev: v letu 2024 se je raziskovalec IER udeležil šole modeliranja EcoMod (Energy and Environmental CGE). Gre za intenzivno šolo na višji stopnji. Osredotoča se na modeliranje energije ter emisij toplogrednih plinov. Šola je dostopna le izkušenim modelarjem ter alumnijem EcoMod. EcoMod je vodilna raziskovalna institucija posvečena spodbujanju naprednih statističnih in ekonometričnih tehnik v ekonomski politiki in odločanju.

Svoje znanje so raziskovalci širili tudi z aktivnim sodelovanjem na sestankih, delavnicah ali posvetovanjih, ki so bili organizirani v okviru domačih in mednarodnih projektov.

S. ČLANSTVO V ORGANIZACIJAH

V letu 2024 smo postali člani Regional Studies Association, v zadnjih letih pa je infrastrukturni projekt SHARE nadgradil partnerstvo s prijavo skupnih projektov, zato udeležbo v »projektu« SHARE štejemo med članstvo IER v relevantnih slovenskih in mednarodnih združenjih/partnerstvih. IER je tudi član Gospodarske zbornice Slovenije.

Raziskovalci IER so bili v letu 2024 člani uredniških odborov več znanstvenih revij (South East European Journal of Economics and Business, Panoeconomicus, Business Review (AJG)). Raziskovalci in raziskovalci so recenzenti pri več revijah (npr. Bayesian Analysis, Journal of Cultural Economics, Journal of the Royal Statistical Society – Series A, Statistics in Society, Journal of the Royal Statistical Society – Series B, Statistical Methodology ...). Poleg tega so bili strokovni evaluatorji raziskovalnih projektov, pri tem en raziskovalec pri programu Obzorje Izvajalske agencije za raziskave (REA) ter Izvajalske agencije za zdravje in digitalno tehnologijo (HaDEA) Evropske komisije in ena raziskovalka za agencijo CINEA LIFE Energy & Climate Unit Evropske komisije.

Raziskovalci IER so v letu 2024 nadaljevali tudi sodelovanje v sosvetih Statističnega Urada RS. Skupno so bili člani ali predsedniki v 11 sosvetih: Sosvet za nacionalne račune, finančne in monetarne statistike, Sosvet za regionalne statistike, Sosvet za sodelovanje z raziskovalci, Sosvet za statistiko cen, Sosvet za statistiko izobraževanja in usposabljanja, Sosvet za statistiko kulture, Sosvet za statistiko raziskovalno-razvojne dejavnosti in tehnologije, Sosvet za statistiko zdravja, Sosvet za statistiko zunanje trgovine, sosvet za statistiko življenjske ravni in socialne zaščite, Sosvet sosvet za tretje življenjsko obdobje. Dve raziskovalki sta tudi predsednici sosvetov (Sosvet za sodelovanje z raziskovalci, Sosvet za statistiko kulture).

Po en sodelavec IER je bil član Znanstvenoraziskovalnega sveta za interdisciplinarne raziskave ARIS ter Odbora za gospodarstvo LUR.

Raziskovalec IER je bil v letu 2024 član sekcije Emerging Applications pri statističnem združenju Royal Statistical Society. V okviru sekcije opravlja vlogo »Meetings Secretary« in je njen predstavnik v odboru za organizacijo Discussion Paper Meetings. V okviru sekcije je tudi organiziral občasne spletne seminarje

in posebne sekcije na konferencah ter koordiniral osrednji diskusijski poziv RSS na temo analize podatkov občanske znanosti (Analysis of Citizen Science Data). Raziskovalec IER je bil član znanstvenega odbora konference SHARE – Gateway User Conference, Berlin, Nov. 6-8, 2024, raziskovalka IER je bila članica znanstvenega odbora RISK-2024 (COP-29). The Sixth Eurasian Conference Innovations in Minimization of Natural and Technological Risks of Climate Changes: Methodology and Practice.

Raziskovalec IER v okviru pobude Young Statisticians Europe pri osrednjem evropskem združenju nacionalnih statističnih društev FENStatS vse od njegovega začetka koordinira (in je sourednik) projekt YoungStatS. Projekt je namenjen predstavljanju tekočih objav vodilnih raziskovalcev v verjetnosti, matematični statistiki, ekonometriji in podatkovni znanosti, spletnim seminarjem za vodilne mlajše raziskovalce teh področij, ter spodbujanju sodelovanj med mladimi raziskovalci teh področij. Projekt vse od začetkov podpirata združenji Bernoulli Society ter Institute of Mathematical Statistics (IMS) in je edini takšen v mednarodnem merilu. Raziskovalec IER je član metodoloških skupin CFEnetwork in CMStatistics.

9.5 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela

V letu 2024 ni bilo nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa. Delo od doma se je dokončno uveljavilo kot običajen način dela raziskovalcev. Spremenjena organizacija dela, sestanki, delavnice in konference, ki se izvajajo tudi preko spleta, so vplivali na spremenjen način dela, vendar smo bili v letu 2024 zopet priča dvigu pomena fizične prisotnosti, tako na Inštitutu kot pri udeležbi na konferencah in drugih dogodkih v tujini.

Dr. Valentina Prevolnik Rupel je bila 13. oktobra 2023 imenovana za ministrico za zdravje Republike Slovenije. Pridružil se ji je tudi dr. Marko Ogorevc (svetovalec v kabinetu ministrice), ki je na Inštitutu zaposlen le še dopolnilno v obsegu 20 %. Kljub zmanjšanju števila zaposlenih smo leta 2024 uspešno izvedli vse zastavljene naloge, vendar odsotnost dveh zaposlenih vpliva na prihodke in odhodke.

9.6 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let

9.6.1 Ocena uspeha raziskovalne dejavnosti JRZ v letu 2024 v primerjavi z obdobjem 2019–2023 in doprinos k razvoju znanosti in družbe

Inštitut si je v Programu dela 2019–2023 za doseg primernega okolja za normalno znanstveno-raziskovalno delo in razvoj zastavil naslednje dolgoročne cilje (strateške usmeritve):

- Postopno povečevanje sredstev za temeljne raziskave (raziskovalni program, temeljni oziroma post-doktorski projekti) s ciljem doseganja vsaj polovice prihodkov: Sredstva za temeljne raziskave so se dvignila in v letu 2023 predstavljajo dobrih 25 %. S uspešnostjo pri pridobivanju temeljnih projektov in z vzpostavitvijo stabilnega financiranja se je izboljšala stabilnost (predvidljivost) in s tem dolgoročnost raziskovalnega dela. Če je imel Inštitut leta 2019 le 3 »temeljne raziskave« (raziskovalni program, temeljni oziroma post-doktorski), je ta številka leta 2024 znašala že 5, pri tem smo bili uspešni tudi na razpisih v letu 2024. Tako smo v letu okrepili aktivnosti na področju znanstvene odličnosti, saj smo okrepili prijavljanje na javne razpise, ki jih objavlja ARIS (npr. temeljni projekti), kar bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih. Pridobili smo še en temeljni projekt, in sicer kot vodilni partner. Tako smo v letu 2024 izvajali pet temeljnih projektov, ki so bili odobreni v preteklem oziroma preteklih letih. V letu 2024 smo na Javnem razpisu za (so)financiranje projektov okvirnih programov

EU – projekti ERC perspektiva pridobili financiranje prilagojenega raziskovalnega projekta z naslovom Nadgrajevanje ocenjevanja ekonomskih učinkov v dobi umetne inteligence. Pridobili smo tudi projekt FIRMLAB: Vloga podjetij pri neenakostih na trgu dela: Dokazi iz Hrvaške in Slovenije v zadnjih petdesetih letih Projekt bomo izvedli v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto iz Zagreba (Javni razpis za (so)financiranje slovenskega dela skupnega raziskovalnega projekta, kjer HRZZ (Hrvatska zaklada za znanost) deluje v vlogi vodilne agencije v letu 2024).

- Težnja k ustreznemu uravnoteženju razmerja med temeljnimi in uporabnimi/razvojnimi raziskavami ter nadaljevanju postopnega zmanjševanja števila majhnih in razdrobljenih raziskav – s tem bi zagotovili primerno okolje za normalno znanstveno-raziskovalno delo na področju ekonomije: Delno smo uspeli uravnotežiti razmerje med temeljnimi in uporabnimi/razvojnimi raziskavami. Še vedno je število manjših raziskav precej visoko, vendar so pomembne za razvoj Inštituta, saj omogočajo aplikativno uporabo znanja raziskovalcev Inštituta. Posledično je število in delež uporabnih/razvojnih raziskav (ciljni raziskovalni projekti, infrastrukturni program in ostalo financiranje ARIS, sofinanciranje ministrstev, mladi raziskovalci) še vedno zelo visok. V letu 2024 smo na Inštitutu izvajali enajst projektov Ciljnega raziskovalnega programa (CRP). CRP-i omogočajo aplikacijo novih modelov, metod, analiz ter nadaljnji razvoj relevantnih teorij, razvitih v okviru temeljnega raziskovanja. Tak način sodelovanja zagotavlja pripravo ustreznih strokovnih podlag, izdelavo ocen posledic posameznih ukrepov in/ali reform posameznih sistemov (socialne, trga dela, izobraževanja ...). V letu 2024 smo pridobili tudi projekte, ki neposredno naslavlja izzive posameznih ministrstev pri pripravi in izvajanju javnih politik, kot so Evalvacija ukrepov S4, Analiza stanja za pripravo Socialnega načrta za podnebje, Evalvacija uresničevanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030, Analiza smotnosti vključitve Slovenije v mednarodno raziskovalno infrastrukturo IFMIF-DONES, Analiza cen kmetijsko-živilskih pridelkov in proizvodov ter Metodologija za izvajanje strategije IL 2030. V letu 2024 smo pridobili tudi osem projektov podjetniškega svetovanja. K doseganju zastavljenega cilja bo pripomoglo stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.
- Prizadevanje za pridobitev rednega financiranja sedanjih projektov infrastrukturnega pomena, ki bi jih morali izvajati kot javno službo – delovanje v smeri zagotovitve dolgoročnega sodelovanja s posameznimi uporabniki znanja s ciljem rednega in stabilnega dotoka sredstev in širjenja znanja na specializiranih področjih: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2N), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 14. decembra 2023, v 12.a členu določa, da Inštitut za ekonomska raziskovanja na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja in z njim povezanimi vsebinami na področju trga dela, socialnih transferjev in davkov za ministrstvo, pristojno za delo, opravlja naslednje naloge: i) izvaja vzdrževanje in posodabljanje mikrosimulacijskih modelov na področju pokojnin, trga dela in socialnih transferjev; ii) pripravlja izračune, analize in ukrepe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sredstva za naloge iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije. V letu 2024 smo prvič podpisali pogodbo z MDDSZ. Konec leta 2024 smo podpisali pogodbo za leto 2025.
- Zagotavljanje razvoja nekaterih pomembnih, še nepokritih ali le delno pokritih raziskovalnih področij: V obdobju smo okrepili nekatera raziskovalna področja (okolje, energetika, kreativne industrije ...) in uspeli razviti in nadgraditi modele in metodologije (npr. mikrosimulacijski modeli, energetske model, model ocenjevanja družbenih učinkov, analiza megatrendov, strateško upravljanje ...). Leta 2024 je IER prvič sodeloval pri pripravi poročila "Future of Jobs Report 2025" Svetovnega gospodarskega foruma, ki je bilo objavljeno januarja 2025. Poročilo prvič vključuje tudi podatke in analize za Slovenijo, kar predstavlja pomemben mejnik za našo državo.

V primerjavi s prejšnjimi leti (2019-2023) smo tudi:

- Okrepili projektno sodelovanje z visokoškolskimi zavodi. Zastavljeno vrednost 5 smo presegli za več kot 100 %. Presegli smo tudi zastavljeno število raziskovalcev IER, ki sodelujejo v pedagoškem procesu: ciljna vrednost kazalnika je bila 8, dosežena pa 10, saj je leta 2024 v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov sodelovalo 10 raziskovalcev.
- Medtem ko nismo vložili nobene patentne prijave v Sloveniji in leta 2022 eno v tujini, pa smo leta 2023 ustvarili 4 inovacije in v letu 2024 2 inovaciji, medtem ko je bila načrtovana vrednost tega kazalnika 0. Torej smo na tem področju zelo uspešni v primerjavi s preteklostjo.
- Na Inštitutu skrbimo za uravnoteženost spolov, kar je razvidno iz kazalnikov Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %) ter Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %).
- Okrepili smo mednarodno prepoznavnost, predvsem smo aktivnosti v zadnjih letih usmerili na pridobivanje projektov, financiranih iz programa Obzorje Evropa. Tako smo izvajali delo na že odobrenih projektih (projekta Obzorje Evropa, COST, ENASSP, EUROMOD 2021–2024, SHARE). V letu 2024 smo pridobili projekt Obzorja Evropa Social Aspects of the Green Transition (SoGreen) ter EUROMOD 2025–2028. V letu 2024 smo zaključili projekt priprave slovenske strategije intelektualne lastnine, ki ga je financirala WIPO (World Intellectual Property Organization).
- Pri mednarodnem sodelovanju – mobilnosti smo precej pasivni, kar je upošteval že Razvojni program 2019–2023 z zelo nizkimi ciljnim vrednostmi. Pri kazalniku Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ (v osebah), smo dosegli zastavljeni cilj. K omejeni mednarodni mobilnosti v obdobju 2019–2023 je prispevala tudi epidemija covid-19, ki je po eni strani omejila fizično gibanje in po drugi strani spodbudila virtualna srečanja. Tako je mednarodno sodelovanje danes veliko lažje, kot je bilo v preteklosti. To še posebej velja za družboslovje.
- Okrepili smo komunikacijske aktivnosti, s katerimi se prizadevamo za večjo prepoznavnost rezultatov našega dela in znanosti v slovenski družbi (strokovna in splošna javnost) in uveljavitev njenega pomena za splošni družbeni in gospodarski razvoj. Tako smo krepili promocijo znanstvenih in razvojnih dosežkov v medijih, na konferencah in seminarjih. V letu 2023 smo tudi ustanovili Delovno skupino za komunikacijo, katere namen je izboljšati notranjo (interno) in zunanjo komunikacijo Inštituta. Posodobili smo spletno stran inštituta, ki jo sprotno ažuriramo, objavljamo tudi na omrežjih LinkedIn in Facebook. IER je tudi en od sofinancerjev spletne revije Alternator.

Na podlagi zgornjih ugotovitev lahko povzamemo, da je bil Inštitut za ekonomska raziskovanja v letu 2024 v primerjavi s prejšnjimi leti (obdobje 2019–2023) uspešen.

9.6.2 Investicije in nakup raziskovalne opreme

V letu 2024 smo dokončali zamenjavo oken na poslovni zgradbi IER. Celotna vrednost investicije zamenjave vseh oken na poslovni stavbi IER je znašala 315.554,92 EUR.

Program investicij v obdobju 2019–2023 je vseboval načrtovano redno zamenjavo amortizirane strojne (računalniki, strežniška oprema) in programske računalniške opreme (STATA, Office, Gams, MS365). V obdobju 2019–2023 smo sledili načrtom iz programa in vsako leto posodobili računalniško in programsko opremo. Za ta namen smo porabili 46.533 EUR leta 2019, 36.281 EUR leta 2020, 37.646 EUR leta 2021, 7.018 EUR leta 2022, 24.978 EUR leta 2023. Tudi v letu 2024 smo nadaljevali z nakupom raziskovalne opreme, in sicer je bil skupen znesek 55.388,95 EUR.

9.6.3 Kadri

Število zaposlenih, izraženih v FTE, je bilo 19,7 na dan 1. 1. 2018. Število se je povečalo na 24,1 na dan 1. 1. 2025. Če dodatno upoštevamo, da od oktobra 2023 mirujejo pogodbene pravice dvema raziskovalcema v višini 1,8 FTE (z enim raziskovalcem smo sklenili dopolnilno pogodbo v obsegu 20 %, in sicer za čas trajanja mandata ministrice za zdravje), potem smo bili v zadnjih letih uspešni pri kadrovske krepitvi Inštituta.

9.7 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja in ukrepi za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja

Glede na program dela in poročilo o poslovanju za leto 2024 ocenjujemo, da je bilo poslovanje Inštituta za ekonomska raziskovanja učinkovito in gospodarno.

Gospodarnost poslovanja je eno od osnovnih vodil Inštituta. Izplačane so bile zakonsko in s kolektivnimi pogodbami za javni sektor in raziskovalno dejavnost predpisane določene plače in drugi prejemki ter omejeno dodatek za povečan obseg dela ter nadure. Stroški materiala in storitev so podvrženi učinkovitemu nadzoru. V letu 2023 sta bila z namenom še boljšega nadzora in odpravo tveganj sprejeta Navodila o izvajanju evidenčnih naročil ter Navodila o službenih potovanjih. Navodilo o izvajanju evidenčnih naročil smo dopolnili decembra 2024, leta 2024 smo sprejeli tudi Pravilnik o službenih karticah.

9.8 Ocena notranjega nadzora javnih financ in opis ugotovitev revizorja

Notranji nadzor javnih financ opredeljujejo Zakon o javnih finančah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18 in 195/20 – odl. US), Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE), Zakon o izvrševanju proračuna RS (za leto 2020), Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna RS (za leto 2020) in Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (Ur. list RS, 72/02).

Skladno s 53. členom Zakona o računovodstvu kontroliranje podatkov in notranje revidiranje uredijo pravne osebe javnega prava v skladu s predpisi in računovodskimi standardi.

Notranje revidiranje obvezno organizirajo pravne osebe javnega prava, ki jih določi minister, pristojen za finance, ob upoštevanju sredstev iz javnih financ v prihodkih obračunskega obdobja, če ta presega 417.294 EUR oziroma če je ustanovitvena vloga države ali lokalne skupnosti višja od 2.086.463 EUR.

Minister za finance je v odredbi o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Ur. l. RS, št. 97/02) v 8. členu predpisal, da morajo posredni uporabniki, ki so določeni v tej odredbi in so v letu 2000 izpolnjevali pogoje 2. odstavka 53. Zakona o računovodstvu, v letu 2002 vzpostaviti notranje revidiranje.

Skladno z 12. členom Pravilnika o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ, se je vodstvo Inštituta za ekonomska raziskovanja, ki je skladno z zgoraj navedeno odredbo ministra za finance posredni uporabnik državnega proračuna, odločilo za organizacijo oziroma vzpostavitev notranje revizije. Najvišje vodstvo javnega zavoda je odgovorno, da vzpostavi in ohranja nadzor nad poslovanjem, torej, da vzpostavi ustrezen sistem notranjih kontrol, ki morajo pokrivati vse vidike poslovanja zavoda.

Notranje revidiranje je neodvisna ocenjevalna funkcija znotraj organizacije, ki preiskuje in vrednoti njene dejavnosti (je storitev, namenjena lastni organizaciji). Cilj notranjega revidiranja je pomoč članom

organizacije pri uspešnem opravljanju njihovih nalog. V ta namen jih notranja revizija oskrbuje z analizami, ocenami, priporočili, nasveti in informacijami o pregledanih dejavnostih.

V skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ so PU, katerih letni proračun NE presega 500 mio SIT (2.086.463 EUR oz. 2,068 mio EUR) dolžni zagotoviti notranjo revizijo svojega poslovanja najmanj enkrat v obdobju vsakih treh let. Glede na višino prihodkov smo v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ dolžni zagotoviti notranjo revizijo svojega poslovanja najmanj enkrat vsaka 3 leta. Ker smo zadnjo notranjo revizijo opravili v letu 2021, smo v letu 2024 opravili notranjo revizijo, in sicer za leto 2023. Pri izboru zunanjega izvajalca notranjega revidiranja smo sledili dokumentu Obvezne vsebine pogodbe o oddaji storitev notranjega revidiranja zunanjemu izvajalcu storitev notranjega revidiranja v primeru, ko si proračunski uporabnik notranje revidiranje v celoti zagotavlja z najemom zunanjega izvajalca, ki jih je pripravil Urad za nadzor proračuna. Zunanji izvajalec je bil izbran na temelju novega registra zunanjih izvajalcev (veljaven od 24. 1. 2024), ki ga je v skladu z določili 100. b. člena Zakona o javnih finančah objavil Urad za nadzor proračuna.

Najavo začetka postopka notranje revizije smo prejeli 18. 7. 2024. Predmet rednega notranje revizijskega pregleda je bilo področje naročanja blaga, storitev in gradenj po evidenčnem postopku.

Notranjim revizorjem revizijske službe smo omogočili vso potrebno podporo pri zagotavljanju ustrezne dokumentacije in informacij in predložili zahtevano dokumentacijo v elektronski obliki po seznamu dokumentacije, ki jo je bilo potrebno pripraviti za izvajanje revizije.

Po izvedbi pregleda je notranji revizor izdal osnutek poročila notranje revizije (13. 9. 2024). Po pregledu poročila smo se z notranjo revizorko srečali na sestanku in uskladili razumevanje določenih ugotovitev. Nato je JRZ IER pisno posredoval pripombe oziroma dopolnitve na vsebino osnutka poročila.

Končno poročilo o opravljeni notranji reviziji za JRZ IER, ki je bila izvedena na področju naročanja blaga, storitev in gradenj po evidenčnem postopku, smo prejeli 23. 9. 2024. V njem je bilo po posameznih področjih poslovanja na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti v obliki tabele podanih 6 priporočil s stopnjo pomembnosti (3 VSP in 3 SSP):

- visoka stopnja pomembnosti (VSP) – izvedba priporočila je nujna za poslovanje in zahteva takojšnje ukrepanje predstojnika, saj se nanaša na odpravljanje neskladnosti s predpisi,
- srednja stopnja pomembnosti (SSP) – izvedba priporočila se nanaša na izboljšanje poslovanja in je nujna za poslovanje ter zahteva ukrepanje predstojnika,
- majhna stopnja pomembnosti (MSP) – izvedba priporočila je zaželena in predpostavlja ukrepanje predstojnika, saj se nanaša na izboljšanje poslovanja.

Notranja revizorka je pohvalila sprejetje Navodila o izvajanju evidenčnih naročil na Inštitutu za ekonomska raziskovanja, s katerim so določene naloge odgovornih oseb v procesu oddaje javnih naročil, za katere se določbe ZJN-3 ne uporabljajo. Smo pa na njeno opozorilo njegovo vsebino na določenih delih, kjer nedoločno ali nepravilno ureja pravna razmerja, ustrezno popravili in dopolnili kot dopolnitev Navodila o izvajanju evidenčnih naročil. Pripravili smo nov interni akt Pravilnik o uporabi službenih plačilnih kartic na Inštitutu za ekonomska raziskovanja, na podlagi priporočil pa smo vzpostavili dodatne notranje kontrole znotraj JRZ.

Direktor mora najkasneje v roku 90 dni od izdaje končnega poročila pripraviti načrt uresničitve ukrepov za odpravo nepravilnosti oziroma izboljšanje poslovanja, o čemer mora obvestiti vodjo revizijske službe s končnim poročilom o načrtu uresničitve ukrepov, ki je bilo poslano notranji revizorki 18. 12. 2024.

Priloga: Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ

9.9 Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi

Raziskovalno delo smo v celoti izvedli v skladu programom dela.

9.10 Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Raziskovalni program Inštituta za ekonomska raziskovanja je že v svoji osnovi vpet v družbenoekonomski razvoj Slovenije. Poudarek je predvsem na aktivnostih, ki se povezujejo z gospodarstvom, socialo, varstvom okolja, regionalnim razvojem in urejanjem prostora.

Na Inštitutu z raziskovalnim delom sledimo razvojni politiki Slovenije, vsebovane v Strategiji gospodarskega razvoja, in prispevamo k izboljšanju mednarodne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, nadaljnjemu razvoju tehnološke, znanstvenoraziskovalne in inovacijske politike, izboljšanju korporativnega upravljanja in razvojnih strategij podjetij, povečanju človeškega kapitala, izboljšanju spremljanja in napovedovanja razvoja izobraževanja/vseživljenjskega učenja. Aktivnosti so namenjene tudi zagotovitvi znanstveno analitičnih podlag za oblikovanje socialnovarstvene, družinske in prebivalstvene politike in uvrstitvi Slovenije v evropskem prostoru, analizi ekonomskih kot tudi znotraj in medgeneracijskih prerazdelitvenih učinkov različnih možnih strategij financiranja sistema socialne varnosti, zdravstva in dolgotrajne oskrbe, izboljšanju rabe virov, namenjenih področju zdravstva, in odločitvev plačnikov za zagotavljanje solidarnega, učinkovitega in finančno vzdržnega zdravstvenega sistema. Aktivnosti so bile tudi v letu 2024 namenjene analizi regionalne politike, načrtovanju prostorskega razvoja, zagotavljanju optimalne rabe naravnih virov, odločitvam lokalnih skupnosti za ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine, trajnostnemu razvoju posameznih družbenih področij in panog, k razvoju prakse vrednotenja narave ter prakse kompleksnega ocenjevanja narave in izražanja preferenc s strani državljanov, promociji države z izvedbo ekonomsko upravičenih investicij na področju varovanja naravne in kulturne dediščine, izboljšanju kvalitete razvojnih dokumentov, ki se predlagajo posameznim direktoratom EU, pripravi kvalitetnih analitičnih podlag nosilcem ekonomske politike za kvalitetnejše odločanje in vodenje konsistentne ekonomske politike v okviru EU.

Raziskovalne vsebine so torej osredotočene na proučevanje gospodarskih, socialnih in okoljskih razvojnih dejavnikov kot tudi medgeneracijske in prostorske dimenzije trajnostnega razvoja, ugotavljanje njihovih pomanjkljivosti in s tem izdelavo strokovnih podlag za opredelitev mehanizmov za izvedbo Strategije razvoja Slovenije. Vsebine, ki jih obravnavajo raziskovalci, so neposredno uporabne pri aktivnostih različnih ministrstev in služb, ki z izvajanjem sprejetih ekonomskih in socialnih reform za povečanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva skrbijo za praktično operacionalizacijo Strategije razvoja Slovenije in drugih strateških dokumentov na področju gospodarstva, sociale, varstva okolja, regionalnega razvoja in urejanje prostora (npr. zakoni, strategije, akcijski načrti, uredbe, pravilniki ...).

Kot specializiran inštitut na področju razvoja se tako pri svojem delu povezujemo predvsem z različnimi ministrstvi (npr. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije; Ministrstvo za finance; Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport; Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo; Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano;

Ministrstvo za naravne vire in prostor; Ministrstvo za kulturo; Ministrstvo za solidarno prihodnost; Ministrstvo za regionalni razvoj in kohezijo; Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino), uradi (npr. Urad za makroekonomske analize in razvoj), javnimi agencijami in javnimi skladi, regionalnimi razvojnimi agencijami (npr. RRA LUR), občinami in podjetji.

9.11 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih

Preglednica 5: Realizacija nakupa opreme za leto 2024

Zap. št.	Vrsta opreme	Načrt 2024 (v EUR)	Realizacija 2024 (v EUR)	Vir financiranja
a	b	c	d	e
1	raziskovalna in druga oprema (skupna vrednost opreme, z nabavnimi vrednostmi pod 10.000 evrov)	44.500,00	28.946,38	ARIS, presežek
2	Raziskovalna oprema (skupni znesek opreme, ki ima vrednosti višje od 10.000 evrov)	26.500,00	26.442,57	ministrstvo
	SKUPAJ	71.000,00	55.388,95	

V letu 2024 smo nabavili prenosne računalnike, licence STATA, požarni zid Watchguard, laserski barvni tiskalnik, ergonomsko oblikovan pisarniški stol, mobilni telefon in pomivalni stroj za čajno kuhinjo.

V letu 2024 smo nabavili licenco STATA za 5 uporabnikov, katere nabavna vrednost je bila nad 10.000 EUR.

Preglednica 6: Realizacija investicijskega vzdrževanja v letu 2024

Zap. št.	Opis in vrsta del investicijskega vzdrževanja	Načrt 2024 (v EUR)	Realizacija 2024 (v EUR)	Vir financiranja	Opombe
a	b	c	d	e	f
1	zamenjava vseh oken - poslovna stavba IER (nadzor, priprava JN)	14.620,28	14.620,28	7.970,10 EUR (prihodki od najemnin, obresti), 4.457,14 EUR ARIS, 2.193,04 EUR (trg)	
2	javljalniki požara in zasilna razsvetljava - poslovna stavba IER (montaža, nadzor, priklop)	47.641,12	47.641,12	26.090,86 EUR (prihodki od najemnin, obresti), 14.404,09 EUR ARIS, 7.146,17 EUR (trg)	
	SKUPAJ	62.261,40	62.261,40		

Celotna vrednost investicijskega vzdrževanja priprave javnega naročila in nadzora pri zamenjavi vseh oken na poslovni stavbi IER je znašala 14.620,28 EUR. Celotna vrednost investicijskega vzdrževanja montaže, priklopa in nadzora javljalnikov požara in zasilne razsvetljave v poslovni stavbi IER je znašala 47.641,12 EUR.

9.12 Poročilo o uresničevanju 105. člena ZZrID (prenos premoženja)

V skladu s 1. odstavkom 105. člena ZZrID smo oktobra 2022 na MIZŠ poslali popravke na osnutek pogodbe o brezplačni odsvojitvi nepremičnine Republike Slovenije v last javnega raziskovalnega zavoda. Gradivo je bilo poslano v medresorsko usklajevanje in nato še na Vlado. Na odziv MIVZ še čakamo.

9.13 Poročilo o izvajanju investicijskega projekta

Preglednica 7: Realizacija investicij v letu 2024

Zap. št.	Investicijski projekt	Načrt 2024 (v EUR)	Realizacija 2024 (v EUR)	Vir financiranja	Opombe
a	b	c	d	e	f
1	zamenjava vseh oken - poslovna stavba IER (nadzor, priprava JN)	315.554,92	315.554,92	OS - AM 30 let - 268.221,67 EUR (ARIS, presežki, obresti), 47.333,25 EUR (trg)	strošek AM na leto 9.466,65 EUR
	SKUPAJ	315.554,92	315.554,92		

Celotna vrednost investicije zamenjave vseh oken na poslovni stavbi IER je znašala 315.554,92 EUR in jo v registru osnovnih sredstev vodimo pod inventarno številko. Vrednost se bo amortizirala 30 let in letni strošek amortizacije bomo v skladu s sodilom delili na javno službo in trg.

Investicijski projekt je bil v celoti izveden in zaključen v drugi polovici leta 2024 v skladu z načrtom. Amortiziranje poslovne stavbe IER bo zaključena v letu 2026 in se bo strošek amortizacije te investicije, ki je za polovici manjši od trenutnega stroška amortizacije poslovne stavbe IER, lahko v celoti pokrival iz tekočih prihodkov. Menjava oken je bila nujna zaradi slabe tesnitve oken. Za analizo vpliva na stroške ogrevanja trenutno še nimamo dovolj podatkov.

9.14 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbena struktura

9.14.1 Število zaposlenih glede na vir financiranja na dan 1. 1. 2024 in 1. 1. 2025 v primerjavi z načrtom na dan 1. 1. 2025

Preglednica 8: Pregled števila zaposlenih na dan 1. 1. 2024, načrt na dan 1. 1. 2025 (zadnji rebalans) in število zaposlenih na dan 1. 1. 2025 po virih financiranja

Viri	Realizacija 1. 1. 2024	Načrt 1. 1. 2025 (zadnji rebalans za leto 2024)	Realizacija 1. 1. 2025	Odstopanje realizacije od načrta (1.1.2025)
1. Državni proračun				
2. Proračun občin				
3. ZZS IN ZPIZ				
4. Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (na primer takse, pristojbine, koncesnine, RTV-prispevek)				
5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	1,6	1,6	0,9	56,3

6. Nejavna sredstva za opravljanje javne službe				
7. Sredstva prejetih donacij				
8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna	2	0,6	0,7	116,7
9. Sredstva proračuna za zaposlene iz prvega, drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej				
10. Sredstva iz sistema javnih del				
11. Sredstva stabilnega financiranja, raziskovalnih projektov ter sredstva za projekte in programe, namenjene za internacionalizacijo, odprtost in kakovost v izobraževanju in znanosti	19,5	22,7	22,3	98,2
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 11. TOČKE	23,1	24,9	23,9	96,0
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 1., 2., 3. in 4 TOČKE	0	0	0	0
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. TOČKE	23,1	24,9	23,9	96,0

Obrazložitev odstopanj realizacije od kadrovskega načrta za leto 2024:

Pri ugotavljanju števila zaposlenih glede na vir financiranja smo uporabljali metodologijo, ki temelji na uporabi učinkovitih ur dela glede na vir. Skupno število zaposlenih na dan 1. 1. 2024 se je v primerjavi s stanjem na dan 1. 1. 2023 zmanjšalo za 1,6 (skupaj torej 23,1 zaposlenih), kar je posledica mirovanja pogodbenih pravic dvema raziskovalcema v višini 1,8 FTE. Na dan 1. 1. 2025 smo imeli zaposlenih 23,9 FTE. Zaradi opravljanja znanstvenoraziskovalnega dela direktorja (dopolnilna zaposlitev v skladu z 62. čl. ZZrID) pa se je število FTE, financiranih iz postavke 11, zvišalo za 0,2. V letu 2024 smo zaposlili dva mlada raziskovalce, konec leta 2024 pa se je upokojil en raziskovalec. To je dodatno vplivalo na dvig vrednosti pri postavki 11. Do sprememb strukture zaposlenih glede na vire sredstev prihaja zaradi gibanja sredstev, pridobljenih iz posameznih virov v posameznih letih. Tako se je znižalo financiranje iz postavke 5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu, zelo pa so se znižala sredstva iz postavke 8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna. Razlog je zaključek petletnega projekta ESS »Nadgradnja analitičnih modelov na področju pokojninskega sistema«.

9.14.2 Število zaposlenih po plačilnih podskupinah, trajanju zaposlitve in po spolu na dan 31. 12. 2024

Preglednica 9: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah, trajanju zaposlitve in spolu, realizacija na dan 31. 12. 2024

Zap. št.	Plačna podskupina	PO VRSTI ZAPOSLOTITVE			PO SPOLU		
		Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v osebah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v osebah)		
		Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
a	POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)		1,0	1,0	1,0		1,0
b	RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)		14,0	14,0	6,0	8,0	14,0
c	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	1,0	1,0	2,0	2,0		2,0
d	MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	3,0		3,0	1,0	2,0	3,0
e	STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)			0,0			0,0
f	STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	1,0	3,0	4,0		4,0	4,0
g	ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)		2,0	2,0		2,0	2,0
h=a+b+c+d+e+f+g	SKUPAJ ZSPJS	5,0	21,0	26,0	10,0	16,0	26,0
i	RAZISKOVALCI - zaposlitev samo na podlagi 64. člena ZZrID oz. šestega odstavka 3. člena ZSPJS			0,0			0,0
j=h+i	SKUPAJ ZSPJS in 64. člen ZZrID	5,0	21,0	26,0	10,0	16,0	26,0
k (od a in b)	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (drugi in tretji odstavek 62. člena ZZrID) (DM plačne podskupine H1)	1,0		1,0	1,0		1,0
l (od b)	RAZISKOVALCI - zaposlitev za krajši čas od polnega na podlagi 64. člena ZZrID oz. šestega odstavka 3. člena ZSPJS ob hkratni zaposlitvi (za krajši čas od polnega) na DM plačne podskupine H1			0,0			0,0

Preglednica 10: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah, trajanju zaposlitve in spolu na dan 31. 12. 2024, v FTE

Zap. št.		PO VRSTI ZAPOSLOTITVE			PO SPOLU		
		Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v FTE)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2024 (realizacija) (v FTE)		
		Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
a	POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)		1,0	1,0	1,0		1,0
b	RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)		14,0	14,0	6,0	8,0	14,0
c	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	0,2	0,2	0,4	0,4		0,4
d	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (drugi in tretji odstavek 62. člena ZZrID) (DM plačne podskupine H1)	0,2		0,2	0,2		0,2
e	MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	3,0		3,0	1,0	2,0	3,0
f	STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)			0,0			0,0
g	STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	1,0	2,5	3,5		3,5	3,5
h	ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)		2,0	2,0		2,0	2,0
i=a+b+c+d+e+f+g+h	SKUPAJ ZSPJS	4,4	19,7	24,1	8,6	15,5	24,1
j	RAZISKOVALCI - zaposlitev na podlagi 64. člena ZZrID oz. šestega odstavka 3. člena ZSPJS			0,0			0,0
k=i+j	SKUPAJ ZSPJS in 64. člen ZZrID	4,4	19,7	24,1	8,6	15,5	24,1

9.14.3 Število raziskovalcev glede na skupine raziskovalnih nazivov in kategorije raziskovalcev po spolu, državljanstvu in starosti na dan 31. 12. 2024

Preglednica 11: Raziskovalci po spolu in po nazivih na dan 31. 12. 2024, v osehah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Moški	Ženske	Skupaj	Delež žensk (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	1	2	3	66,7
	Starejši raziskovalci	4	5	9	55,6
	Skupaj	5	7	12	58,3
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci			0	#DIV/0!
	Starejši raziskovalci	3	2	5	40,0

	Skupaj	3	2	5	40,0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci			0	#DIV/0!
	Starejši raziskovalci	2	1	3	33,3
	Skupaj	2	1	3	33,3
Skupaj	Mlajši raziskovalci	1	2	3	66,7
	Starejši raziskovalci	9	8	17	47,1
	Skupaj	10	10	20	50,0

Preglednica 12: Raziskovalci po državljanstvu in po nazivih na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	državljanstvo Republike Slovenije	državljanstvo držav, članic EU	državljanstvo drugih držav	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	2		1	3
	Starejši raziskovalci	9			9
	Skupaj	11	0	1	12
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci				0
	Starejši raziskovalci	5			5
	Skupaj	5	0	0	5
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci				0
	Starejši raziskovalci	3			3
	Skupaj	3	0	0	3
Skupaj	Mlajši raziskovalci	2	0	1	3
	Starejši raziskovalci	17	0	0	17
	Skupaj	19	0	1	20

Preglednica 13: Raziskovalci po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25 - 34 let	35 - 44 let	45 - 54 let	55 - 64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci		3					3
	Starejši raziskovalci		2	4	2	1		9
	Skupaj	0	5	4	2	1	0	12
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci				4	1		5
	Skupaj	0	0	0	4	1	0	5
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci							0
	Starejši raziskovalci				2	1		3
	Skupaj	0	0	0	2	1	0	3
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	3	0	0	0	0	3
	Starejši raziskovalci	0	2	4	8	3	0	17
	Skupaj	0	5	4	8	3	0	20

9.14.4 Število mladih raziskovalcev na dan 31. 12. 2024

Konec leta 2024 smo imeli na Inštitutu zaposlene tri mlade raziskovalce.

9.14.5 Število upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas, odpovedi pogodb o zaposlitvi iz poslovnega razloga po delovnih mestih (v FTE) v letu 2024

Preglednica 14: Število novih zaposlitev, upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas ter odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razlogov nesposobnosti v FTE v letu 2024

Šifra delovnega mesta	Naziv delovnega mesta	Število upokojitev (v FTE)	Število oseb, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi za določen čas (v FTE)	Število zaposlenih, ki jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti)(v FTE)	Število novih zaposlitev za nedoločen čas (v FTE)	Število novih zaposlitev za določen čas (v FTE)
H019004	Strokovno raziskovalni svetnik	1,0				
H017002	Mladi raziskovalec					2,0
SKUPAJ						

9.14.6 Število novih zaposlitev glede na trajanje zaposlitve po delovnih mestih (v FTE) v letu 2024

V preglednici poglavja 8.14.5.

9.14.7 Število tujih raziskovalcev, gostujočih pri nas, in domačih raziskovalcev, gostujočih v tujini glede na trajanje gostovanja in državo gostovanja

V letu 2024 nismo imeli gostujočih raziskovalcev. Prav tako ni noben naš raziskovalec gostoval v tujini.

9.14.8 Število odličnih tujih uveljavljenih znanstvenikov, gostujočih na IER v letu 2024

Na Inštitutu v letu 2024 nismo imeli gostujočega tujega uveljavljenega znanstvenika.

9.14.9 Število raziskovalcev, vključenih v pedagoški proces v letu 2024

Preglednica 2: Raziskovalci po posameznih značilnostih, zaposleni na JRZ na dan 31. 12. 2024, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2022 do vključno 31. 12. 2024 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1.1.2018 do vključno 31.12.2021 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1.1.2009 do vključno 31.12.2017 (v osebah)		Raziskovalci, ki so prvič doktorirali do vključno 31. 12. 2009 (v osebah)		Raziskovalci brez doktorata znanosti (v osebah)	Vsi raziskovalci	
		Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas		Skupaj	Raziskovalci, vključeni v pedagoški proces v letu 2024 (v osebah)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci									3	3	1
	Starejši raziskovalci	1	1	1	1	5	4	2	2		9	6
	Skupaj	1	1	1	1	5	4	2	2	3	12	7
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci										0	
	Starejši raziskovalci					3	2	2	2		5	2
	Skupaj	0	0	0	0	3	2	2	2	0	5	2
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci										0	
	Starejši raziskovalci									3	3	1
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	1
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	1
	Starejši raziskovalci	1	1	1	1	8	6	4	4	3	17	9
	Skupaj	1	1	1	1	8	6	4	4	6	20	10

9.14.10 Kratka pojasnila izvajanja kadrovskega načrta za leto 2024 in morebitnih odstopanj realizacije od kadrovskega načrta za leto 2024

Kot smo načrtovali, smo v oktobru 2024 zaposlili dva mlada raziskovalca. Konec leta 2024 se je upokojil eden od raziskovalcev, zato v letu 2025 načrtujemo nadomestno zaposlitev.

Struktura zaposlenih po posameznih virih financiranja je še vedno spremenjena, kar je posledica mirovanja pogodbenih pravic dvema raziskovalcema v višini 1,8 FTE. Od oktobra 2023 dvema raziskovalcema mirujejo pogodbene pravice, pri čemer je z enim še vedno sklenjena dopolnilna pogodba v višini 20 %, in sicer za čas trajanja mandata ministrice za zdravje.

Drugih odstopanj od kadrovskega načrta za leto 2024 ni bilo.

RAČUNOVODSKO POROČILO

1.1 Splošno

Davki

Inštitut za ekonomska raziskovanja (IER) je zavezanec za DDV, saj v skladu z Zakonom o davku na dodano vrednost presega obdavčljivi promet nad 50.000 EUR. Odbitni delež DDV je v letu 2024 znašal 14 %. IER je tudi zavezanec za davek od dohodkov pravnih oseb. V letu 2024 je znašal davek od dohodka pravnih oseb 3.104,11 EUR.

Sodila

Med prihodke dejavnosti javne službe upoštevamo sredstva, pridobljena od ARIS, ter sredstva, pridobljena iz EU. Med prihodke dejavnosti prodaje blaga in storitev na trgu upoštevamo vsa ostala sredstva, ki so bila pridobljena na javnih razpisih in za katera plačujemo davek na dodano vrednost. Z neposrednimi stroški obremenimo posamezen projekt glede na dejavnost, posredne stroške pa razdelimo sorazmerno glede na delež prihodkov od poslovanja javne službe oz. tržne dejavnosti v celotnih prihodkih preteklega leta.

1.2 Bilanca stanja

Preglednica 1: Povzetek obrazca Bilanca stanja IER na dan 31. 12. 2024

Zap. št.	Naziv	2024	2023	Indeks 24/23
	SREDSTVA			
A	DOLGOROČNA SREDSTVA IN			
	SREDSTVA V UPRAVLJANJU	532.138,45	239.569,00	222,1
B	KRATKOROČNA SREDSTVA	1.127.817,75	1.155.476,00	97,6
12	<i>Kratkoročne terjatve do kupcev</i>	<i>31.307,74</i>	<i>49.414,00</i>	<i>63,4</i>
14	<i>Kratkoročne terjatve do uporabnikov EKN</i>	<i>819.400,39</i>	<i>699.564,00</i>	<i>117,1</i>
19	<i>Aktivne časovne razmejitve</i>	<i>22.188,95</i>	<i>36.255,00</i>	<i>61,2</i>
C	ZALOGE	0,00	0,00	
	AKTIVA SKUPAJ	1.659.956,20	1.395.045,00	119,0
	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	3.113,03	2.699,00	115,3
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV			
D	KRATKOROČ. OBV. IN PASIVNE ČAS. RAZMEJ.	736.277,15	557.032,00	132,2
22	<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev</i>	<i>14.803,99</i>	<i>34.654,00</i>	<i>42,7</i>
23	<i>Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja</i>	<i>39.286,47</i>	<i>34.613,00</i>	<i>113,5</i>
29	<i>Pasivne časovne razmejitve</i>	<i>527.002,25</i>	<i>366.948,00</i>	<i>143,6</i>
E	LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	923.679,05	838.013,00	110,2
92	<i>Dolgoročne pasivne časovne razmejitve</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	
93	<i>Dolgoročne rezervacije</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	
9412	Presežek prihodkov nad odhodki	300.498,66	214.832,00	139,9
9413	Presežek odhodkov nad prihodki	0,00	0,00	
	PASIVA SKUPAJ	1.659.956,20	1.395.045,00	119,0
	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	3.113,03	2.699,00	115,3

Iz bilance stanja na dan 31. 12. 2024 je razvidno, da znaša bilančna vsota 1.659.956,20 EUR, kar pomeni 19 % povečanje v primerjavi z 31. 12. 2023. Povečanje bilančne vsote je predvsem posledica večjih dolgoročnih sredstev in večjih pasivnih časovnih razmejitev.

Obrazložitev podatkov iz bilance stanja

Obrazložitev podatkov iz bilance stanja zajema postavke, navedene v drugem odstavku 13. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur.l. RS, št. 133/23):

Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije, ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih

V letu 2024 nismo oblikovali dolgoročnih rezervacij.

Razlogi za izkazovanje presežka odhodkov nad prihodki v bilanci stanja ter izkazu prihodkov in odhodkov

Presežka odhodkov nad prihodki ne izkazujemo.

Metoda vrednotenja zalog gotovih izdelkov ter zalog nedokončane proizvodnje

Zalog gotovih izdelkov in nedokončane proizvodnje nimamo.

Podatki o stanju neporavnanih terjatev ter ukrepi za njihovo poravnavo oziroma razlog neplačila

Neporavnanih terjatev razen tistih, ki so nastale v decembru 2024 in so bile poravnane v januarju 2025, nimamo.

Podatki o stanju neporavnanih obveznostih, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo ter o vzrokih neplačila

Neporavnanih obveznosti, ki so do konca leta zapadle v plačilo, nimamo, obveznosti, ki so nastale konec decembra 2024, pa so bile poravnane v januarju 2025.

Viri sredstev, uporabljeni za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva ter dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe in posojila)

Sestavna dela sklada premoženja sta sklad premoženja v lasti Inštituta za neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva ter presežek prihodkov in odhodkov, namenjen za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo. Del presežka iz preteklih let smo porabili za pokrivanje stroška amortizacije. Dolgoročnih finančnih naložb nimamo oblikovanih.

Naložbe prostih denarnih sredstev

Prosta denarna sredstva na našem podračunu pri Upravi RS za javna plačila nalagamo v sistem enotnega zakladniškega računa države. Na dan 31. 12. 2024 smo imeli 720.000 EUR vezanih denarnih sredstev.

Razlogi za pomembnejše spremembe stalnih sredstev

Večja sprememba stalnih sredstev v letu 2024 je nastala zaradi zamenjave vseh oken na poslovni stavbi IER in nabave osnovnih sredstev, večinoma prenosnikov s priklopnimi postajami in licenc STATA ter odpisa zastarele in neuporabne programske opreme in druge opreme.

V letu 2024 smo nabavili novo opremo in drobni inventar v skupni višini 49.470,23 EUR po načelu poslovnega dogodka, predvsem za nadomestitev računalnikov in druge računalniške ter programske opreme, za licence, barvni laserski tiskalnik, pisarniški stol, znanstveno literaturo in pomivalni stroj.

Na podlagi ogleda ter izjav zaposlenih, ki so uporabljali posamezna osnovna sredstva oziroma drobni inventar, je inventurna komisija ob inventurnem popisu na dan 31. 12. 2024 ugotovila, da so nekatera osnovna sredstva in drobni inventar iztrošena oziroma neuporabna, in jih je predlagala za odpis v skupni vrednosti 54.147,92 EUR. Predlagani odpisi osnovnih sredstev in drobnega inventarja na dan 31. 12. 2024 niso imeli več sedanje vrednosti in so bili že v preteklih letih v celoti amortizirani.

Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih izvenbilančne evidence

Na kontih izvenbilančne evidence zaradi preglednosti vodimo evidenco o stanju rezervnega sklada za počitniško kapaciteto v Kranjski Gori in delež, ki ga imamo v skupnem zaklonišču z UL EF.

Podatki o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in neopredmetenih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti

Za nemoteno poslovanje še vedno uporabljamo nekatera opredmetena osnovna sredstva, ki so že v celoti odpisana. To so računalniki, računalniška mreža in pohištvo.

Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja JRZ

/

Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki na AOP 052 po letih

V bilanci stanja izkazujemo presežek prihodkov nad odhodki iz tekočega leta, ki znaša 85.922,60 EUR, in presežek prihodkov nad odhodki iz preteklih let (AOP 052).

Preglednica 2: Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki na AOP 052 po letih

Leto	Znesek (v EUR)	Sklep	Namen razporeditve
2019	67.516,86	Vlada RS / 1. 9. 2020	nakup raziskovalne opreme
2020	21.329,00	Vlada RS / 13. 7. 2021	nakup raziskovalne opreme
2021	45.333,49	UO IER / 28. 2. 2022	nakup raziskovalne opreme
2022	35.476,43	UO IER / 23. 2. 2023	investicijsko vzdrževanje
2023	44.920,28	UO IER / 27. 2. 2024	investicije, nakup raziskovalne opreme
2024	85.922,60		
SKUPAJ	300.498,66		

Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme

Na IER trenutno ne razpolagamo z raziskovalno opremo, ki se odpisuje v skladu z vrstico pod zap. Št. II. 3 "Oprema za raziskovanje" v prilogi Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Pasivne časovne razmejitev po namenih in vrednostih

Pasivne časovne razmejitev v znesku 527.002,25 EUR predstavljajo: 360.590,09 EUR neporabljenih sredstev v okviru stabilnega financiranja ter 166.412,16 EUR neporabljenih sredstev ostalih projektov, ki

smo jih prenesli v leto 2025 – od tega 29.973,85 EUR od projektov v okviru tržne dejavnosti in 136.438,31 EUR v okviru javne službe.

Preglednica 3: Pasivne časovne razmejitve po namenih in vrednostih

Zap. št.	Kratkoročno odloženi prihodki po viru financiranja	Znesek v EUR
1.	Projekti po pogodbi z ARIS	401.945,83
	- od tega stabilno financiranje	360.590,09
2.	Nacionalni projekti - drugi proračunski viri	13.939,66
	- od tega MVZI	0,00
3.	Projekti EU	81.142,91
4.	Drugi mednarodni projekti	0,00
5.	Tržni projekti	29.973,85
	SKUPAJ:	527.002,25

Kazalci bilance stanja (stopnja odpisanosti opreme, delež nepremičnin v sredstvih, delež opreme v sredstvih, delež pasivnih časovnih razmejitev v kratkoročnih obveznostih)

Kazalci bilance stanja so: stopnja odpisanosti opreme (54,0 %), delež nepremičnin v sredstvih (20,2 %), delež opreme v sredstvih (8,0 %), delež pasivnih časovnih razmejitev v kratkoročnih obveznostih (71,6 %).

Podatki o stanju sredstev na računih neposrednih uporabnikov

Na dan 31. 12. 2024 je imel IER med denarnimi sredstvi izkazana sredstva na svojem podračunu pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila v znesku 249.872,80 EUR in 2.680,94 USD. Z gotovino ne poslujemo.

Podatki o terjatvah iz naslova dolgoročnih naložb in posojil z navedbo večjih prejemnikov teh storitev

Na dan 31. 12. 2024 nimamo dolgoročnih posojil.

1.3 Izkaz prihodkov in odhodkov - določenih uporabnikov

Preglednica 4: Povzetek obrazca - Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Št.	Naziv	2024	2023	Indeks 24/23	Struktura 2024 %
I.	PRIHODKI				
A	PRIHODKI OD POSLOVANJA	1.909.097,69	1.789.091,97	106,7	98,4
B	FINANČNI PRIHODKI	31.506,85	23.063,68	136,6	1,6
C	DRUGI PRIHODKI	0,00	0,00		0
Č	PREVREDNOT. POSL.PRIHODKI	0,00	0,00		0
D	CELOTNI PRIHODKI	1.940.604,54	1.812.155,65	107,1	100
II.	ODHODKI				
E	STROŠKI BLAGA, MAT.IN STOR.	339.524,68	338.570,23	100,3	18,3
F	STROŠKI DELA	1.437.381,70	1.359.181,48	105,8	77,6
G	AMORTIZACIJA	69.815,24	63.111,92	110,6	3,8

H	REZERVACIJE	0,00	0,00		0
J	DRUGI STROŠKI	4.846,75	4.173,20	116,1	0,3
K	FINANČNI ODHODKI	9,46	137,86	6,9	0
L	DRUGI ODHODKI	0,00	0,00		0
M	PREVREDNOT. POSL.ODHODKI	0,00	0,00		0
N	CELOTNI ODHODKI	1.851.577,83	1.765.174,69	104,9	100
O	PRESEŽEK PRIHODKOV	89.026,71	46.980,96		
P	PRESEŽEK ODHODKOV	0,00	0,00		
	Davek od dohodka pravnih oseb (DDPO)	3.104,11	2.060,68	150,6	
	PRESEŽEK PRIHODKOV (upošteva DDPO)	85.922,60	44.920,28		
	PRESEŽEK ODHODKOV (upošteva DDPO)	0,00	0,00		

Obrazložitev podatkov pri Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Celotni prihodki in odhodki

Celotni prihodki znašajo 1.940.604,54 EUR, celotni odhodki pa 1.851.577,83 EUR.

Sestava prihodkov

Prihodki od poslovanja predstavljajo 98,4 % (v letu 2023 98,7 %) celotnih prihodkov, preostalih 1,6 % (v letu 2024 1,3 %) predstavljajo obresti.

Preglednica 5: Sestava prihodkov za leti 2024 in 2023

Vir	Prihodki 2024	Struktura 2024	Prihodki 2023	Struktura 2023	Indeks 24/23
ARIS	1.233.865,90	63,6%	1.233.872,23	68,1%	100
Ministrstva	239.028,31	12,3%	96.706,31	5,3%	52
- od tega MVZI	0,00	-	3.000,00	0,2%	-
Sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU	50.622,39	2,6%	149.557,88	8,2%	34
Ostala sredstva iz proračuna EU	44.764,48	2,3%	19.813,31	1,1%	256
Drugi viri	57.210,42	3,0%	41.174,97	2,3%	123
Trg	315.113,04	16,2%	271.030,95	15,0%	116
SKUPAJ	1.940.604,54	100%	1.812.155,65	100%	107

Celotni prihodki v letu 2024 so evidentirani v višini 1.940.604,54 EUR. V primerjavi s preteklim letom so se povečali za 7 %.

Sestava odhodkov, tudi deleži stroškov dela v celotnih odhodkih

Celotni odhodki v letu 2024 so evidentirani v višini 1.805.577,83 EUR. V primerjavi s preteklim letom so se povečali za 5 %. Celotne odhodke sestavljajo stroški blaga, materiala in storitev, stroški dela, stroški amortizacije, drugi stroški, finančni odhodki, drugi odhodki ter prevrednotovalni poslovni odhodki. Stroški blaga, materiala in storitev so izkazani v višini 339.524,68 EUR in predstavljajo 18,3 % delež celotnih odhodkov. V primerjavi s predhodnim letom so ostali enaki. Stroški dela so evidentirani v višini

1.437.381,70 EUR v strukturi celotnih odhodkov predstavljajo 77,6 %. V primerjavi z letom 2023 so se povečali za 6 %. V letu 2024 je upoštevana amortizacija v breme prihodkov v višini 69.815,24 EUR. Amortizacija v višini 256,45 EUR je evidentirana v breme presežka na kontu 9412. Med drugimi stroški se izkazujejo stroški nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, takse in pristojbine, davek na nepremičnine ter davčno nepriznani stroški.

V strukturi odhodkov so stroški blaga, materiala in storitev predstavljali 18,3 % (v letu 2023 19,2 %) vseh odhodkov (stroški materiala 2,8 %, v letu 2023 3,1 % in stroški storitev 15,5 %, v letu 2023 16,1 %), stroški dela 77,6 % (v letu 2023 77,0 %), stroški amortizacije 3,8 % (v letu 2023 3,6 %) ter drugi stroški in odhodki 0,3 % (v letu 2023 0,24 %).

Vrednosti kazalnikov

Celotni prihodki na zaposlenega (AOP 870/AOP 894) so v letu 2024 znašali 77.624,18 EUR (v letu 2023 72.486,24 EUR).

Celotni odhodki na zaposlenega (AOP 887/AOP 894) so v letu 2024 znašali 74.063,11 EUR (v letu 2023 70.607,00 EUR).

Povprečni stroški dela na zaposlenega (AOP 875/AOP 894) so v letu 2024 znašali 57.495,27 EUR (v letu 2023 54.367,28 EUR).

Pojasnilo glede amortizacije s pojasnilom razlik glede na leto 2023 in finančni načrt za leto 2024

Strošek amortizacije v višini 70.071,69 EUR je v primerjavi z letom 2023 (63.112,00 EUR) višji zaradi stroška amortizacije požarnega zida, ki je bil nabavljen konec leta 2023, oken na poslovni stavbi IER, nabave prenosnikov, ki imajo visoko letno stopnjo odpisa in licenc STATA. Razlika glede na finančni načrt za leto 2024 izhaja iz realizacije in dinamike izvedenih nabav znotraj leta ter knjiženje stroška amortizacije oken glede na razpoložljiva sredstva v okviru tekočih sredstev ali v breme namenskega presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let.

Obrazložitev poslovnega rezultata

Presežka odhodkov nad prihodki ne izkazujemo. Presežek prihodkov nad odhodki za izvajanje javne službe je rezultat višjih prihodkov od odhodkov pri štirih projektih, ki so se zaključili v letu 2024, in presežek namenskih sredstev iz leta 2023 v okviru stabilnega financiranja pri programskem financiranju zaradi kadrovskih sprememb v letu 2023. Presežek prihodkov nad odhodki pri izvajanju tržne dejavnosti je v celoti nastal od uspešno pridobljenih, izvedenih in uspešno zaključenih projektov na tem področju.

Posamične postavke v izkazu, ki vrednostno bistveno odstopajo od predhodnega leta (2023) oz. zadnjega rebalansa finančnega načrta za leto 2024

Skupni prihodki so se v primerjavi s predhodnim letom povečali (indeks 107,1) zaradi višjih sredstev ARIS, novega projekta MSM v okviru javne službe, višjih prihodkov od obresti (indeks 136,6) in ustvarjenih presežkov v okviru javne in tržne dejavnosti. Stroški materiala in storitev so bili skoraj enaki kot v letu 2023, stroški dela pa so se povečali zaradi zaposlitve dveh mladih raziskovalcev, večjega obsega dela na projektih kot povečan obseg dela in nadur ter obračuna odpravnine ob upokojitvi.

1.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Celotni prihodki in odhodki in poslovni rezultati po vrstah dejavnosti (javna služba/trg)

Preglednica 6: Prihodki in odhodki po vrstah dejavnosti za leti 2024 in 2023

Vir sredstev	Prihodki			Odhodki		
	Javna služba	Trg	Skupaj	Javna služba	Trg	Skupaj
2023	1.541.124,70	271.030,95	1.812.155,65	1.509.924,07	255.250,62	1.765.174,69
% v prih./odh.	85%	15%	100%	86%	14%	100%
2024	1.625.491,50	315.113,04	1.940.604,54	1.576.105,12	275.472,71	1.851.577,83
% v prih. /odh.	84%	16%	100%	85%	15%	100%
Indeks 24/23	105,5	116,3	107,1	104,4	107,9	104,9

Skupni prihodki javne službe znašajo 1.625.491,50 EUR in predstavljajo 84 % vseh prihodkov. Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu znašajo 315.113,04 EUR in predstavljajo 16 % delež v celotnih prihodkih.

Celotni odhodki javne službe 2024 znašajo 1.576.105,12 EUR in predstavljajo 85 % delež v skupnih odhodkih. Celotni odhodki trga znašajo 275.472,71 EUR in predstavljajo 15 % delež v skupnih odhodkih.

V primerjavi z letom 2023 se je delež prihodkov za izvajanje javne službe zmanjšal in je predstavljal 84 % celotnih prihodkov (v letu 2023 85 %), delež prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu pa se je povečal in je predstavljal 16 % (v letu 2023 15 %).

Odhodki za izvajanje javne službe in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu so bili v letu 2024 nižji od prihodkov, tako da je presežek prihodkov nad odhodki iz javne službe znašal 49.386,38 EUR, iz tržne dejavnosti 36.536,22 EUR, davek od dohodka pravnih oseb pa 3.104,11 EUR.

Vrednosti kazalnikov

Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti v celotnih prihodkih za leto 2024 znaša 16 %.

Delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, v celotnih prihodkih za leto 2024 znaša 5%.

Pojasnilo glede amortizacije (za trg in javno službo) s pojasnilom razlik glede na leto 2023 in finančni načrt za leto 2024

V letu 2024 smo obračunali amortizacijo skupaj 70.071,69 EUR in sicer:

- v breme presežka prihodkov nad odhodki 256,45 EUR (v 2023 129 EUR),
- v breme javnih sredstev 63.225,40 EUR (v 2023 56.669 EUR) in
- v breme trga 6.589,84 EUR (v 2023 6.443 EUR).

Strošek amortizacije je v primerjavi z letom 2023 višji zaradi stroška amortizacije požarnega zida, ki je bil nabavljen konec leta 2023, oken na poslovni stavbi IER, nabave prenosnikov, ki imajo visoko letno stopnjo odpisa in licenc STATA. Razlika glede na finančni načrt za leto 2024 izhaja iz realizacije in dinamike izvedenih nabav znotraj leta ter knjiženje stroška amortizacije oken glede na razpoložljiva sredstva v okviru tekočih sredstev ali v breme namenskega presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let.

Strošek amortizacije, ki jo je mogoče pripisati neposredno osebi, se deli glede na opravljene ure na projektih oz. nalogah v okviru katerih ta oseba izvaja delo, neopredeljen del pa se deli na podlagi sodila med javna sredstva in sredstva tržne dejavnosti oziroma v breme sklada ali neporabljenega presežka

prihodkov nad odhodki preteklih let za nabave osnovnih sredstev, ki so bile nabavljene namensko iz tega vira.

Amortizacijo neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev vrednotimo po modelu nabavne vrednosti. Amortizacijo obračunavamo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega sredstva. Obračunana amortizacija predstavlja strošek v obdobju in zmanjšuje nabavno vrednost s popravkom vrednosti sredstva zaradi amortiziranja. Upoštevamo predpisane stopnje rednega odpisa po Pravilniku o odpisu neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter Zakon o računovodstvu.

1.4.1 Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov

IER ne izkazuje podatkov oz. stanja na računu finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov za leto 2024. Zato ni pojasnil k temu izkazu.

1.4.2 Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov

V letu 2024 znaša povečanje sredstev na računih skupaj 5.703,08 EUR, kar predstavlja presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku.

1.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

Skupni prihodki in odhodki

Skupni prihodki po denarnem toku znašajo 2.138.949,07 EUR, skupni odhodki pa 2.133.245,99 EUR.

Sestava prihodkov po virih v primerjavi s preteklim letom

Prejeli smo sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo, refundacije bolnih iz ZZZS, sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije, iz proračuna Evropske unije, drugih mednarodnih institucij, druge prihodke za izvajanje dejavnosti javne službe (prejete obresti in prihodki od najemnin) ter prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu.

Preglednica 7: Sestava prihodkov po virih v primerjavi s preteklim letom

Prihodki	AOP	Realizacija 2024	% v vseh prih.	Realizacija 2023	% v vseh prih.
PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	402	1.798.210,75	84,1%	1.613.540,00	84,4%
<i>Prejeta sredstva iz državnega proračuna</i>	404	1.600.204,46	74,8%	1.416.429,00	74,1%
<i>Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja</i>	410	11.509,50	0,5%	452,00	0,0%
<i>Prejeta sredstva iz drž. prorač. iz sredstev prorač. EU</i>	419	61.957,95	2,9%	63.072,00	3,3%
<i>Prejete obresti</i>	422	32.701,42	1,5%	19.329,00	1,0%
<i>Prejete donacije iz domačih virov</i>	426	0,00	0,0%	5.000,00	0,3%
<i>Prih. od najemnin, zakupnin in drugi prih. od premoženja</i>	487	12.918,49	0,6%	12.499,00	0,7%
<i>Prejeta sredstva iz prorač. EU iz strukturnih skladov</i>	488	0,00	0,0%	36.467,00	1,9%
<i>Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU</i>	429	75.250,77	3,5%	60.292,00	3,2%
<i>Prejeta sred. od drugih evrop. inst. in iz drugih držav</i>	430	3.668,16	0,2%	0,00	0,0%
PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	431	340.738,32	15,9%	297.706,00	15,6%
SKUPAJ PRIHODKI		2.138.949,07	100,0%	1.911.246,00	100,00%

Struktura virov je v primerjavi z letom 2023 ostala skoraj enaka. Prihodki za izvajanje javne službe so dosegali 84,1 % vseh prihodkov (v letu 2023 84,4 %), od tega so sredstva, prejeta iz proračuna EU, predstavljala 3,5 % (v letu 2023 3,2 %), sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU pa 2,9 % (v letu 2023 3,3 %). Delež prihodkov prejetih iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu med vsemi prihodki, se v primerjavi z letom 2023 ni bistveno spremenil in predstavlja 15,9 % (v letu 2023 15,6 %).

Preglednica 8: Prihodki v letu 2024 v primerjavi s preteklim letom

Prihodki	AOP	Realizacija 2024	Realizacija 2023	Indeks 2024/2023
PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	402	1.798.210,75	1.613.540,00	111,4
<i>Prejeta sredstva iz državnega proračuna</i>	404	1.600.204,46	1.416.429,00	113,0
<i>Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja</i>	410	11.509,50	452,00	2546,3
<i>Prejeta sredstva iz drž. prorač. iz sredstev prorač. EU</i>	419	61.957,95	63.072,00	98,2
<i>Prejete obresti</i>	422	32.701,42	19.329,00	169,2
<i>Prejete donacije iz domačih virov</i>	426	0,00	5.000,00	-
<i>Prih. od najemnin, zakupnin in drugi prih. od premoženja</i>	487	12.918,49	12.499,00	103,4
<i>Prejeta sredstva iz prorač. EU iz strukturnih skladov</i>	488	0,00	36.467,00	-
<i>Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU</i>	429	75.250,77	60.292,00	124,8
<i>Prejeta sred. od drugih evrop. inst. in iz drugih držav</i>	430	3.668,16	0,00	-
PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	431	340.738,32	297.706,00	114,5
SKUPAJ PRIHODKI		2.138.949,07	1.911.246,00	111,9

Po denarnem toku so se prilivi iz državnega proračuna povečali, to so prilivi za izvajanje javne službe (indeks 113), kar je predvsem posledica prejetih sredstev iz državnega proračuna za obstoječe in na novo pridobljene projekte (temeljni projekti raziskovanja in CRP) ter povečanja sredstev stabilnega financiranja. Povečali so se tudi prilivi od prodaje blaga in storitev na trgu (indeks 114,5) zaradi nakazil za dva zaključena projekta, katerih večina odhodkov je nastala že v letu 2023. Največja sprememba je nastala pri refundacijah boleznin iz ZZS, zaradi dolgotrajne odsotnosti uslužbenca, prejetih obresti zaradi ugodnih obrestnih mer na vloge pri EZR in prejetih sredstev iz proračuna EU zaradi prejetih sredstev za projekta IMPROVE in Sustainwell. Medletna dinamika pri sredstvih EU je odvisna od dinamike plačil za EU projekte, ki jih običajno dobivamo z veliko zamudo oz. občasno prejmemo tudi avanse, kakor tudi od uspešnosti pridobivanja novih projektov. Medletna dinamika prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu pa je odvisna od poteka in zaključka projektov.

Sestava odhodkov

Odhodke ločimo na javne in tržne, ki jih sestavljajo: plače in drugi izdatki zaposlenim, prispevki za socialno varnost, izdatki za blago in storitve in investicijski odhodki.

Preglednica 9: Sestava prihodkov v letu 2024 v primerjavi s preteklim letom

Odhodki	AOP	Realizacija 2024	% v vseh odh.	Realizacija 2023	% v vseh odh.
ODHODKI I ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	438	1.891.169,71	88,7%	1.509.463,00	84,2%
<i>Plače in drugi izdatki zaposlenim</i>	439	1.056.063,83	49,5%	1.028.972,00	57,4%
<i>Prispevki delodajalcev za socialno varnost</i>	447	165.980,28	7,8%	159.383,00	8,9%
<i>Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe</i>	453	235.920,33	11,1%	274.349,00	15,3%
<i>Investicijski odhodki</i>	470	433.205,27	20,3%	46.759,00	2,6%
ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	481	242.076,28	11,4%	282.540,00	15,8%
<i>Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu</i>	482	152.430,96	7,2%	183.346,00	10,2%
<i>Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu</i>	483	24.150,49	1,1%	29.026,00	1,6%
<i>Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu</i>	484	65.494,83	3,1%	70.168,00	3,9%
SKUPAJ ODHODKI		2.133.245,99	100,0%	1.792.003,00	100,0%

Struktura odhodkov za izvajanje javne službe se je v primerjavi z letom 2023 nekoliko spremenila. Odhodki za izvajanje javne službe so v letu 2024 dosegli 88,7 % vseh odhodkov (v letu 2023 84,2 %), od tega so sredstva za plače dosegla 49,5 % (v letu 2023 57,4 %), izdatki za blago in storitve 11,1 % (v letu 2023 15,3 %) in investicijski odhodki 20,3 % (v letu 2023 so znašali 2,6 %). Delež odhodkov iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu je znašal 11,4 % (v letu 2023 15,8 %). Od tega so sredstva za plače znašala 7,2 % (v letu 2023 10,2 %).

Preglednica 10: Prihodki v letu 2024 v primerjavi s preteklim letom

Odhodki	AOP	Realizacija 2024	Realizacija 2023	Indeks 2024/23
ODHODKI I ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	438	1.891.169,71	1.509.463,00	125,3
<i>Plače in drugi izdatki zaposlenim</i>	439	1.056.063,83	1.028.972,00	102,6
<i>Prispevki delodajalcev za socialno varnost</i>	447	165.980,28	159.383,00	104,1
<i>Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe</i>	453	235.920,33	274.349,00	86,0
<i>Investicijski odhodki</i>	470	433.205,27	46.759,00	926,5
ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	481	242.076,28	282.540,00	85,7
<i>Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu</i>	482	152.430,96	183.346,00	83,1
<i>Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu</i>	483	24.150,49	29.026,00	83,2
<i>Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu</i>	484	65.494,83	70.168,00	93,3
SKUPAJ ODHODKI		2.133.245,99	1.792.003,00	119,0

Odhodki za izvajanje javne službe po denarnem toku so v letu 2024 znašali 1.891.169,71 EUR in so se v primerjavi s predhodnim letom 2023 precej zvišali (indeks 125,3), predvsem zaradi višjih investicijskih odhodkov v letu 2024 (indeks 926,5). Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu so dosegli 242.076,28 EUR in so bili nižji v primerjavi s predhodnim letom 2023 (indeks 85,7), predvsem zaradi odhodkov začeti projektov in projektov v zaključevanju, za katere smo prihodke prejeli v letu 2024.

Posamične postavke v izkazu, ki vrednostno bistveno odstopajo od predhodnega leta (2023) oz. finančnega načrta za leto 2024

V primerjavi z letom 2023 smo zabeležili največje odstopanje pri refundacijah boleznin iz ZZZS, zaradi dolgotrajne odsotnosti uslužbenca (indeks 2546,3), prejetih obresti zaradi ugodnih obrestnih mer na vloge pri EZR (indeks 169,2) in prejetih sredstev iz proračuna EU zaradi prejetih sredstev za projekta IMPROVE in Sustainwell (indeks 124,8).

V letu 2024 so se odhodki večinoma zmanjšali. Bistvene razlike v primerjavi z letom 2023 so bile na naslednjih postavkah: zmanjšali so se odhodki za pisarniški material in splošni material storitve (indeks 63,7), posebni material in storitve (indeks 63,4) in tekoče vzdrževanje (indeks 77). Povečali so se odhodki za službena potovanja (indeks 134,5), poslovne najemnine in zakupnine zaradi stroškov licenc (indeks 120,7) in odhodki za energijo, vodo, komunalnih storitev in komunikacije predvsem zaradi podražitve mesečnih stroškov odvoza smeti (indeks 143) in električne energije (indeks 121).

- a. Skupaj so sredstva za plače (brez nadomestil in drugih stroškov) v letu 2024 znašala 1.115.231,63 EUR in so bila višja kot v letu 2023 (1.098.829,20 EUR). Do povečanja je prišlo zaradi zaposlitev dveh mladih raziskovalcev in zaradi vpliva napredovanj 6 zaposlenih, ki pa je bilo delno nevtralizirano, saj sta od lanskega polletja dve pogodbi o zaposlitvi še vedno v mirovanju.
- b. Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela zaposlenih so znašala 62.626,23 EUR (lani 55.051,20 EUR) in so bila višja kot v letu 2023 zaradi večjega obsega dela na projektih. Delovna uspešnost iz naslova povečanega obsega dela zaposlenih iz trga, ki je znašala 13.496,83 EUR, je bila v letu 2024 nižja kot v letu 2023 (25.944,10 EUR). Sredstva za redno delovno uspešnost so znašala 19.696,34 EUR, kar je nekoliko več kot v letu 2023 (19.093,89 EUR), predvsem zaradi dodatnih zaposlitev in zvišanja osnovnih plač.
- c. V letu 2024 se je plače obračunavalo v skladu z ZSPJS in plačnimi lestvicami z veljavo od 1. 4. 2023 do 31. 5. 2024 in od 1. 6. 2024 do 31. 12. 2024.
- d. V letu 2023 je pogoje za redno napredovanje izpolnilo 6 zaposlenih. Pravico do zvišanja plače so pridobili 1. 12. 2023, učinek napredovanj se je pokazal v denarnem toku v letu 2024. Vrednost učinka napredovanj znaša v letu 2024 17.773,27 EUR (brez upoštevanja prispevkov).
- e. Izplačali smo višino načrtovanega regresa za letni dopust 2024 v višini 1.253,90 EUR na zaposlenega, kar znaša skupaj 28.839,71 EUR. Skupna sredstva so nekoliko nižja kot v letu 2023 (29.181,48 EUR) zaradi zgoraj navedenih kadrovske sprememb.
- f. Dodatek za delovno dobo je znašal 53.620,52 EUR in je nekoliko višji glede na leto 2023 (51.337,36 EUR) zaradi kadrovske sprememb in višjih osnovnih plač zaposlenih.
- g. V letu 2024 smo izplačali eno jubilejno nagrado za 10 let in 1,5 jubilejne nagrade za 30 let delovne dobe v javnem sektorju, v skupnem znesku 1.378,52 EUR.
- h. V letu 2024 nismo izplačali nobene odpravnine. Odpravnina ob upokojitvi pa je bila obračunana decembra 2024 in izplačana januarja 2025.
- i. Premije KDPZ so bile izplačane v skladu s premijami, določenimi s Sklepom o uskladitvi premije KDPZ za javne uslužbenca (Ur.l. RS, št. 133/23) v višini 11.189,82 EUR.
- j. Višina načrtovanega dnevnega nadomestila za prehrano je od 1. 1. 2024 do 30. 6. 2024 znašala 6,90 EUR, od 1. 7. 2024 do 31. 12. 2024 6,94 EUR. Letni znesek znaša 31.807,56 EUR in je nižji od zneska iz leta 2023 (32.619,73 EUR) zaradi odsotnosti uslužbenca od februarja 2024, delno pa je bil vpliv odsotnosti nevtraliziran z novimi zaposlitvami.
- k. Stroški povračil prevoza na delo in iz dela za zaposlene so v letu 2024 znašali 23.315,85 EUR in so bili nižji kot v letu 2023 (25.354,42 EUR), delno zaradi več dni dela od doma v času menjave oken in nižjih stroškov prevoza na delo in z dela za zaposlena, ki imata pogodbi o zaposlitvi v mirovanju, katerih stroški so višji od povprečnih.
- l. V letu 2024 smo izplačali sejnine za štiri redne in štiri korespondenčne seje v skupnem znesku 1.702,24 EUR.

- m. Delež stroškov dela v celotnih odhodkih v letu 2024 predstavlja 65,6 % in je nižji kot v letu 2023 (78,2 %). V letu 2024 so bili investicijski odhodki višji, kot so bili višji celotni odhodki glede na preteklo leto in so zato odhodki za plače in druge izdatke zaposlenim predstavljali manjši delež v celotnih odhodkih.
- n. Ključne postavke stroškov materiala in storitev v letu 2024 so bili odhodki za plačila avtorskih honorarjev v višini 32.159,50 (v primerjavi z letom 2023 indeks 89) – vsa so bila izplačana zunanjim sodelavcem v okviru tržnih projektov. Naslednja od ključnih postavk so bili odhodki za druge storitve (naloge) v skupnem znesku 28.155,60 EUR (v primerjavi z letom 2023 indeks 60), ki so bili manjši zaradi manjšega obsega dela zunanjih sodelavcev in odhodka za prijavo EU projekta, ki ga za razliko od leta 2023 v letu 2024 ni bilo. Ena od ključnih postavk so tudi odhodki za stroške licenc v skupnem znesku 22.819,03 EUR, ki so višji zaradi dražjih mesečnih stroškov programov in večjega števila licenc, ki jih zaposleni rabijo pri svojem delu. Odhodki za ogrevanje in toplo vodo so znašali 22.588,08 EUR in so nižji kot v letu 2023 (indeks 98), saj je odhodek odvisen od zunanjih temperatur, za učinek novih oken pa še nimamo dovolj podatkov, da bi lahko naredili primerjavo. Med ostalimi ključnimi postavkami so še odhodki za drugi splošni material in storitve 17.693,68 EUR (indeks 71), ki je nižji, saj v letu 2024 ni bilo odhodkov za plačilo objav v odprtem dostopu in odhodkov, povezanih s postavitvijo spletne strani. Odhodki za tekoče vzdrževanje poslovnih objektov (indeks 56) so bili precej nižji zaradi nižjih mesečnih stroškov, saj zunanji čistilni servis čisti poslovne prostore le 2-krat tedensko, in zaradi precej cenejšega generalnega čiščenja, kot je bilo po obnovitvenih delih v kleti in avli konec leta 2022 (plačilo v 2023). Višji so bili stroški letalskih kart (indeks 117) zaradi več službenih poti kot v letu 2023.
- o. V letu 2024 so se najbolj povečala sredstva za nadurno delo (indeks 112,9) in sredstva za delovno uspešnost (indeks 113,8) zaradi večjega obsega dela na projektih. Na drugi strani so se najbolj znižala sredstva za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev (indeks 52) zaradi zmanjšanja presežka v okviru tržne dejavnosti. Znižala so se tudi povračila stroškov prevoza na delo in z dela (indeks 92), in sicer delno zaradi več dni dela od doma v času menjave oken, kakor tudi nižjih stroškov prevoza na delo in z dela za zaposlena, ki imata pogodbi o zaposlitvi v mirovanju, katerih stroški so višji od povprečnih. Ostale postavke, razen občasnih izplačil, kot so odpravnine in jubilejne nagrade, so ostale skoraj enake kot v letu 2023 (indeks je bil med 97,5 za povračila stroškov prehrane med delom in 104,4 za dodatek za delovno dobo).

Poročilo o prejetih sredstvih iz proračuna RS (pridobljenih od ARIS, ministrstva (MVZI), drugih ministrstev in drugih agencij oz. zavodov po namenu)

Preglednica 11: Realizacija prihodkov iz proračuna RS za leto 2024 po virih in namenih po denarnem toku - JAVNA SLUŽBA

v EUR (brez centov)					
	Prihodki glede na namen	Realizacija 2023	Finančni načrt 2024 (veljavni)	Realizacija 2024	Primerjava Realizacija 2024/Realizacija 2023
a	b	c	d	e	f=e/c*100
A+B+C	Prihodki - Skupaj (vrednost mora biti enaka AOP 404 + AOP 419)	1.479.501	1.726.625	1.662.162	112
A.	Vir: ARIS	1.329.568	1.426.501	1.369.241	103
A1.	Sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost (integralni proračun)	1.329.568	1.426.501	1.369.241	103
A2.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	0	0	0	-

B.	Vir: MVZI	11.024	64.517	64.517	585
B1.	Sredstva za ciljno raziskovalne projekte v okviru ciljnih raziskovalnih programov (CRP)	3.000	0	0	0
B2.a	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov - za tekoče transfere	0	0	0	-
B2.b	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov - za investicije, opremo in investicijsko vzdrževanje	0	0	0	-
B3.	Investicije in investicijsko vzdrževanje (integralni proračun)	0	0	0	-
B4.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	8.024	64.517	64.517	804
B5.	Ostalo – vir MVZI	0	0	0	-
C.	Vir: drugi viri državnega proračuna (druga ministrstva, agencije, javni zavodi ipd.)	138.909	235.607	228.404	164

Skupna prejeta sredstva iz proračuna RS so bila višja od prejetih sredstev v letu 2023 (indeks 112). Indeks sredstev, prejetih od ARIS, je znašal 103. Zvišala so se prejeta sredstva iz drugih virov državnega proračuna (indeks 164) predvsem zaradi nakazil za projekte CRP in MSM. V letu 2023 smo od ARIS prejeli 1.369.241 EUR sredstev. Nakazil od MVZI v letu 2024 nismo prejeli. Smo pa prejeli sredstva za projekt ROAD3P, ki se je začel izvajati v letu 2023. V letu 2024 smo prejeli skupno 64.517 EUR. Na postavki »Prihodki drugih virov državnega proračuna« v skupnem znesku 228.404 EUR izkazujemo prihodke ostalih ministrstev (221.904 EUR) in SURS-a (6.500 EUR).

V primerjavi z izhodišči za rebalans finančnega načrta 2024 je bila realizacija 2024 nižja zaradi poznejšega prenakazila za CRP šele v letu 2025 (5.000 EUR) in nižje realizacije ter nakazila za MSM (2.203 EUR).

Presežek prihodkov nad odhodki oz. presežek odhodkov nad prihodki z vzroki za izkazovanje

Inštitut izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 5.703,08 EUR. Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku izkazujemo kljub visokim investicijskim odhodkom in primerljivimi odhodki kot v preteklem letu. Razlogi so v višjih prihodkih zaradi prejetih avansov, prejetih plačil po zaključku projektov, za katere so odhodki nastali že v letu 2023 in tudi višjih prejetih sredstev ARIS, kot je bilo odhodkov za tekoče poslovanje, in že navedenih kadrovske sprememb v letu 2023 in 2024 (pogodbi v mirovanju, za kateri nista bili izvedeni nadomestni zaposlitvi, in daljša odsotnost zaradi bolezni).

Izračun presežka po Zakonu o javnih financah

Presežek posameznega leta je skladno z Zakonom o javnih financah zmanjšan za neplačane obveznosti, neporabljena namenska sredstva, ki so namenjena za financiranje izdatkov v prihodnjem obdobju in so evidentirana na kontih časovnih razmejitev ter za neporabljena sredstva za investicije. IER izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 5.703,08 EUR, a po fiskalnem pravilu imamo prikazano negativno razliko.

Preglednica 12: Izračun presežka prihodkov nad odhodki za javne zavode

	v EUR
	Znesek
Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku (AOP 572)	5.703,08
<i>Razred 2</i>	<i>-736.277,15</i>
<i>Razred 9 – neporabljena sredstva za investicije</i>	<i>-91.232,13</i>
Skupaj	-827.509,28
Presežek prihodkov nad odhodki 9. i člen ZJF	-821.806,20

Obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

Povzeto iz obrazca »Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu«.

Zap.št.	Naziv	Znesek v EUR
1	Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	36.536,22
2	Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	23.938,51
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (1 + 2)	60.474,73
4	Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	30.237,37
5	Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (4 - 2)	6.298,86

Ljubljana, 17. 2. 2025

Dr. Damjan Kavaš, direktor

Opomba:

Zap. št.	Vir podatkov za izpolnitev obrazca:
1	Letno poročilo: izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti, AOP 691, stolpec 5; javni gospodarski zavodi in drugi uporabniki proračuna, za katere ne velja pravilnik iz tretjega odstavka 1. člena te uredbe, podatek iz poslovnih knjig.
2	Izplačila akontacije delovne uspešnosti po Uredbi o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 14/09, 23/09 in 48/09) pod šifro D030.
3	Seštevek zneskov (zap. št. 1 + zap. št. 2).
4	Dovoljeni obseg sredstev, ki je za uporabnika proračuna določen s pravilnikom, izdanim na podlagi Uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.
5	Razlika zneskov (zap. št. 4 - zap. št. 2).

Obrazložitev podatkov pri obrazcu »Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu«:

Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znaša 36.536,22 EUR. V letu 2024 je bila izplačana neporabljen delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu iz leta 2023 v višini 805,00 EUR in akontativno 23.938,51 EUR za leto 2024. Razliko 6.298,86 EUR med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev v letu 2024 bomo izplačali v letu 2025.

Drugo

Popis izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb ter izvensodnih poravnav ter vir sredstev, iz katerega so bile obveznosti poravnave

Izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb ter izvensodnih poravnav ni bilo.

1.6 Računovodski izkazi

1.6.1 Bilanca stanja z obveznimi prilogami

Bilanca stanja na dan 31. 12. 2024 (v evrih, s centi)

Členitev skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekečega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	532.138	239.569
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	138.126	121.196
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	74.553	68.937
02	NEPREMIČNINE	004	957.667	642.695
03	POPRAVEK VREDNOSTI ZGRADB	005	622.633	600.990
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	593.617	615.105
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	460.085	469.500
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	1.127.818	1.155.476
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVI VREDNOSTNI PAPIRJI	013	0	0
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	252.453	369.527
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	31.308	49.414
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	0
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	819.400	699.564
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	2.467	716
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	22.189	36.255
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	0	0
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA	027	0	0
34	PROIZVODI	028	0	0
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0
36	ZALOGE BLAGA	030	0	0
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	1.659.956	1.395.045
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	033	3.113	2.699

	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	736.277	557.032
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	143.592	108.815
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	14.804	34.654
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	39.286	34.613
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	11.593	12.002
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	527.002	366.948
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	923.679	838.013
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
93	REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	Sklad premoženja v drugih pravnih osebah javnega prava, ki je v njihovi lasti, za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva	050	623.180	623.181
9411	Sklad premoženja v drugih pravnih osebah javnega prava, ki je v njihovi lasti, za finančne naložbe	051	0	0
9412	Presežek prihodkov nad odhodki	052	300.499	214.832
9413	Presežek odhodkov nad prihodki	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	0	0
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	0	0
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	1.659.956	1.395.045
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	061	3.113	2.699

Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev 2024 (v evrih, s centi)

Naziv	Oznaka za AOP	Nabavna vrednost (1.1.)	Popravek vrednost (1.1.)	Povečanje nabavne vrednosti	Povečanje popravka vrednosti	Zmanjšanje nabavne vrednosti	Zmanjšanje popravka vrednosti	Amortizacija	Neodpisana vrednost (31.12.) 10 (3-4+5-6-7+8-9)	Prevrednotenje zaradi okrepitve	Prevrednotenje zaradi oslabitve
1	2	3	4	5	6	7	8	9		11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju (701+702+703+704+705+706+707)	700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	701	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	703	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	704	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	705	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	706	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti (709+710+711+712+713+714+715)	708	1.378.995	1.139.427	364.563	0	54.148	54.148	71.993	532.138	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	709	70	0	120	0	0	0	0	190	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	710	121.126	68.937	36.959	0	9.777	9.777	15.393	73.755	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	711	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	712	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	713	642.695	600.990	314.972	0	0	0	21.643	335.034	0	0
F. Oprema	714	483.949	338.345	10.318	0	44.371	44.371	32.764	123.159	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	715	131.155	131.155	2.193	0	0	0	2.193	0	0	0
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu (717+718+719+720+721+722+723)	716	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	717	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	718	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	719	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	720	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	721	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	722	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil 2024 (v evrih, s centi)

Naziv	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31.12.)	Knjigovodska vrednost naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v deleže v finančne institucije	808	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v deleže v privatna podjetja	809	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.d.	810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.o.o.	811	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Naložbe v deleže v tujini	812	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druge dolgoročne kapitalske naložbe (815+816+817+818)	814	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Namensko premoženje, preneseno javnim skladom	815	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Premoženje, preneseno v last drugim pravnim osebam javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	816	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne kapitalske naložbe doma	817	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Druge dolgoročne kapitalske naložbe v tujini	818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti (820+829+832+835)	819	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

<i>A. Dolgoročno dana posojila (821+822+823+824+825+826+827+828)</i>	820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>1. Dolgoročno dana posojila posameznikom in zasebnikom</i>	821	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>2. Dolgoročno dana posojila javnim skladom</i>	822	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>3. Dolgoročno dana posojila javnim podjetjem in družbam v lasti države ali občin</i>	823	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>4. Dolgoročno dana posojila finančnim institucijam</i>	824	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>5. Dolgoročno dana posojila privatnim podjetjem</i>	825	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>6. Dolgoročno dana posojila drugim ravnem države</i>	826	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>7. Dolgoročno dana posojila državnemu proračunu</i>	827	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>8. Druga dolgoročno dana posojila v tujino</i>	828	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>B. Dolgoročne finančne naložbe v vrednostne papirje (830+831)</i>	829	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>1. Domači vrednostni papirji</i>	830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>2. Tuji vrednostni papirji</i>	831	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>C. Dolgoročno dani depoziti (833+834)</i>	832	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>1. Dolgoročno dani depoziti poslovnim bankam</i>	833	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>2. Drugi dolgoročno dani depoziti</i>	834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>D. Druga dolgoročno dana posojila</i>	835	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>III. Skupaj (800+819)</i>	836	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1.6.2 Izkaz prihodkov in odhodkov z obveznimi prilogami

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov od 1. 1. do 31. 12. 2024 (v evrih, s centi)

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	1.909.098	1.789.092
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	861	1.593.985	1.518.061
	PROIZVODNJE POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	864	315.113	271.031
762	FINANČNI PRIHODKI	865	31.507	23.064
763	DRUGI PRIHODKI	866	0	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	1.940.605	1.812.156
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	339.525	338.570
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	872	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	873	52.107	55.232
461	STROŠKI STORITEV	874	287.418	283.338
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	1.437.382	1.359.182
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	1.132.235	1.078.986
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	877	194.374	183.543
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	110.773	96.653
462	AMORTIZACIJA	879	69.815	63.112
463	REZERVACIJE	880	0	0
465	DRUGI STROŠKI	881	4.847	4.173
467	FINANČNI ODHODKI	882	9	138
468	DRUGI ODHODKI	883	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	1.851.578	1.765.175
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	89.027	46.981
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	3.104	2.061
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	85.923	44.920
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890)	892	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	25	25
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

**Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti od 1. 1. do 31. 12. 2024
(v evrih, s centi)**

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			ZNESEK-Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	ZNESEK-Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+662-663+664)	660	1.593.985	315.113
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	661	1.593.985	0
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	664	0	315.113
762	FINANČNI PRIHODKI	665	31.507	0
763	DRUGI PRIHODKI	666	0	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (660+665+666+667)	670	1.625.492	315.113
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	266.663	72.862
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	672	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	673	46.170	5.937
461	STROŠKI STORITEV	674	220.493	66.925
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	1.241.945	195.437
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	970.573	161.662
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	677	167.607	26.767
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	103.765	7.008
462	AMORTIZACIJA	679	63.225	6.590
463	REZERVACIJE	680	0	0
465	DRUGI STROŠKI	681	4.263	584
467	FINANČNI ODHODKI	682	9	0
468	DRUGI ODHODKI	683	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (685+686)	684	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (671+675+679+680+681+682+683+684)	687	1.576.105	275.473
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (670-687)	688	49.386	39.640
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (687-670)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	3.104
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	49.386	36.536
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (689+690)	692	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	0	0

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (v evrih, s centi)

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	2.138.949	1.911.246
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	1.798.211	1.613.540
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	1.673.672	1.479.953
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	1.600.204	1.416.429
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	1.600.204	1.416.429
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0	0
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	0	0
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	0	0
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0	0
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	11.510	452
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	11.510	452
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov, javnih agencij in javnih zavodov (414+415+416+417)	413	0	0
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	0
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij in javnih zavodov za tekočo porabo	416	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij in javnih zavodov za investicije	417	0	0
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0
741	PREJETA SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA IZ SREDSTEV PRORAČUNA EU IN IZ DRUGIH DRŽAV	419	61.958	63.072
	B. Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+488+489+490+429+430)	420	124.539	133.587
del 7102	Prihodki od obresti	422	32.701	19.329
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0
7103	Prihodki od premoženja	487	12.918	12.499
7141	Drugi nedavčni prihodki	424	0	0
72	KAPITALSKI PRIHODKI	425	0	0
730	PREJETE DONACIJE IZ DOMAČIH VIROV	426	0	5.000
731	PREJETE DONACIJE IZ TUJINE	427	0	0
782	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV	488	0	36.467
783	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA	489	0	0
784	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU	490	0	0
786	OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU	429	75.251	60.292
787	PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV	430	3.668	0
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	340.738	297.706
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	340.738	297.706
del 7102	Prihodki od obresti	433	0	0
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	2.133.246	1.792.003
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	1.891.170	1.509.463
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	1.056.064	1.028.972
del 4000	Plače in dodatki	440	914.922	886.323
del 4001	Regres za letni dopust	441	27.667	27.719

del 4002	Povračila in nadomestila	442	53.525	57.165
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	39.863	28.893
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	14.689	6.372
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	5.398	22.500
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	165.980	159.383
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	84.603	81.269
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	69.280	66.428
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	778	755
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	977	937
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	10.343	9.994
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+463)	453	235.920	274.349
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	37.080	58.216
del 4021	Posebni material in storitve	455	29.175	46.045
del 4022	Energijska, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	40.851	38.388
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	0	0
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	36.073	26.819
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	27.072	35.145
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	29.687	24.595
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	35.983	45.141
403	PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	464	0	0
404	PLAČILA TUJIH OBRESTI	465	0	0
410	SUBVENCije	466	0	0
411	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	467	0	0
412	TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	468	0	0
413	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	469	0	0
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+478+479+480)	470	433.205	46.759
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	0	0
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	0	0
4202	Nakup opreme	473	10.338	23.054
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	0	0
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	475	0	0
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	356.119	19.797
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	45.051	3.908
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	479	21.697	0
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482+483+484)	481	242.076	282.540
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	152.431	183.346
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	24.150	29.026
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	65.495	70.168
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	5.703	119.243
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486	0	0

Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov (v evrih, s centi)

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
75	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB (501+502+503+504+505+506+507+508+509+510+511)	500	0	0
7500	Prejeta vračila danih posojil od posameznikov in zasebnikov	501	0	0
7501	Prejeta vračila danih posojil od javnih skladov	502	0	0
7502	Prejeta vračila danih posojil od javnih podjetij in družb, ki so v lasti države ali občin	503	0	0
7503	Prejeta vračila danih posojil od finančnih institucij	504	0	0
7504	Prejeta vračila danih posojil od privatnih podjetij	505	0	0
7505	Prejeta vračila danih posojil od občin	506	0	0
7506	Prejeta vračila danih posojil iz tujine	507	0	0
7507	Prejeta vračila danih posojil državnemu proračunu	508	0	0
7508	Prejeta vračila danih posojil od javnih agencij in javnih zavodov	509	0	0
7509	Prejeta vračila plačanih poroštev	510	0	0
751	ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB	511	0	0
44	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE FINANČNIH NALOŽB (513+514+515+516+517+518+519+520+521+522+523)	512	0	0
4400	Dana posojila posameznikom in zasebnikom	513	0	0
4401	Dana posojila javnim skladom	514	0	0
4402	Dana posojila javnim podjetjem in družbam, ki so v lasti države ali občin	515	0	0
4403	Dana posojila finančnim institucijam	516	0	0
4404	Dana posojila privatnim podjetjem	517	0	0
4405	Dana posojila občinam	518	0	0
4406	Dana posojila v tujino	519	0	0
4407	Dana posojila državnemu proračunu	520	0	0
4408	Dana posojila javnim agencijam in javnim zavodom	521	0	0
4409	Plačila zapadlih poroštev	522	0	0
441	POVEČANJE FINANČNIH NALOŽB	523	0	0
	VI/1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA (500-512)	524	0	0
	VI/2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA (512-500)	525	0	0

Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov (v evrih, s centi)

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	0	0
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+557+558)	551	0	0
5001	Najeti krediti pri bankah	552	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0	0
del 5003	Najeti krediti pri proračunih občin	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0	0
501	ZADOLŽEVANJE V TUJINI	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	0	0
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+567+568)	561	0	0
5501	Odplačila kreditov bankam	562	0	0
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0	0
del 5503	Odplačila kreditov proračunom občin	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	ODPLAČILA DOLGA V TUJINO	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	0	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0	0
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	5.703	119.243
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	0	0

Priloga: Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Kardeljeva ploščad 17, 1000 LJUBLJANA

Šifra: 34614
Matična številka: 5051690000

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na Inštitut za ekonomska raziskovanja.

Oceno podajam na podlagi:

* ocene notranje revizijske službe za področja:

naročanje blaga, storitev in gradenj po evidenčnem postopku

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

celotnega poslovanja inštituta

* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU,...) za področja:

V / Na Inštitut za ekonomska raziskovanja je vzpostavljen(o):

1. primerno kontrolno okolje

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☒
b) na pretežnem delu poslovanja,	☐
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

2. upravljanje s tveganji

2.1. cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☒
b) na pretežnem delu poslovanja,	☐
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

- a) z lastno notranjerevizijsko službo,
- b) s skupno notranjerevizijsko službo,
- c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,

Naziv in sedež **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:** IDEALIS, Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana

Navedite matično številko **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:** 6646395000

Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov: DA NE

Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je: 23.09.2024

- d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.

Pojasnilo k točki 6:

Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ omogoča zagotavljanje notranjega revidiranja z lastno notranjerevizijsko službo, s skupno notranjerevizijsko službo ali z zunanjim izvajalcem notranjerevizijskih storitev (10. do 12. člen, Uradni list RS, št. 72/2002 in 97/23).

Lastne notranjerevizijske službe so dolžni ustanoviti predlagatelji finančnih načrtov po drugem odstavku 19. člena ZJF (npr. ministrstva). Lastna notranjerevizijska služba slednjih je tudi lastna notranjerevizijska služba tistih njihovih organov v sestavi, ki nimajo svoje lastne notranjerevizijske službe. Skupna notranjerevizijska služba je lahko ustanovljena v okviru enega proračunskega uporabnika ali kot samostojna strokovna služba proračunskih uporabnikov in izvaja notranje revidiranje na podlagi aktov o ustanovitvi in poslovanju, ki določajo tudi pravice in obveznosti ustanoviteljev, ki so sopodpisniki teh aktov ali so pristopili k skupni notranjerevizijski službi kasneje na podlagi mandatnih pogodb. V primeru, da proračunski uporabnik ni podpisnik aktov skupne notranjerevizijske službe, ni podpisal mandatne pogodbe oziroma skupna notranjerevizijska služba nima pravne podlage za vključitev proračunskega uporabnika v svoje revizijsko okolje, proračunski uporabnik nima zagotovljenega notranjega revidiranja s strani skupne notranjerevizijske službe. Proračunski uporabniki, razen tistih, ki so v skladu z ZJF dolžni ustanoviti lastno notranjerevizijsko službo, si lahko zagotovijo notranje revidiranje svojega poslovanja tudi na podlagi oddaje javnega naročila zunanjemu izvajalcu notranjerevizijskih storitev. Vsi proračunski uporabniki so dolžni zagotoviti funkcijo notranjega revidiranja in sicer, če odhodki v finančnem načrtu presegajo 2.086.463 evrov, vsakoletno, drugače pa na tri leta.

V letu 2024 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

Glede na višino prihodkov smo v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ dolžni zagotoviti notranjo revizijo poslovanja najmanj enkrat vsaka 3 leta. Zadnja revizija je bila opravljena 2021 za leto 2020, zato je bila v letu opravljena revizija 2024 za 2023 za področje naročanje blaga, storitev in gradenj po evidenčnem postopku.

1. V skladu s končnim poročilom o opravljeni notranji reviziji IER smo dopolnili Navodila o izvajanju evidenčnih naročil in smo opredelili sodelovanje odgovornih oseb v procesu odobravanja izplačil sredstev in naloge odgovornih oseb v postopku izplačil sredstev v breme finančnega načrta (odgovornosti v postopku likvidacije računov).
2. Na novo je bil sprejet Pravilnik o uporabi službenih plačilnih kartic na IER.
3. Delo so se že vzpostavile dodatne kontrole evidentiranja podatkov o oddaji evidenčnih javnih naročil.

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

Kljub navedenim izboljšavam, bomo:

1. Nadaljevali z dodatnimi kontrolami pri evidentiranju podatkov o oddaji evidenčnih javnih naročil.
2. Preverjali veljavnosti že sklenjenih pogodb in dosledno preverjali cene, pri sklepanju novih oz. podaljševanju pogodb z obstoječimi partnerji.

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

dr. Damjan Kavaš

Datum podpisa predstojnika:

17.02.2025

